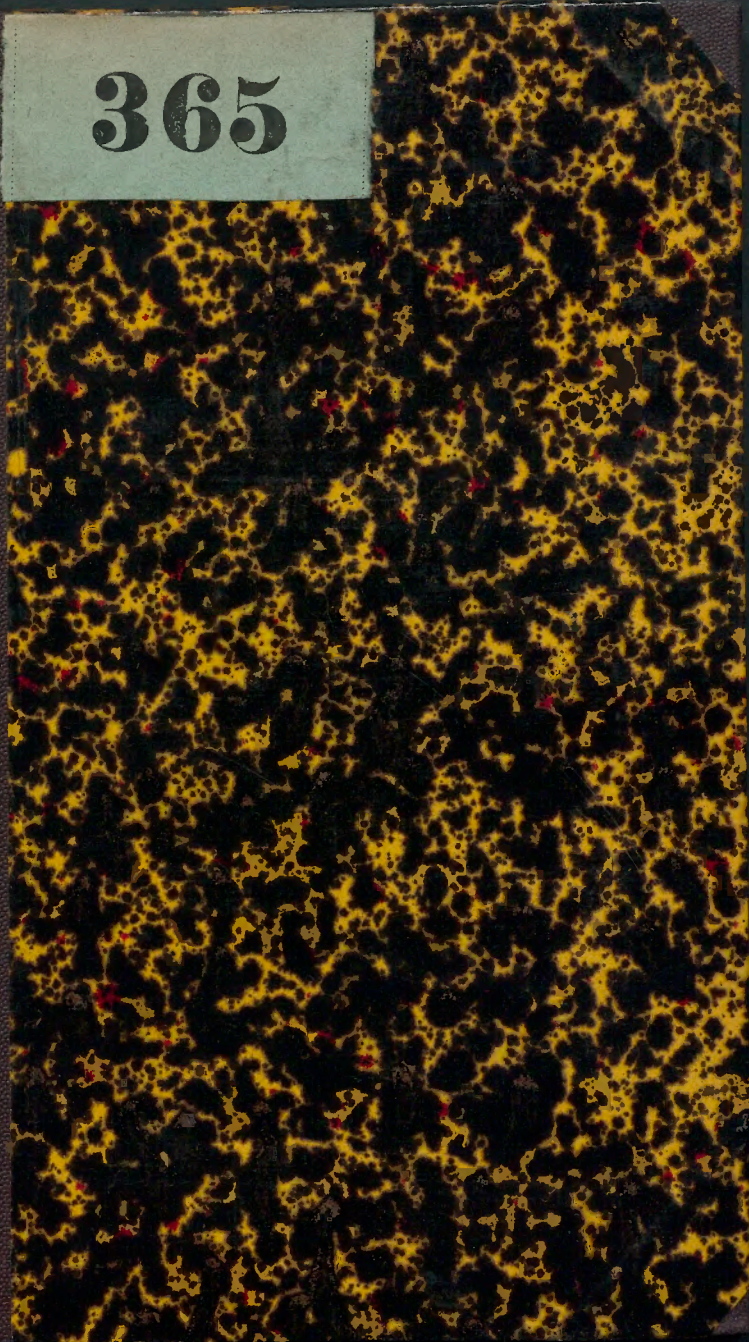

365

M. 365.

ԶԷՎԱԼԼԸ ԳԸԶՃԸՂԱԶ

ԵԱՆԻ

ՊԵՅՕՂԼՈՒՆՏԱ

ՊԻՐ ՎՈՒԳՈՒԱԹ

Է Ս Է Ր

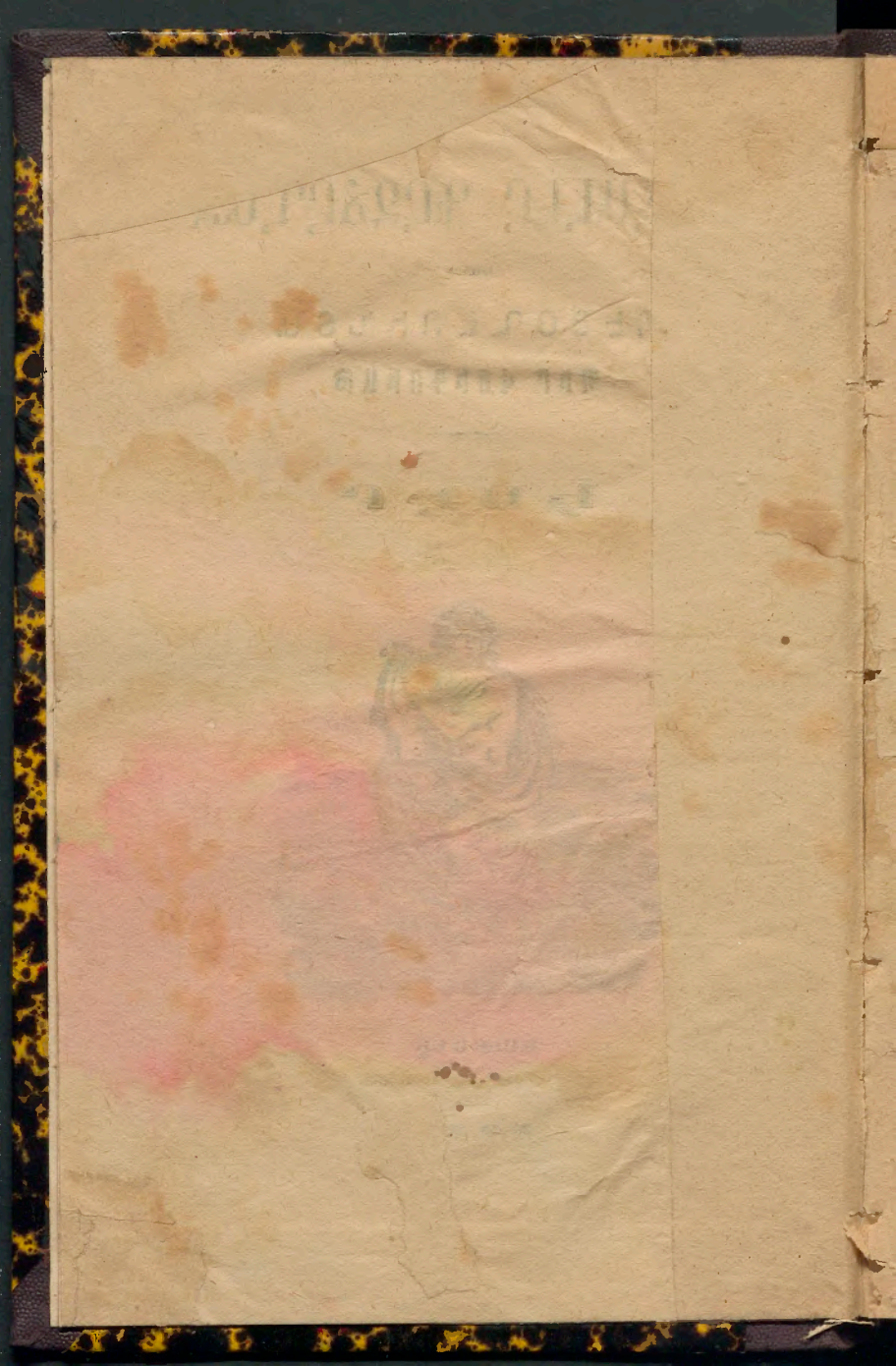
ԺԻ Ա.

ԱՍԻԹԱՆԷ

ՄԱԹՊԱՍԵԸ ԻՐԱՅԵՅՆ

Ք Յ Շ Ե

Մ ՈՒ Գ Ա Տ Տ Է Մ Է

Կէրէք ղէմանը սէլէֆտէ , վէ կէրէք մէմալիքի էճնէպիյէտէ , վուգու պուլան հատիսաթը ղէման վուգուաթը ճիհանի իսթիմա իլէ քէսպի մալիւմաթ իթմէք , ումուժուն մուճիպը մէմնունիյէթ վէ մէսրուրիյէթի օլտուղու հալտէ , եազըն վազըթտա , վաթանը ասլըմըզ պուլունտն , Ասիթանէի Ալիյէտէ , գուհուրա կէլէն պիր վուգուաթը ղարիպէյէ վազըֆ օլմագ , էրպապը տըզգաթ վէ միւթալէանըն , տահա գիյատէ մէրագ վէ էնտիշէսինի միւվէտտի օլաճազը պէտիհի վէ աշիքետար տըր :

Զիւնքի , պու ճիհանը իսրէթնիշանտէ , պիր հաւատիս , վէ եախօտ , պիր վուգուաթըն նագլ ու հիքեայէսի , պիր աթէշի սիւզանէ միւշապիհ օլուպ , թագարրուպ իթ աիքճէ , տահա գիեատէ թէէսիր իտէճէկի , վէ պուհտան գաթիւնագար , պիր ատէմ , հէր քէօին խանէսինտէ գուհուրա կէլէն պիր քէշֆիյէթէ ալեհա օլուպ , պի ղզաթ քէնտի խանէսինտէ , վուգու պուլան մատտէլէրտէն պի խապէր պուլունմասը , պատիի հայրէթ օլտուղու միսիլլու , մէմալիքի էճնէպիյէնին , վուգուաթ վէ գուհուրաթընա քէսպի մալիւմաթ իտուպտէ , պիզգաթ , քէնտի վաթանըմըզըն վուգուաթընտան խապէրտար օլմամագլըղըմըզ , մուճիպի քէտէր վէ էնտիշէտիր :

Իշթէ աճիզլէրի պուհտան մուգատտէմ բայթախթըմըզտա վուգու պուլան , պիր վուգուաթը ղարիպէ վէ հայրէթ պախշանըն նագլինտէն , վաթանտաշլարըմըզ մահրում պըրագմամագ էմէլիյէ , պու տէֆա մին ղայրը լիեադաթ , իշպու բիսալէնին թապ ու նէշրինէ միւպատէրէթ օլունտու :

Հասպէլ իճապ , վուգու պուլան նօղսանըմըզըն ղը-

րաաթընա րադպէթ պույուրան զէվաթըն ափվընը իս-
թիրհամ խտէրիմ :

Եւրամտան միւսթաղնի տիրքի . պիր էպնիյէնին ին-
չասընա միւպաշէրէթ օլունտուգտա , էվվէլա թաշտան
թէմէլլէր աթըլու , միւթանթան տիվանխանէլէր վէ էն-
վայի բէսիմէրլէ միւնագչ ու միւզէհէպ օլարագ , թէզ-
էին օլունմուշ օտալար , սօնրատան իլավէ օլունտուղու
միսիլլու , պիր հատիսէնինտէ իպթիտայի նագլինտէ , այ-
նէն պու հալ վուգու պուլուր , պու էճիւտէն , իշպու
հիքեայէնին պիրինճի վէ իքինճի ճիւզլէրի , սօնրատան
ղիքր օլունաճագ խուսուսլարըն մուգատտէմէսի մագա-
մընտա ատա օլունտուղունտան , էն թ օհաֆ վէ լէթաֆէթ-
լի մահէլլի , սօնրատան չըղարլաճագ ճիւզլէրտէ , բիշ
նազարը միւթալապտ գօնուլարագ սէյր ու թէմաշա օլու-
նաճագ տըր , վէ պիր աշըզը սատըբըն , մաշուկաւըլա
միւնալարընտա , նէ գատար մուճիպի ֆորդաթ վէ միհ-
նէթ , վէ էն տիւրլիւ էնկէլլէր վէ կիւճիւքլէր սատըր
օլտա , եինէ սըտգ ու խուլուս ճիւմլէսինէ զալէպէ ի-
տուպ , պիր սիլապը պէտ իւլսիւլան կիւպի էօնիւնէ թէ-
սատիւֆ իտէն հէր պէնտի հէտմ իլէ գարար կեանի պու-
լունան տէրեայէ թօղրու ճէրէեան իտուպ , կիտէճէկի
իշպու րիսալէնին էօթէսինտէ աեան վէ նիւմայան օլա-
ճագ տըր , վէ թախմինան , տօգուզ ճիւղտէն միւ-
րէքքէպ օլուպ , սիլա թէէլսիր , պիրիպիրինի միւթէա-
գըպ , հաֆթատա պիրէր ճիւզ թապ ու նէշր օլունաճագ
տըր :

ԶԵՎԱԼԼԸ ԳԸԶՃՐԴԱԶ

~~~~~

ՊԵՅՅՈՂԼՈՒՆՏԱ ՊԻՐ ԽԱՆԵ

Եագըն վազըլթլարտա , Էվրօբալըլարըն պազըլթլարը , Կա ախզուլթա զըմնընտա , վէ եախօտ Ասիթանէի Ալիէնին , ճիհանտէ պի մանէնտ պիր միւսքին տիլ քիւշա , վէ ապ ու հավասը հայաթպախշա օլտուղունտան , զայէթ խօշլանարագ , կէլիպ իսքեան իթտիքլէրի ճիւմէնին մալիւմի տիր :

Պու գապիլտէն օլտրագ , Միւսիւ կէրօն նամ զաթըն տախի , Պէյօղլունտա տօղրու եօլտա , միւճէտտէտէն ինշա իթտիրմիշ օլտուղու պիր միւքէմմէլ քեարկիր խանէնին շահնիշինինտէն , թախմիւնան , օն եէտի օն սէքիզ չաղլարընտա պիր տիլպէր նազիք էտա վէ պիր աֆիթապը ալէմնիւմանըն , էքսէրի օթուրուպ սօգաղա , նիկեահ էնտազը իսթիզնա , վէ տիկէր թարաֆտան , էլ մարիֆէթի օլան իշլէրլէ մէշղուլ օլտուղու Մարին վէ Ապէրիյն թարաֆընտան միւշահէտէ օլունուր , անճագ պու մահի ֆէլէքճահըն Կանընտա հիշ պիր ֆէրտ կէօրիւլմէզ օլտուղունտան , աճէպա պու ազիմ պինանըն տէրունինտէ եալընըզ պու գըզ մը իգամէթ իտէյօր , վագաա պէօյլէ պիր միւնթաղամ վէ միւքէմմէլ գօնագտա , խըտմէթճի , էրքէք վէ գատըն տախի պուլունուր իսէ տէ , անլէր ալթ գաթտա

խըտմէթլէրի իլէ մէշղուլ օլուպ, վէ գօգօնալարա մախսուս օլան օտալարա չըգըպ օթուրամայաճագլարը տէրքեար տըր : Աճէպա, մէրգումէ գըզըն վալիտէսի, օղլան վէ գըզ գարընտալարը, վէ տիկէր ագըրապա վէ թէալիւգաթընտան պիր ատէմտէ մի՞ եօգ տըր. եալընըզ ագչամլարը վէ պագէն կիճէնին սաաթ տէօրթ, պէշ վէ հաթթա սէքիզ, թօգուզ ըատտէլէրինտէ ուզուն պօյլու, վէ եիւզլէրինին քէմիքլէրի կէօրիւնիւր մէրթէպէտէ, զայիֆ, քէմէր պուրուն վէ պիրազտա գամպուրճա չաթալ սագալը, վէ ուզուն շաբգալը իսթիյար պիր ատէմ կէլուպ, խանէտէն իչէրիյէ կիրէր, աճէպա մէրգումէ գըզ պու ատէմին գըզը մի՞ տըր : Վագըա էօյլէ պիր չիրքին ատէմին, պու տէրէճէ մէլէքսիմա գըզը օլմասը, իհսանը խիւտատէն մէլմուլ խստէ, գըզըն էվրօպատա բէք նատիր միւշահէտէ օլունան մանէնտի մահ, տիւպէրլիկի, վէ ալէլ խուսուս լիսանը թիւրքիյէեէ աշնա օլմասը, մէրգումէնին տէյիլ միւսիւ նէրօնուն գըզը, վէ եախօտ ագըրապատընտան պիրիսի, հաթթա, էվրօպալը օլմայըպ թիւրքիյալը օլմասընա պիր տէլիլի ալէնի տիր :

Չիւնքի էվրօպատա, լիսանը թիւրքիյէ պու տէրէճէ աշնա օլմագ, մուհալ գապիլինտէն օլտուղու աշիքեար տըր :

Միւմաիլէյհա, մէզքիւր խանէտէ հէնուզ իւշ պէշ այտան պէրու իգամէթ իթմէքտէ օլուպ, իսմի տախի բօլիքսէն տիր, վէ պէօյլէ օլտուղու հալտէ, պու գըզ քիմ տիր աճէպա :

Գրաաթընա րաղպէթ պոյուրան զէվաթըն ,
պու մէրագտան իսթիսլասը իչին , էվվէլա մէր-
գումէնին քիմ իտուկի հագգընտա շիմտիտէն ճիւ-
զիւ մալիւմաթ վէրմէմիզ իգթիզա իտէր :

Բօլիքսէն , գատիմտէն պէրու , իսթանպօլտա
թօղմուշ , վէ պիր միւթէպէր րում ֆամիլեապընըն
էվլատը օլուպ , ֆասլը պահարտէ թէպտիլի ապ ու
հաւա իչին , բէտէրի Պիւլիւք ատատա պիր խանէ
իսթիճար իլէ , եազ մէվսիմնի , օրատա կիւզար իթ-
տիքտէն սօնրա , Գասըմ էսնասընտա , իսթանպօլա
ավտէթ իտէճէք օլտուգլարընտա , Բօլիքսէնին բէ-
տէր ու մատէրի , էօնլէրինտէ պիր գայրգլա , էրէ-
յիճէ իլէրուլէմիշ օլուպ . Բօլիքսէն տախի , պէպլէ-
մէսի իլէ տիկէր պիր գայրգլա , Սէրայ—Պուրունը
աչըղընա կէտիքլէրինտէ , րույի տէրեատէ տէօրթ
եօլ աղղը հէյեթթի քէսպ իթմիշ օլան , օլ մահալտէն ,
հէր թարաֆտան սիւրաթլէ կէլուպ , պիր պիրինէ
թէսատիւֆ իտէն վաքօրլարըն պիր պիրինէ միւթէա-
զըպ , հուսուլէ կէթիրտիքլէրի տալկալարտան ճան-
սիբէրանէ . քիւրէք չէքէրէք ֆէվզ-էլ-ատէ գօրգու-
լարընտան . ֆէրեատ ու ֆիղան իտէն եօլճուլարը-
նը , գուրթարմաղա սայ ու զայրէթ կյէտիկի սը-
րատա , նակէհան գարշըլարընա չըգան տիկէր պիր
վաքօրոն ալթընտա գալարազ , գայրգ տէվրիւուպ ,
տէրունինտէ պուրունանլարըն ճիւմլէսի , տէրեայէ
տէօքիւլիւպ , զարգ օլմուշ իտէլէրտէ , Բօլիքսէն ի-
քինճի տէֆա , սույուն եիւզիւնէ չըգտըղընտա ,
պիթթէսատիւֆ օրատուն կէչմէքտէ օլան պիր ին-

կիլիզ վաբօրունուն գաբուտանը, գայըղըն տէվ-
րիլտիկինի կէօրիւպ, տէր ագապ, սանտալ ին-
տիրթէրէք, հէման Բօլիքսէնի վաբօրա ալմըշար
իտի, պիյարէ գըզըղազ սանտալ իլէ իսթանպօլա
կէօնտէրիլպ, բէտէր վէ մատէրինի պուլուպ վիր-
մէլէրի իչին, լիման բէյիսինէ թէսլիմ իթմէք, գաբու-
տանըն պօրճու վէ վաճիպէի զիմէթի իտի իսէտէ,
էքսէրի, ինկիլիզ գաբուտանլարընըն, վազթ ու սա-
աթլարընըն, պիր տազըղգաթընը պիլէ շաշըրմամագ-
ատէտլէրինտէն օլմաղլէ, գաբուտանը մէրգուլ տա-
լի, պի չարէ բէտէր վէ մատէրի տալի, օ կիւն,
Պիւլիւք—Ստատան կէլմէքտէ օլան պիր գայըղըն
Սէրայ—Պուրունու էօնիւնտէ պաթտըղընը իշի-
տուպ, վէ քէնտի գըզլարընըն սիվար օլտու-
ղու գաեըզ իտուկինի, գըզլարընըն կէլմէմէսին-
տէն քէշֆլէ, խանէլէրինտէ, եիւրէքլէր թայան-
մազ տէրէճէլէրտէ. ահ ու էնին իտէրէք աղլէրլէր
իտի, իշթէ պու մինվալ իւզըէ, զանն իտէրսին քի
Բօլիքսէնին, իլէրուտէ պաշընտան կէչէճէք պին
թիւրլիւ բէնճ ու պէլալէր, օլ կիւնտէն պէտ վէ
միւպաշէրէթ իյլէմիշ տիր, գաբուտան, Բօլիքսէնի
ալըպ, մէմլէքէթինէ կէօթիւրէրէք, քէնտի ահուպ-
պասընտան, վէ գարըսընըն վէֆաթըլլա, տէօրթ,
պէշ սէնէտէն պէրու, պէքեար գալմըշ, վէ հատ-
սըզ մալ ու տարաթէ մալիք. Մէվրանուէլ իսմինտէ
պիր սարրաֆըն խանէսինտէ, միսաֆիր իթմիշ իտի,
սարրաֆը մէրգուլ, զէվճէսինին, վէֆաթընտան
սօնրա, միւսինն վէ իսթիեար օլտուղու ճիհէթլէ,

արթըգ էվլէնմէյի քէնտիսինէ լայըգ կէօրէմէմիշ ի սէտէ , օլ անէ տէկին , պիր էվլատա մալիք օլմա տըղընտան Բօլիքսէնի , քէնտի սուլպինտէն հասըլ օլան էվլատը կիպի մուհապպէթ իտէրէք , քէնտիսինէ էվլատը մանէվի իթթիխազ իթտի , վէ Մէվլ րանուէլին իտէ , միրասընա , սահիպ օլապիլէնէք , ագրապա վէ թաալիւգաթընտան հայաթտա քիմ սէսի պուլունմատըղընտան , սաղլըղընտա , Բօլիքսէնի , հուզուր վէ իսթիրահաթլէ պէօյիւտիւպ , վէ էնվայի միւնէվհէրաթա միւսթաղրազ իթմիշ իտի , վէ վէֆաթընտան սօնրա տախի , պիւթիւն վարիյէթի , Բօլիքսէնէ ինթիգալ իտէնէք իտի :

Բօլիքսէնին սէրինէ , հալը թըֆըլիյէթտէ , թիւլու իտէն չէմսը իգպալըն միւսթաղպիլինտէ , ֆէրահլը կիւնլէր կէօսթէրէնէքլէրի զանն օլունուր իտի իտէ տէ , անճագ ատէմին , շու ճիհան պաղընտա , սուրուր վէ սաատէթլէ էմրարը էօմր իտէպիլմէսի իչիւն , եալընըզ ղէնկինլիք քիֆայէթ իթմէյուպ , թալէին տիկէր միւսաատէսինէ տախի միւհթաճ իտուկի , Բօլիքսէնին , հայաթը աթիեթսինտէն միւսթէպան օլաճագ տըր :

Մէրգուլմէնին օլ հալտէ , չօճուգլուղու իգթիղասընճա , պախուսուս , Մէվրանուէլ թարաֆընտան , քէնտուսինէ իպրազ օլունան , աշուրի հիւրմէթ վէ մուհապպէթ , վէ հէր կէօնլիւնիւն իսթէտիկինէ նալիլիյէթ քէսպ իթտիկի ճիհէթլէ , զայլէի ճիհանը խաթըրտան ֆիրամուշ իթմիշ իտի իտէ տէ , եավաշ եավաշ պէօյիւյիւպ պիւլուղէ վասըլ օլտուգ :

տա , քէնտուսինին բէտէր վէ մատերինտէն ճիւտա
տիւշմիւշ , տիյարը ախէր վէ եապանճը ատէմէր ի-
չինտէ դալմըշ իտուկինի պիւ միւթալէա , Մէվրա-
նուէլին միւքէմմէլ վէ միւնթազամ գօնաղը , ինտին-
տէ պիր զընտան , վէ պունճա մալ վէ վարէյէթ ,
կէօզիւնէ հիւ մագամընտա կէօրիւնմէքլէ , հէր չի
պատասպատ , վաթանը ասլիյէսինէ կիտուպ , բէտէր
վէ մատերինի պուլմագ իւզրէ , տէրունինտէ շէտիտ
պիր արզու հուսուլէ կէլմէյէ պաշլատը , վէ պու
խուսուս իչիւն , լէյու ու նիհար ահ ու ֆիզան իտուպ
կէօզ եաշլարը տէօքէրէք , հէր հալտէ մէմլէքէթի-
նէ ալտէթ իթմէք իւզրէ , Մէվրանուէլէ խալիճէ
րէճա վէ իպրամտէ պուլունմուշ իսէ տէ , մէրզու մա-
նը էլտէն դաշըրմամագ սէվտասըյա , կեահ քէն-
տուսինին թահթը հիմայէսինտէ մալիք օլտուղու
հուզուր վէ իսթիրահաթը , տիկէր հիւ պիր եէրտէ
պուլամայաճաղընը , վէ կեահ փէտէր վէ մատերի-
նին վէֆաթ իթմիւշ օլտուգլարը հագգընտա , իս-
թանսօլտան քէնտուսինէ եագըլան սախթէ մէք-
թուպլար արզ իտէրէք , պիլա ֆայիտէ , թէրքի տի-
եար իտէճէկինի , վէ բէտէր վէ մատերի վէֆաթ իթ-
միւշ պիր քիմէանէնին հագգընտա , հէր մէմլէքէթին
վաթան ոայըլաճաղը , վէ քէնտուսինի , իլէրուտէ
պիր ասըլատէկեան իլէ թէզվիճ իտէճէկինի տէրմի-
եան իտէրէք , պու էֆքեարտան ֆէրաղաթ կէթիր-
մէկէ հէր նէ դատար չալըշտը իսէ տէ , Բօլլիքսէնէ ,
հիւ պիր սէօզ քեար իթմէյուպ , հաթթա բէտէր վէ
մատերի վէ վաթանընըն էօնիւնէ քիւշատ օլունան

պու տիւրլի խատտա վէ տէսիսէլէր , մէրգումանըն
գատոր ու գըլմէթինի ինտինտէ , տէհա զիյատէ
արթըրըպ , կիւն պէ կիւն սարարըպ սօլմագտա ի-
տուկինի , վէ հէքիմէրին մուայյէնէ վէ իշթիշհատը
իւզրէ , մէրգումէ , իշ պու արգուսունա նայիլ օլմա-
տըգճա , տէիլ իսթանպօլա , էնճամ քեարտա , ախ-
րէթէ հօլճու օլաճազընը պիլ միւշահէտէ , չարու
նաչար իսթանպօլա կիթմէսինէ լույի ըիզա կէօս-
թէրտի , վէ մէրգումէյի աշուրի սէվտիկինտէն , եի-
նէ էվլատըգտան թէրք իթմէյէրէք , վէ անըն ,
քէնտի վաթանընը , հալը թըֆըլլիյէթինտէ թանը-
միշ օլտուղունտան , իսթանպօլա ալտէթինտէ , տէ-
րագապ բէտէր վէ մատէրինի պուլամատըղը հալտէ
մէրգումարըն նէրէտէ իգամէթ իթտիքլէրի հագ-
զընտա , պիր խապէր ախզ օլունունճայա գատար ,
խանէսինտէ միսաֆիրէթէն իգամէթի իշին , մու-
գատտէմա ահուպպասընտան պուլունան մումաի-
լէյհ միւսիւ կէրօնա պիր մէքթուպ թահրիր վէ
թէսեիր իտէրէք , վէ խայլիճէ հէտայայի կիրան պէ-
հա վէ միւճէվհէրաթ իթա իյլէտիքտէն սօնրա , հէր
նէ վագըթ ագճէճէ իհթիեաճը օլուրսա , իֆատէ
իյլէտիկի հալտէ , տէրագապ իրսալ իտէճէկինին վա-
տըյլա , Տէրլը-Սլիլլէյէ հօլճու իթտի :

Բօլիքսէն , աղիմ պէհճէթ վէ մէսէրրէթլէ , իս-
թանպօլա վասըլ օլուպ , միւսիւ կէրօնուն խանէսի-
նէ նիզուլ իթտիքտէ , աշուրի իզգէթ վէ հիւրմէթլէ
գապուլ օլունտու . չէնտ կիւն միւրուրինտէ Սլէքսի
խամինտէ բէտէրի , վէ Սիմէլա իսմինտէ վալիտէսի

հազգընտա , ախղը մալիւմաթ իթմէք իչիւն , պիր
գաչ քիմէսնէյէ սիվալ իթտի իսէ տէ , օլ իսիմէրտէ
միւսէմմի , օլ ճիվարըարտա իգամէթ իթմէքտէ օլան
պիր դարը վէ գօճա , պիր գաչ սէնէ մուգատտէմ
վէֆաթ իթմիչ օլտուղունտան , անլէրին վէֆաթընը
խապէր ալարագ , Մէվրանուէլին , մուգատտէմա
թագտիւմ իթտիկի մէքէաթիպին , պիթթէսատիւֆ
սահիհէ չըգմասը , պիչարէ գըզճըղաղըն ֆէվգ-էլ-
ատէ տիւչարը հիւզն ու բէտէր օլմասընա պատի օլ-
տու , պինապէրին , հէնուզ գատէմ պաստըղը , վա-
թանընտա արզուքէչ օլտուղու , միւրատընա նայիլ
օլամաեուպ . կիճէ վէ կիւնտիւզ ահ ու ֆիղան , վէ
աճը կէօղ եաչլարըլա ճիկէրինի սիւլան իթտի (1)
հալ պու քի , պու խուսուսու , Մէվրանուէլէ պիւ-
տիրմիչ օլսա , մէրգուսուն քէնտուսինէ պիւթ թէ-
րէտտիւտ կէլմէսի իչին , իպրամ խտէճէկինի պիթ-
թայգան , միւմաիլէյհէ բէտէր վէ մատէրինէ գա-
վուչմուչ օլտուղունու հավի , պիր մէքթուպ կէճն-
տէրէրէք , հիչ տէյիլ իսէ , վաթանը ապիյէսինտէ ,
էմրարը պագըլէյի էօմր իթմէքարզուսու , վէ բէտէր
վէ մատէրինտէն ալամատըղը հասրէթի , վաթանըն-
տան ալմագ էմէլիյէ , պիր վագըթ միւսիւ կէրօ-
նուն խանէսինտէ գալմաղա գալպէն գարար վէր-
տի . իշթէ պալէատէ , մէղքիւր խանէտէ կէօրտիւ-
կիւմիզ գըղըն , պէյանը հալ ու ահվալի :

(1) Բօլիքսէնին , ախղ իթտիկի , իչպու մալիւմաթ ,
սահիհ օլմայուպ , բէտէր վէ մատէրի էլան պէր հայաթ
իտիլէր :

Միւսիւ Կէրօն, իխթիյար վէ պէքեար պիր ա-
տէմ օլտուղունտան, զիրտէ պէյան օլունաճաղը կի-
պի, չօգլուգ խանէսինտէ տուրմազ, վէ տայիմա,
կէճճէ խանէսինէ ավտէթ իթտիկինտէն, վէ էվտէ
խսէ, տիկէր պիր քիմսէ պուլունմատըղընտան, Բօ-
լիքսէն տախի պէօլէճէ, սապահսան ադշամա գա-
տար, եաբ եալընըզ, բէնճիրէնին էօնինտէ էմ-
րարը էվգաթ իտէր, մէրգումէ զայէթլէ նազիք վէ
խօշ էթվար, շիրին կիւֆթար, վէ ճիվէքեար օլ-
տուղու միսիլու, հիւսնիւ տախի, մահիթապանը
մէլահաթ իւնվան կիպի, ճէմալի խուրշիտ միսալ,
տիտէլէր շէօհլայի պա քէմալ, էպրուլէր հիւլալ,
կէօյսուլէր գումրալ, սիմ կիրտան, պէյազըղդտա
պի էմալ, պիր տիւպէրի բէրի բէյքէր իտի:

(Պ է Յ Թ)

1. Մահի ալէմճօնչէի նազիք էտա կիւլ եասէմէն:
- Պիր հիւլալ էպրու չէրէ կէօյսուի լէվէնտ սիմիթէն,
2. Պուրճի աֆէթտէն թիւլու իթմիշ պու խուր-
շիտի ֆէլէք,
- վէրտի հէմրա տըր բուխի ալի լէպի շէհտի լիւպէն:
3. Պիր կէօրիւշտէ նիճէ պին աշըղլարը գուրպան
իտէր,
- ձիւմէսի ամատէ տիր ճան վէրմէկէ հազըր քէֆէն:

ԱԼԷԱԳԱԻ ՊԱՅԻՏԵ

Բօլիքսէնին իգամէթ իթտիկի միւսիւ կէրօնուն խանէսինին գարշուսունտա պիր խանէ, վէ աւնն տախի, Բօլիքսէնին օթուրտուղու շէհնիշինէ գարշու գարշույա պիր շէհնիշինի օլուպ, Բօլիքսէն իսթանպօլա ավտէթլէ, միւսիւ կէրօնուն խանէսինէ իգամէթ իտէլիտէն պէրու, մէղքիւր շէհնիշինտէն տախի բէք չօգ վազըթ եադըլըզլը վէ նէվճիվան պիր տէլիգանլը, պիր պազըլ իլէ Բօլիքսէնէ նազար իտէր իտի. մէրգում տէլիգանլընն իսմի Զարիֆի օլուպ, պիր սէնէ մուգատտէմ, իրթիհայի տարի պազի իթմիշ օլան բէտէր վէ մատէրինտէն քէնտուսինէ ֆէվզ-էլ-ատէ վարիյէթ ինթիգալ իթմիշ, վէ օլուր օլմազ դըզը պէյէնմէտիկինտէն, պու անէ գատար, թէզվիճ իթմէմիշ օլուպ, բէտէր վէ մատէրինին վէֆաթընտան պէրու, խըտմէթլէրինտէ միւսթախտէմ պուլունան Գաթինէս իսմինտէ պիր իթթիյարէ գատըն, վէ պիր գաչ ուշազ իլէ մէղքիւր խանէտէ իգամէթ իտէր իտի: Մէրգում տէլիգանլը, այրըճա պիր ախզուիթա իլէ մէշուլ օլմայըպ, քիւլլիյէթլու սաթըլան պիր մալ պուլտուգտա, իշթիրա իտուպ, բէվայիշ պուլտուղունտա ֆիրուիթ իտէր իտի, վէ պազէն պէյիկէ տախի պուլտայ վէ սայիրէ միւպայյա իյէտիկինտէն քէնտիսինէ պէյիք իւնվանը վէրիլմիշ իտի, պու էճիլտէն Զարիֆի պէյ թէսմիյէ օլունտու:

Հէր նէ գատար Զարիֆի պէյին թարիֆ օլուն.

տուղու իւզրէ , չօգ պիր մէշղուլիյէթի եօգ իսէտէ , եինէ սիվար օլաճաղը ֆայթօն , թիւլուի շէմստէն էվվէէ հաղըր օլուպ օտաարնա կիտէր իտի , վէ անըն պու հարաքեաթընտան ուշագլարը ֆէվգ-էլ-ատէ թաճիզ վէ պի հուղուր օլուրլար իտի :

Միւսիւ կէրօնուն խանէսինին շէհնիշիննտէ պիր գըզ կէօրիւլէլիտէն պերու , Զարիֆի պէյ թէպ տիլի ախլէագ իտէրէք , բէնճէրէնին էօնիւնտէն գալգմաղը իսթէմէզ իտի , վէ Բօլիքսէնտէն աթֆը նազարընը ապա այըրմաղ , վէ էքսէր կիւնլէր , ախ շամա գատար հիշ խանէսինտէն տըշարը չըգմաղ ի տի , շէօյլէ քի մէրգուսուն սօնրաքի հալինտէն , ու շագլար պիւթիւն պիւթիւն պիհուղուր օլուպ , աշաղը ինէճէք տէյու պիհուտէ եէրէ ախշամա գատար պէքլէրլէր իտի :

Պիր տէլիգանլընըն թէսատիւֆ իթտիկի պիր գըղընա վէ պախուսուս պէօյլէ հէր իսթէտիկի վագըթ եագընտան սէյրինէ նայիլ վէ մուվաֆֆագ օլ տուղու պիր տիլպէր գօմշուսունա , նազարը թապիի իսէտէ , պագալըմ Բօլիքսէն տախի , անըն քէնտուսինէ օլան ալէագայի տէրունիյէսինտէն նաշի , պէօյլէճէ տըգգաթ իլէ նազար իթմէսինտէն խապէրի վա՞ր մը տըր , եօխսա , պիշարէ Զարիֆի պէյ , իֆթա տէլէրին էքսէրիսինէ վագը օլտուղու կիպի , եալընըլ քէնտի կէօնիւնտէ ալէագա իթմէքտէ , վէ գըղըն հէր պիր պագըլ վէ գըմըլտանըլընա քէնտիսինէ խայըրլը սուրէթտէ մանէալար վէրէրէք կէօնիւնիւ էյլէնտիրմէքտէմի տիր , պու խուսուսա վագըթ

օլապիւմէք իշիւն , պիրաղ տա ֆօլիքսէնին օտաար-
նա կիրմէք իգթիզա խտէր :

Նէ աճայիպ տիր , պէնիլի առէմին հալի . րույի
տէրեատէ , ֆուրթունա էսնաօրնտա արգատան կէ-
լէն պիր տալլանըն , էօնիւնտէքի տալլայը սիւրիւք-
լէյիպ կէթիրտիկի կիպի , ինսանտա պուլունան տույ-
ղուլար տախի , պիր պիրիւնին մահվընա գատար
գատառ խտէրլէր . պիր գաչ կիւն մուգատտէմ , բէ-
տէր վէ մատէրինին վէֆաթը հագգընտա , քէմալ
տէրէճէ ետս ու մաթէմինտէն եալընը պիր սիւնա
ֆիւթման կլիմիշ օլարագ , տիտէլէրի կիրեան , վէ
գալպի բէրիշան , սօգագտան միւրուր իսուպ կի-
տէնլէրի սէյր խտէրէք , ճիւզիճէ տէֆի մէրագ վէ էն-
տիշէ իթմէք էմէլիլլէ , բէնճէրէնին էօնիւնտէ օթու-
րան գըզ , գարշուքի խանէնին շէհնիշինտէ , քէնտի
հիւնիւնէ հայրան օլան պիր իֆթատէ բէյտա օլալը-
տան պէրի , կիւնիւն էքսէրիսինի այնէնին գարշը-
սընտա կէշիրմէքտէ իտի . օլ հէնկեամտէ էվվէլ
պահար եէթիշուպ , մէվսիմի շիթայը ուղագ մահալ-
լէրէ միւրթէֆի , վէ տաղլարը պայըրլարը , եէշիւ
եաբրաղլար , չայըր չիմէնլէր վէ էնվայի բէնկ շիւ-
քիւֆէլէրլէ թէզլէն իթմիշ օլտուղունտան , զանն ի-
տէրսին քի ֆօլիքսէն տախի , անլէրլէ էտայէ չըդը-
շարագ , վէ իվրօբատան կէթիրտիկի վագթըն մօ-
տաար օլան էլպիսէլէրինի մահֆուզ պուլունտուգլա-
րը սանտըգլարտան չըգարարագ , տիւրլիւ նառիտէ
վէ ղայէթ ինճէ օյմալար , վէ գօլալը գըրմալար իլէ
մասնու , վէ պիրաղ տա արգա թարաֆտան , եէր-

տէ սիւրբիւնէն միսօնուն իւզէրինէ ղայէթ ինճէ վէ տիւրլիւ ըէնկէրտէ . չիչէքլէր իշլէնմիշ պիր մօր ֆիստանը կիյտիկի կիպի , սըրմա իլէ կէօքսիւնիւ սըգըշտըրմայըպ , սըրմա իւզէրինէ միւճէվհէրաթ- լէ մուրասսա պիր գուշաք պաղլանմըշ օլտուղուն- տան , մէրգումէնին պէլինի տէհա զիեատէ ինճէ կէօսթէրմէքտէ , վէ ինճէ վէ եումուշագ թէլլի գումրալ սաչլար , մահիթապան միսիլու , տէյիրմի ճէմալինին եօգարըսընտան իքի թարաֆտա պու- լունմուշ , վէ պիր մըգտարը զիւլֆ մագամընտա գըվըրըպ , եանագլարա տէօքիւլմիւշ իսէտէ , պիր ազը տախի կէրտանա գատար ուզանմըշ , բարմաք- լարընտաքի եագուլթ վէ բըրլանթի զիյգըյմէթ եիւզիւքլէր , վէ գուլագլարընտաքի քիւբէլէր ի- սէ , մէրգումէ օթանըն իշինտէ , պիր նագիք թավը ու էտա իլէ եիւրիւտիւքճէ . բէնճէրէլէրտէն իչէրի տուխուլ իտէն զիեայի շէմնէ թէսատիւֆ իտէ- րէք , օթանըն թավան վէ տիվարլարընտա տիւր- լիւ տիւրլիւ ըէնկէրլէ շուլէ էնտազ օլմագտա իտի :

Բօլիքսէնին իւզէրինէ պիրտէն պիրէ վագը օ- լան իշպու էլպիսէճէ թէպտիլաթ , անըն գալպի էֆքեարընտա , պատի սապահ կիպի , խաֆիֆճէ էսմէյէ պէտ իյլէմիշ օլան ըիւզկեար , ալէագաեա պիր տէյիլի ալէնի իքէն , թավրու մուամէլէսինտէ տախի կէօրիւնէն թէպտիլաթ , անը հէր տէմ վէ հէր լահգատա , գարշուքի բէնճէրէտէն , սէյր ի- տէն իֆթատէսինին գալպինտէ ճիւղիճէ աֆիթապ իւմիտին թիւլուինէ սէպէպիյէթ վէրիր իտի , շէյլէ քի . հայլի տէմ տիր մէրգումէնին ըույինի

վէ կէօղէրինի թէրք իթմիշ օլան թէպէսսիւմ, եր-
նէ ավտէթ իթմիշ, վէ էվրօպատա իշիթմիշ օլտու-
ղու մուհապպէթ իւղէրինէ օլան պատէլէրի, պա-
ղէն եավաշճա սէսլէ չաղըրմագտա վէ բէնճէ-
րէնին էօնիւնտէ օթուրտուղու հալտէ, օրա-
տա պիր զայէթ ուսթալըգլը հալտէ, կիղլիճէ,
եան կէօղիւ իլէ, Զարիֆի պէյէ նաղար իթմէք-
տէ. վէ պաղէն տախի, կիւեա քէնտուսինի, անըն
նաղարընտան վիգայէ իթմէք, վէ անըն գալպին-
տէ հուսուլէ կէլտիկինի րանա տէրք ու ֆէհմ իթ-
տիկի, էսէրի աշգ ու ալէագայէ պէտէլ, քէնտիսի-
նին տախի գալպինտէ զուհուրա կէլէն մէյլ ու մու-
հապպէթին նիշանէլէրի սէթր իթմէք իւղրէ, շէհ-
նիշինին, բէք ինճէ թիւլտէն վէ պէեազ բէրտէ-
սինի ճիւղիճէ ինտիրիպ, ճէմալինի սիրէր իտէր ի-
տի իսէ տէ, բէրտէլ մէզքիւր քէնտի ճէմալինի
քիւլլիէն կէօրիւնմէզ իտէմէյէճէկինի, վէ հաթթա
քէնտի տիւպէրիկինէ վէ պէեազլըղընա պիր գաթ
տահա բարըլթը վէրէճէկինի տախի պիլիր իտի.
պունտան գաթի նաղար, մէզքիւր շէհնիշինին օր-
թասընտան իքի թարաֆա պուլունմուշ օլան, օլ
նաղիք բէրտէ, Բօլիքսէնին անճագ ճէմալինի, օն-
տէօրթ կիւնլիւք պէտր քէմալին էօնիւնէ շէքիլէն
ինճէ վէ պէեազպիր պուլլութ մագամընտա սէթր ի-
տէպիլիպ ֆիսթանըն գըսա գօլլարընըն ուճունտան
եալընըզ, ինճէ բէնպէզար կէօմէկին իշինտէն պէ-
եազ գօլլարը եինէ ճամըն արգասընտան կէօրիւն-
մէքտէ, վէ բարմագլարտաքի բըրլանթա եիւղիւք-
լէրին զիեասը, գարշուքի շէհնիշինէ վուրուպ. Զա-
րիֆի պէյին կէօղէրինի գամաշտըրմագտա իտի :

Մերգուռմէնին, պէօյլէճէ նիմ բերտէ չէ.բիւ-
միշ հիւսնի ճէժալինի սէյր իթմէք տախի, պիր իֆ-
թատէնին, պախի ֆախը ու մէմնունիյէթի օլա-
պիլիր իսէտէ, Բօլիքսէն արատա պիր եինէ սօ-
գաղա նաղար իթմէք պէհանէսիյլէ, ճամէքեա-
նըն բէրատէսիզ թարաֆընա էյիլիպ, օ մինասիպէթ-
լէ Ջարիֆի պէյէ սիւրաթլէ պիր աթֆը նիկեհ,
վէ խուպ ճէժալինի, անա պիր քէրրէ տահա արզ
իթտիքտէն սօնրա, տէֆաթլէ բէրտէնին արգա-
սընա չէ.բիւքիւր իտի :

Բօլիքսէնին բէտէրի մագամընտա պուլունան
միւսիւ հէրօն վագթըյլա մէշհուր սէրմայէ սահի-
պի, վէ պաղէն. ախզ ու իթա իլէ մէշղուլ օլմագ-
տա իսէտէ, Կումար իլլէթինէ տիւչար օլալըտան
պէրու, պիւթիւն մալինի չիւրիւթմիւշ, վէ խայլի
պօրճա կիրիֆթար օլմուշ. վէ իգամէթ իթմէքտէ
օլտուղու խանէտէն մաատա, էլինտէ պիր չէյ գալ-
մամըշ իտի. հալ պու.քի, անը տախի ֆիրուխթ իթ-
մէք արգուսունտա պուլունմագ իսէ տէ. պօրճու-
նուն քեաֆֆէսինէ քիֆայէթ իթմէյէճէկի չէօյլէ
տուրսուն, մալիք օլտուղու ճիւզի իթիպարը տա-
խի, պիւթիւն պիւթիւն միւնքէսիր օլաճաղընտան
մաատա, Բօլիքսէնին հագգընտա թասափվուր
իթտիկի մագսատը զատտարանէսինին իճրասընա
տախի մանի օլաճաղը իչին ֆիրուխթ իտէմէզ իտի.

Պունտանտա գաթի նաղար, գումար օյունու-
նա միւպթէլա օլտնլարըն ատէթի մահուտէլէրի
իւղրէ, մէզքիւր խանէյի արգատաշլարընտան
պիրիսինէ բէհին իթմիշ օլմաղլէ, պիւթիւն վարի-
յէթինի էլինտէն ախզ իտէն օ մահուտ սէվտատէն

վազ կէչեճէկի ետրտէ , եինէ կիճէ կիւնտիւզ օյ-
նամաղա տէվամ իտէր իտի . իշթէ կիւնտիւզլէրի
հիչ պիր իշէ մէշղուլ օլմայըպ , կիճէլէրէ գատար
մէզքիւր օյունա տալտըղընտան , խանէսինէ կիճէ-
լէրի կէճ վագըթ ավտէտ իտէր իտի :

Հալ պու քի , գումարտա հէր տէֆասընտա
տախի զայպ իթտիկինտէն , խարճըղա պիլէ կիւճ-
լիւք չէքմէքտէ վէ էքսէրի գումար արգատաշ-
լարընտան պէշ օն զուրուշ էօտիւնճ ալարագ , խա-
նէսի իշին իգթիղա իտէն ըվագիմաթը թէտարիք
իտէր իտի . վէ պու խուսուսու Բօլիքսէնաէն , վէ
խրտմէթճիլէրտէն սէթը իթմէք իշին , պու տէրէ-
ճէ մէսարիֆաթըն թէնգիլինի քէնտուսինին էմըր
խտարէյէ գիեատէճէ մէյեալ օլտուղունտան վէ
հաթթա թամաքեարլըղընտան նէչէթ իտէյօր կի-
պի կէօսթէրիւր իտի . իշթէ պու մինվալ իւզըրէ էք-
սէրի , աղնաեանլարա մախսուս օլան թամաքեար-
լըղը վէ ֆագըրլըղընը սէթը իթմէք իշին , էլինտէ
պիր մինասիպ ալէաթ իթթիխաղ իթմիշ իտի , միւ-
սիւ կէրօնուն թէքլիֆիիզ գօնուշմագտա օլտուղու
միւսիւ Շալալ իսմինտէ պիր ահպապը վար իտի -
մէրգում հէր նէ գատար քէնտի կիպի գումար-
պազ տէյիլ իսէ տէ , զայէթլէ թամաքեար , վէ
կալիպա թամաքեարլըք եիւզիւնտէն լութֆա իր-
միշ օլմաղլէ , խայլի վարիյէթէ մալիք իտի , առ-
ճագ փարա պիրիքտիրմէք պապընտա , զայէթլէ
ինսաֆսըզ վէ մէրհամէթսիզ վէ քէնտի մէնֆաա-
թընը իլթիզամ իտէճէք օլան քեաֆֆէյի վասը-
թալարա աշնա , եալընըզ պիր բարէքեար իշին ,
պիւթիւն ինսանիյէթի ֆէտա , վէ հէր տիւրլիւ

ղատառարլըղը վէ ալչադըղը իրթիքեապ իտէր ի-
տի . պունտան մաատա , ղայէթլէ խօտպին վէ
միւթէքէպպիւր , միւրայի վէ հիյլէքեար վէ
սիմաճա տախի աշուրի սարը , պաշը պիւյիւք , ան-
լը էնլի , էյրի կէօղլիւ , վէ սիննի տախի շէյխու-
խէթէրէսիտէ օլմաղլա , սուրէթի իլէ ախլէադը ,
եէկ տիկէրինէ միւշապէհէթ հասըլ իթմիշ իտի ,
հալ պու քի , ալէադա վէ մէյլ ու մուհապպէթ
թէսմիյէ օլունան օլ նազիք հալէթ , հէր նէ գա-
տար մէրգուժ միսիլլու , ախլէադ վէ կէրէք հիւ-
սիւնճէ . օլ տէրէճէ չիրքին պիր ատէմէ , ղայրը
լայըգ , վէ պայիտ իսէ տէ , սահրատէքի եապա-
նի վէ վահշի հայվանլարըն տախի , պաղէն ինսան
մէքիւլաթը էլլէրինէ կէշտիկի հալտէ եէտիքլէրի
կիպի , մէրգուժ միւսիւ Շէվալ տախի , պալէատէ
պէեան օլունտուղու իւզրէ , միւսիւ կէրօն իլէ մու-
հիպպանէ իւլֆէթլէրինին սէպէպինէ , պիր գաշ
տէֆա անըն խանէսինէ կէլտիկինտէն , Բօլիքսէնի
կէօրմիւշ , վէ անըն ֆէվգ էլատէ հիւսն ու անը-
նա հայրան օլարադ , վահշի վէ եապանի սուրէթ-
տէ , մէրգուժուն գալպինտէ պիր աթէշի աշգ
հուսուլէ կէլմէկէ պաշլամըշ իտի .

Ձէնկինլիք վէ վարիյէթին , պէյնէլնաս էն
պիւյիւք նօգսան վէ գուսուրլարըն իւզէրինէ պիր
գալըն բէրտէ օլտուղու միսիլլու , անը համիլ օլան
քիմսէնին տախի , մալիք օլտուղու սէրվէթ ու սա-
ման սայէսինտէ , քէնտուսինի էն ալիմ վէ ինա-
յէթլի , վէ քիպար պիր ատէմ զանն իթմէսի ,
թապլի օլմաղլէ , միւսիւ Շէվալ տախի ախլէադ ,
վէ հիւսինճէ չիրքինլիկինի , քէնտուսինտէն պիր

մէնֆաաթ կէօզէտէն քիմանէլէրին , քիւլլէն սէթը
իլէ , հաթթա , մէտհ ու սէնա իթտիքլէրինէ պի-
նաէն , հիւսն իլէ ախլէագա ֆէվզ էլատէ մայիլ
վէ իֆթատէ օլան թայիֆէի նիսանտէն . սուրէթի
նազիգանէ ալէագա իզհարը , հէնուզ ղօնչէ աչան
Բօլիքսէն կիպի , պիր տիւպէր նաթուվան գըզ տա-
խի , հէր հալտէ , քէնտիսինի պէյէնիր , վէ քէն-
տիսի իլէ ագար իզտիվաճէ տէրագապ րույի րիզա
կէօսթէրիր իթիգատըյլա , մէրգումէնին քիմ , վէ
էվրօպատա , նիճէ վարիյէթէ սահիպէ օլտուղու-
նու էյիճի իսթիսալ իտէրէք , վագըֆ օլմուշ իտի ,
վէ անը պիր քաչ տէֆա կէօրտիկիւնտէ , գալպը
մէքրուհինէ տիւչէն աչգ ու սէվտա , կէօզլէրինի ,
Բօլիքսէնին , մանէնտի մահ ճէմալինէ , ալէթթա-
վալի նազար իթմէկէ մէճպուր իթտիկի միսիլու ,
գալպինտէ քէօքլէշմիշ օլան թամա աախի . տիկէր
թարաֆտան անը , Բօլիքսէնին իւզէրինտէքի զի-
գըյմէթ էլմասս վէ ճէվահիրաթա նազար գըլմաղա
թէշվիգ իտէր իտի , չիւնքի , օ միսիլու պէտ ախ-
լէագա վէ թամաքեար օլան , քիմէսնէլէր , պիր
մահպուպէյէ ալէագա տախի իթսէլէր , վէ անըն
ուղուրունա պազը կէօնա ֆէտաքեարըլգտա աախի
պուլունասար , պիր կիւն եինէ իթտիքլէրի մէսա-
րիֆի , աչգ ու իշթիեագը իլէ սիւզան օլտուղլարը
տիլտատէտէն գազանմագ էմէլինտէ պուլունուր-
լար , իշթէ միւսիւ Շէվալ , պէօյլէճէ քէնտի գալ-
պինտէն , Բօլիքսէնէ ալէագա իտէրէք , հէր նէ
գատար պու մագսէտ վէ գարարընը , մէրգումէ-
յէ պիր գատըն վասըթասըյլա տախի պէեան վէ
իֆատէ իտէ պիլիր իսէ տէ , միւսիւ Կէրօն իլէ մի-

եանէլէրինտէ ճերէեան իտէն ֆէվֆդէլ մէհմուլ
մուհիպլիդէ պինաէն , վէ ալէլ խուսուս , անըննէ
տէրէճէ զարուրէթ.ոէ օլտուղունու րանա պիլէ-
րէ.ք , մէրգուսուն , քէնտուսինտէն պազը մէնֆա-
աթ իւմիտիյլէ , պու մաճարա հադգընտա , զի-
եատէսիյլէ մէմուսն օլուր , հէր հալտէ Բօլիքսէ-
նին պու պապտէ , հիւսնի րիզասընը թահսիլ իթ-
մէ.ք իչին , սայ ու ղայրէթ իտէճէկինի , վէ հէր նէ
գատար միւսիւ կէրօնըն քէնտուսինին տախի կէօ-
ղիւ Բօլիքսէնին վարիյէթինտէ իսէ տէ , խարիճ-
տէն պիր վասըթա օլմասըգճա , թօղրուտան թօղ-
րուեա անտէն բարա մաթլուպ , վէ եախօտ նազ-
տիյէճէ պիր մուլավէնէթ թալէպ իթմէկէ ճէսա-
րէթ իտէմէտիկինտէն , պէօյլէ պիր ֆըրսաթը , նի-
յէթինին իճրասընա պիր մինասիպ ալէթ իթթի-
խազ իտէճէկինի էյու պիլտիկինտէն , մէրգումէ
պիր կիւն կազինօնուսն պիրիսինտէ թէսատտիւֆ
իթտիկինտէ պէր վէճհի մուլաթթար իսթիֆասարը
խաթըրտան սօնրա , միսանէլէրինտէ շու քէլամէր
սէպգաթ իյլէտի :

Ե.— Ճանըմ միւսիւ կէրօն , պիզ պէօյլէ պիր
պիրիմիզլէ տայիմ իւլ էվգաթ կազինօլարտա՝ մը
իւլֆէթ իտէճէյիզ :

Կ.— Նէ՞ տիմէ.ք էֆէնտիմ , իսթէրսէնիզ պու-
յուրուն ֆաքիրխանէյէ կիտէլիմ . անճազ . . . :

Ե.— Նէ՞ տիմէ.ք իսթէյօրսընըզ էֆէնտիմ :

Կ.— Եանի , տիմէ.ք իսթէրիմ քի , պէօյլէ կա-
զինօ վէ էմասլի պուլունան մուհէլլէր , միեանըմըզ-
տա տէրքեար օլան տօսթլուղուն իպրազընա բէք
մինասիպ օլմատըղը իչին , ղաթընըզը , չօգ տէֆա ,

Փագիրխանէյէ տավէթ իթմէք իսթէր իսէմտէ ,
պէլքի մալիւմիւնիւզ տիւր , պէնտէնիզին պիրազ
վագըթտան պէրու իշիւմ ագսի կիթմէքլէ , սիզին
կիպի սահիպ սէրվէթ պիր քիմսէ իլէ , օ մինվալ
իւզրէ գօնուշտուղումուզտա , վաճիպ օլան իզզէթ
ու իսթիրհամտա , հասպէլ զարուր գուսուրտա
պուլունուրսամ , իհթիրազը իլէ , էքսէրի տավէթ
իթմէքտէն իծթինապ իտէրիւմ :

Ծ.— Նէ՞ թէհի իհթիրազլար տըր պունլար է-
ֆէնտիւմ , պիր պիրէրինէ օլան տօսթլուգլարըն նէ
մէրթէպէտէ օլտուղունու , պիր թագըմ իզզէթ ու
իհթիրամլարտան թէֆրիք իթմէք , գատընլարա
մախսուս պիր շէյ տիր , սիզին խանէնին գաբու-
սունտան իշէրի կիրմէկէ նայիլ օլմագլըղըմ , պէն-
տէնիզէ հէր տիւրլիւ իքրամտէն ալէա տըր :

Կ.— (Կիւլէրէք) , Էֆէնտիւմ , պիզիւմ խանէ-
նին գաբուսունտա , պու տէրէճէ պիր քէրամէթ
օլտուղունտան , գաթան խապէրտար տէյիլիւմ ,
պու խուսուս սիզին զաթլըղընըզ տըր :

Շ.— (Իքիշէր , իւշէր գատէհ նուշ իթտիք-
տէն սօնրա) , Թօղրուսունու սէօյլէյիւմ մի էֆէն-
տիւմ , եալընըզ պէնիւմ զաթլըղըմտան տէյիլ , պի-
րազտա , սիզտէքի միսաֆիրին եարտըմը վար տըր ,
անճագ ալֆ իտէրսինիզ պու սէօզիւմէ , մէրգու-
մէնին , հիւսն ու տիւպէրլիկինէ , կէօրիւնիւր քի ,
ախլէագըր Փայըգ տէյիլ տիր , չիւնքի , պիր գաշ
տէֆա , պունտան էվլէլ , խանէնիզէ կէլտիկիւմ-
տէ , թավը ու մուամէլէսինտէ , աշուրի պիր սօ-
ղուգլուգ միւչահէտէ իթտիւմ , Խօգսա պէնիւմ
պէյէնմէյօր , եախօս պէյէնիյօրտա նա՞ղ մը իտէյօր :

Կ.— Աճայիպ , էֆէնտիմ , դըզ գըսմընըն զա-
հրէն կէօսթէրտիկի թափու ալէամէթլէրէ իս-
թինատէն , ախլեագ ու էֆքեարընը քէչֆ իթ-
մէք , միւմքին օլմաեաճաղը , սիզին տախի մալիւ-
մինիզ տիր տիյէմէմ , ֆագաթ , կալիպա մախսուս
պէօյլէ սէօյլէյօրսունուզ :

Ծ.— Հէր նէ հալ իսէ , պիւթիւն պու քէլամ-
լարըմտան մագսէտ , մէրգում իլէ ագտ ու իղտի-
վաճ իթմէք արզուսունտա պուլունտուղու պէեան
իթմէք տիր , աճէպա , դըզ տախի րաղի օլուրմու ,

Կ.— Հէր նէ գատար զաթընըզըն պու նիյէթ
ու էֆքեարընը , շիմտիյէ գտտար քէսպի վուգուֆ
իթմէտիկիմ իչին , պու պապտէ գըզըն ըէյ վէ էֆ-
քեարը հագգընտա մալիւմաթը քեամիլէմ հօգ ի-
սէտէ , պիր գըզըն , պաշլըճա մէճպուրէ օլտուղու
հիւսիւնտարըզ , վէ նէվճիվանըզ , վէ նէզաքէթ
վէ զարաֆէթի համիլ , զաթընըզ կիպի պիր տէլի-
գանըրեա , հէր հալտէ , վէ տէրագապ րույի ըի-
զա կէօսթէրէճէկի վէ պաշընա գօնան շու տէվ-
լէթ գուշունու ուշուրմաեաճաղը մէէմուլ տուր :

Ծ.— Հէմ պու խուսուս , սիզին տախի մէն-
ֆաաթընըզը մուճիպ օլաճագ տըր , շէօյլէ քի ,
պունտան պէօյլէ , վագթընըզ օլտուգճա , պանա
էտա իթմէք իւզրէ , եալընըզ պիր սէնէտ վիրտի-
կինիզ հալտէ , քեաֆֆէյի պօրճունուզ թէտիյէ օ-
լունաճագ տըր :

Կ.— (Քէմալի ֆերահլէ) , էֆէնտիմ , սիզ ,
պու խուսուս իչին , ասլա էլէմ իւզրէ օլմաեընըզ ,
պէնտէնիզ եարըն ագչամ , եինէ սիզի պու կազի-
նօտա պուլուպ , խալըրը խապէր կէթիըիըիմ :

Պատէհու, մէրգումար, կազինոտան տըշարը
չըգըպ, միւֆարըգաթ իթտիլէր :

Ի Գ Ն Ը

Հէր նէ գատար, պիր առէմ գալպինտէ ճէվ-
լան իտէն խուսուսու, հէր վագըթ, լիսանէն,
քէնտի քէնտինէ սէօյլէմէզ իսէ տէ, պազը աշու-
րի տէրէճէ մէմուռնիյէթի մուճիպ օլան մատտէ-
լէրտէ վագը օլտուղու իւզրէ. միւսիւ կէրօն տա-
խի, պէօյլէ պիրտէն պիրէ թարըգտան դուր-
թուլմաղը, ըույասընտա պիլէ կէօրէմէզ օլմաղլէ,
եօլտա կիտէր իքէն, քէնտի քէնտինէ պէօյլէ սէօյ-
լէնիր իտի, «վագըա, պու չէյ էյու էմմա, Բօլիք-
սէնին տախի. էն զիեաաէ նէֆրէթ իթտիկի ա-
տէմ, միւսիւ Շէվալ կիպի առէմէր տիր. վէ
ֆիլվագը, հագգըտա վար տըր, քէնտիսի, քի-
պար, նազիք. տիլպէր, վէ նէվճիվան, միւսիւ
Շէվվալ իսէ, քիւլլիէն անըն մուզայիրի, չիմտի
պու գըզը նա՞սըլ գանտըրմալը, միւսիւ Շէվալա
միւտահէնէ իտէրէք, հիւսիւնտարըղը, վէ նէվ-
ճիվանըղը. վէ սայիր իւզէրինտէ պուլունմանան
խուսուսլար հագգընտա, քեաֆֆէսինի համիլ տիր
կիպի, քէնտուսինի գանտըրտըղըմ միօիլու, Բօ-
լիքսէնի գանտըրմագ գօլայ օլմանաճագ, հէր
նէ հալ իսէ պիրազ եօրուլմալը, պու միւթալէա-
լար իլէ, միւսիւ կէրօն, խանէսինէ ալտէթ իթ-
տիկինտէ, Բօլիքսէն, մէրգումուռն օլ կիւն, էր-
քէնճէ ալտէթի հագգընտա, թեաճճիւպ իլէ,
պէօյլէճէ քէլամէ աղազ իյլէտի :

Բօլիքսէն .— Խայր օլա բէտէրիմ , պու կիւն աւտէթինիզին խելաֆընտա օլարագ , պէօյլէ էրքէնճէ թէշրիֆինիզին , հէր հալտէ պիր սէպէպի օլմալը :

Կ.— Գըզըմ պէնի ատէմ օ ֆէնա վէ ագսի խապէրի , թուլ միւտտէթ տէրունինտէ , սէթր իտէպիլիւր էմմա , էյու վէ խայըրլը խապէրէ կէլինճէ , պունուն մուղայիւրի վագը օլուպ , պիր ան էվվէլ իֆատէսինէ միւպաշէրէթ իթմէյինճէ դալպի րահաթ իտէմէզ :

Բօ.— Ինշալլահ , ախղուիթաճա պիր րավայիտէն թօլայը տըր ,

Կ.— Նէ՞ , ախղուիթաճա՞մը , խա'յր գըզըմ խա'յր , պէն էօյլէ ախղուիթաճա մատտէլէրին , էվտէ լագըրտըսընը իտէնլէրտէն տէյիլիմ , պու վիրէճէկիմ սէվինճի խապէր , պիզլաթ սանա րաճի տիր :

Բօ.— Կալիպա , բէտէր վէ մատէրիմին վէֆաթը հագգընտա , պունտան ագտէմ ալմըշ օլտուղում խապէրի հիւզնի էսէր եանլը իտուկինին միւթտէսի օլմալը ' . ' . ' . ա'հ , տիկէր հէր շէյտէ իճթինապ իտիլէն եանլըլըգ պէր թարաֆ , անճագ , պու պապտէ ոուտուր իտէն եանլըլըգ ինտիմտէ նէ՞ տէրէճէ մագպուլ վէ միւսթէլզէմ տիր :

Կ.— Էօյլէ էմմա գըզըմ , վէֆաթ հագգընտա իշիտիլէն խապէր . նատիրէն եանլը չըգար , պէնիմ սանա թէպլիղ իտէճէկիմ խապէր , մէսէրրէթ քէսթէր իւզէրինէ սիեահ բէրտէ չէքէն պու տճը թէֆէքքիւրլէրի , արթըգ ֆիքրինտէն իխրաճ էյլէ :

Բօ.— Պէնիմ կիպի պիր գըզ հագգընտա , անտէն մաատա , սէվինճի նէ՞ օլապիլիւր :

Կ.— Եկէր հէր քէս, պու ալէմտէ քէսպի ֆէ-
րաս վէ մէմուռնիյէթ իթմէք իչին, մէվթալէրին
մէզարտան գըյամ իթմէսինտէ, միւնթազըր օլ-
մագ լազըմ կէլսէ, արթըզ ինսան էօմրիւն տէֆ-
թէրինտէն, հէր տիւրլիւ սուրուր վէ սաատէթէ
տայիր օլան լուզէթլէրի, քիւլիյէն լավլ իթմէլի
տիր, ֆագաթ, վէֆաթ իտէնլէր իլէ պէրապէր
վէֆաթ իտիւմէզ տիւնեատէ, օլտուգճա. շու ա-
լէմի ֆանիտէ, միհնէթ վէ մէշագգաթըր իլէ պիր-
լիքտէ, ճիւզիճէ զէվգ ու սէֆասընտան միւթէ-
լէզգիւզ օլմալը տըր, իշթէ գըզըմ սանա լագըր-
նըն աչըղը, պէնիմ թասթըր հիմայէմէ հէվալէ օ-
լունմուշ, վէ պէնիմ էվլէնմէմիմ, վէ պիր էվլա-
տէ մայիք օլամամըշ իտուկիմ իչին, ինտիմտէ էօղ
էվլատըմ կիպի գըյամէթլիսին, հալ պու քի, պէշ
նիմ սանա օլան մուհապպէթ վէ հիմայէթիմ, հա-
եաթտա խիթամ պուլմայըպ, վէֆաթըմտան սօն-
ըա տախի սէնի գայըմագ էմէլի էղլէպիմ տիր,
պէն շիմտի. մէվթէ եագըն պիր իխթիեարըմ, սէն
իսէ, պու մէմլէքէթտէ, բէտէր վէ մատէրտէն
մահրում օլմուշ օլուպ, ագրապա վէ թաալիւգա-
թըն իսէ, սէնի թանըմազլար, նէտէ սէն անլէրի,
վէ զանն իտէրիմ քի, արթըզ սէն էվրօպաեա տա-
խի թէրքի վաթան իտուպ, կիթմէք իսթէմէզսին,
կէրչի շիմտիքի հալտէ, պէն սաղ իքէն հէր վէճհ
իլէ, հիմայէթիմէ մազհար, վէ պաշըմըն թաճը
իսէնատէ, եարըն օլ պիր կիւն վէֆաթըմտան սօն-
ըա, էվրօպատա պուլունան գարընտաշլարըմ, տի-
կէր վարիյէթիմ իլէ պիրլիքտէ, պու խանէյիտէ
թաստըր թասարրուֆլարընա կէչիւաիքլէրինտէ սէ-

նին սօգադտա գալաճաղըն վէ շու տէրէճէ հիւս-
նէ մալիքէ պիր նէվճիվան գըզ իտուկին իչին ,
տիրլիւ պէլալարա թէսատիւֆ իտէճէկին իհթի-
մալտէն պայիտ տէյիլ տիր , անըն իչիւն , սէնի
հաեաթըմտա քէնտի էլիմլէ պիրիսիյլէ թէզվիճ ի-
տէրէք րահաթը գալպ իլէ , շու ճիհանի թէրք իթ-
մէք թասավվուրունտայըմ . նէ՞ տէրսին գըզըմ :

Բօ . — Պէնտէնիզի սահիհէն պիր բէտէր մա-
գամընտա հէր վէճհ իլէ հիմայէ իթտիկինիզ տէր-
քեար , վէ պէնիմ իսէ թէչէքքիւրիւնտէն աճիզ
օլտուղում աչիքեար օլուպ , պու թասավվուրու-
նուզ իսէ , հագգըմտա օլան մուհապպէթ վէ հի-
մաեէթինիզէ պիր սօն իսպաթ օլտուղու զայրի
միւնքիր տիր , ֆագաթ , զաթընըզըն պու քէլամ-
լարը պիր խապէր օլմաեըպ , պիր թասավվուրտան
իպարէթ տիր :

Կ . — Խա'յր գըզըմ , եալընըզ թասավվուր օլ-
մաեուպ , էլան սիզի կէօրմէքլէ ալէագա իթմիշ
օլան , վէ պու խուսուսու պանա պէեան իլէ սէնին
իլէ տգտը իզտիվաճա արզուքէշ պուլունան պիր
տէլի գանլը վար տըր :

Բօլիքսէն , մէրգուճուն պու քէլամլարընը ,
վէ խուսուսէն քէնտիսինի կէօրմէքլէ ալէագա իթ-
միշ լաֆընը իսթիմա իյլէտիքտէ , տէրունէն պիր-
պիրլէրինէ կիզլի ալէագա իթմիշ օլան քիմէսնէլէ-
րին իֆթատէլէրի իլէ , քէնտի մապէյնլէրինտէ
վուգու պուլան հալ ու հարաքեաթէ մուվաֆ-
ֆըգ , հէր լագըրտըյը քէնտի հագգըրընտա տըր
զանն իթմէլէրի թապիի օլմաղլէ , միւսիւ կէրօնուն
աիտիկի տէլիգանլը հէր հալտէ Զարիֆի պէյ օլ-

մալը տըր իթիգատընա զահիպ օլտու . վէ մէր-
գում, քէնտուսինէ եալընըզ բէնճէրէտէն բէնճէ-
րէյէ նաղար իթմէքլէ արթըզ դանաաթ իթմէ-
յուպ, նիհայէթ իւլէմր պու խուսուսու բէտէրի-
նէ պէնան իթմիշ տիր տէյու, անըն հագգընտա,
գալպինտէ մէրգուզ օլան աչգ ու իշթիեադ, օլ
անտէ պիր գաթ տահա թէզլայիւտ պուլտու վէ
էօյլէ պիր նաղիք վէ տիլֆիրիպ պիր գըզա մախ-
սուս օլան մահնուպլուք վէ սատէ տիլլիքտէն նա-
չի, իլէրուտէ, միւսիւ կէրօնուն աչգտան աչըզա
վէ ապա ինքեար գապուլ իթմէզ սուրէթտէ հիյ-
լէլէրինէ վաղըֆ օլունճաեա գատար, անըն հէր
սէօղինիւ կէրէք վէ սահիհ օլարագ, քէնտիսինի
սօն տէրէճէ հիմայէ իթտիկինտէն նաչի զաւն ի-
տէր իտի :

Պատէհու, եինէ պէօյլէճէ միւքեալէմէլէրի-
նէ տէվամ իթաիլէր :

Բ:— Հէր նէ գատար, սիղին հագգընտա
տէրքեար օլան հիւսնիւ թէվէճհիւհիւնիւզ, մէր-
գումուն նասըլ ատէմ օլուպ օլմատըղընը սիւալէ
հաճէթ իթմէզ իսէտէ, էզ ճիւմլէ . օլ պապտէ,
ճիւղի մալիւմաթ իթասընա հիմմէթ պուլյուրուր-
մըսընըզ բէտէրիմ :

Կ:— Բէք էյի գըզըմ, գալպինին միւթմային
օլմասը վէ հէր պիր հիյլէ վէ խատտատէն արի օ-
լարագ րույի բիզա կէօսթէրմէքլէ, զէվճին օլա-
ճագ քիմսէյի ինթիսապ իթմէքլիկին իչին, մաթ-
լուպուն պիլ մէմնունիյէ գապուլում տուր, պու
տէտիկիմ տէլիգանը, զայէթլէ զէնկին վէ քիպար
պիր ֆամիլեա էվլատը տըր :

ԲՅ.— Զէնկին օլուպ օլմատըղընը օլ գատար վապիֆէ իթմէմ, չիւնքի էվլիլիք հալինտէ պէտ ախլեագ օլան պիր սահիպ սէրվէթ քիմնէ, պիշարէ մահպուսու ալթուն զէնճիր իլէ զէնճիրպէնտ իտէն զընտանճըեա միւշապիհ տիր, պունտանտա գաթի նազար քիպար էվլատը օլմագտան իսէ, քէնտիսի քիպար օլսա, ինտիմտէ տահա մագպուլ վէ միւթէպէր տիր :

Կ.— Նէ տիմէք գըզըմ, ախլեագ վէ քիպարըդ, արթըդ պու գատար օլապիլիր, միւթթասըֆ օլտուլու թապիի մէլայիմէթ վէ նէզաքէթ թարղ ու թավընտաքի հիլմիյէթ, վէ լէթաֆէթ, սէօյլէյիչինտէքի պէլաղէթ, վէ ֆէսահաթ, հիչ պիր տէլիգանլըտա կէօրիւմիւշ շէյ տէյիլ տիր, խիւլասա, հէր հալտէ արզու իյլէտիկինտէն պին տէրէճէ զիեատէ տիր :

ԲՅ.— Փագաթ, բէտէրիմ պէնիմ, ասլա էվտէն տիշարը չըդտըղըմ, վէ խանէմիղէ իսէ, թըշարտան չօղուգ պիր կէլէն օլմատըղը հալտէ, մէրգում հէր քիմ իսէ, պէնի նէրէտէ կէօրմիւշ, վագըա, էքսէրի բէնճէրէնին էօնիւնտէ օթուրմագատէթիմտէն իսէտէ, պիր տէլիգանլընըն էօյլէ ուզագտան վէ ճամըն արգասընտան կէօրմէքլէ ալէագա իտէճէք մէրթէպէտէ կէօնիւլ վիրէճէկինի ազլըմ քէսմէյօր :

Կ.— Գըզըմ, սէն տահա տէլիգանլըլարըն ախլեագընա վագըֆէ տէյիլսին, անլէրին տըզգաթը նազարլարընա ճամ տէյիլ, բէրտէ պիլէ մանի օլամաղ, հէր նէ հալ իսէ, պէնիմ մէրամըմ, չիմտի սանա տէլիգանլըլարըն միւթթասըֆ օլտուգ-

լարը հէր տիւրլիւ ախլէագլարընտան պահս իթմէք օլմայըպ . պիր գըզ իլէ ագտը իզտիվաճ իթմէք իսթէյէն պիր տէլիգանլընըն , հէմ զէնկին , հէմ կիւզէլ , վէ հէմտէ նէվէիվան , վէ հէմ պէօյլէ մէնպուր օլմասը թայիֆէի նիսանըն էն զիւտէ արզու իթտիկի , վէ բէք նատիր իւլ վուգու պիր տէվլէթ վէ իգպալ իտուկինի պէնան վէ իֆատէ իթմէքտէն իպարէթ տիր :

Բ . — Բէք էյի բէտէրիմ , սիզին մինասիպ կէօրտիւկիւնիւզէ պէն տախի ըռզիյէյիմ :

Կ . — Աֆէրին գըզըմ , իշթէ պէնի սահիհ օլարագ , բէտէր մագամընտագապուլ իթտիկինի , պու իթաաթընլա իսպաթ իթտին , պու տէլիգանլընըն իսմինէ միւսիւ Շէվալ տէրլէր :

(Բօլլիքսէն , չէհրէսինի էյիպ , միւթալէանա տալար) :

Կ . — Նիչին տիւշիւնտիւն գըզըմ ,

Բ . — Սագըն իսմինտէ պիր եանլըչըզ օլմասըն :

Կ . — Նէ մինասիպէթ , հաթթա էկէր խաթընա կէլիր իսէ , պիր գաչ տէֆա տախի խանէմիւզէ կէլմիշ տիր :

Բ . — (Եինէ թէֆէքքիւրէ տալմըչ օլարագ) , բէտէրիմ , գալպ ու էֆքեարըմտա , նակէհան վուգու պուլան պիր թէպտիլիյէթ իչին , սէպէպի պանա տախի նամալիւմ օլան պիր միւթալէանա տալտըղըմ , ալֆ իտէրսինիզ :

Կ . — Պու հալ ալէասէվիյէ , քիմին իլէ ագտը իզտիվաճ իտէհէկի հագգընա գարար վիրմէք էսնասընտա օլան գըզլարա թապիի վէ պլինաէն

ալէյն , թագապիհ օլունմաղա շահան տէյիլ տիր :

Բօ. — Խաչը , էօյլէ տէյիլ բէտէրիմ , պէնիմ գալալիմոն , շիմտիքի հալտէ , միւշահէտէ օլունան ինթիլալ , քիմին իլէ ագալ իզտիվաճ իտէճէք օլաուղում իշին օլմաեւալ , հիշ պիր քիմսէ իլէ ագալ իզտիվաճ իթմէմէք իշին տիր :

Կ. — Գըզլմ , պիրտէն պիրէ սանա նէ՞ օլտու , պիր տէլիգանլընըն հագգընտա , սիւալ իթմէսի ճայիլ օլան հէր պիր խուսուսու ագըլանէ արաշ-թըրդ , հիւսնիւ ըիզան իլէ , տէհա շիմտի գարար վիրտին իտի , վագըա , պէնիի ատէմին նիյէթ ու էֆքեարընտա , պազէն թէպտիլիյէթ վագը օլուր էմմա , պէօյլէ պիր սանիյէնին իշինտէ : : : չօգ ա-ճայիպ : : : անճագ , գըզլմ պիլմիշ օլաւըն քի , պիր գըզ , նէ՞ գաուար տիլպէր վէ գըյմէթլի տախի օլաճագ օլտա , ագլընա խիֆֆէթ կէթիրտիկի անտէ , ետրի տարի շիֆա տըր :

Բօ. — Իսթէր իսէ զընտան օլտուն բէտէրիմ , պանա պունտան պէօյլէ , ագալ իզտիվաճ իթմէքտէն իսէ , զընտան քիւրէք , տահա էվլա տըր :

Պատէհու , Բօլիքսէն աղլաեարագ օտա գա-բուսունտան տըշարը չըգար :

Թ Է Ճ Ր Ի Ի Պ Ե Ի Ն Ա Ս Է Զ Ա

Միւսիւ կէրօն օտաուա եալընըզ գալտըգտա , Բօլիքսէնին գալալինտէ , տիկէր պիր տէլիգանլը հագգընտա , մուհապպէթ բէյտա օլմուշ խուսկի-նի աալա պիլմէտիկինտէն , պու խուսուս իշին , ա-

շուրի մէրթէպէ թաճիւպ, վէ թէէսիւֆէ տիւշար
 օլարագ, քէնտի քէնտինէ շէօյլէճէ սէօյլէշմէյէ
 պաշար, «հէյ վա՛հ : : : օլմատը . . . պու իշ
 բէք պօզուքճա կէլտի, պէն իսէ, արթըգ հէր իշ
 պիթտի զանն իտէյօր իտիմ, հալ պու քի, միւ-
 քեալէմէմիգին իպթիտասընտա կէօյնիւ վար իտի,
 սօնրա նա՛սըլ օլտուտա, պիրտէն պիրէ պանա վիր-
 տիկի սէօզիւ կէրի ալտը : : : չօգ աճայիպ : : :
 շիմտի նէ՛ եարմալը, միւսիւ Շէվալա նէ՛ ճէվապ,
 վիրմէլի, (պիրազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա), խա՛յր,
 խա՛յր, էկէր Շէվալա դըղըն կէօյնիւնիւն օլմատըղը-
 նը սէօյլէյէճէք օլուր իսէմ, շու իւմիտսիդ վէ զարուր
 հալիմտէ, աշըլան սօն գըսմէթ գաբուսունու էյիմէ
 գաբամըշ օլուրոււմ . . . եա պոււնոււն չարէսի՞:
 պաշգա չարէ եօգ, պու խուսուսու գըղա իֆտտէ
 իտէր իթմէգ, բազի օլտու տէյուպ, մէրգումու
 ալտաթմալը . . . անճագ օ տա օլմազ, չիւնքի անտէն
 սօնրա, սըգ սըգ էվէ կէլիպ կիթմէկէ պաշաեա-
 ճագ, վէ Բօլիքսէնին մուամէլէսինտէն՝ հագըգա-
 թը հալէ վագըֆ օլաճագ տըր, (պիրազ տահա
 միւթալէա իտէր) հա՛ . . . իշթէ պէօյլէ եարմա-
 լը . . . հէբսինտէն մինասիպ թէտպիր պու տուր,
 չիւնքի մէյլ ու մուհապպէթ տէնիլէն շէյ, սըգճա
 կէօրիւշմէք վէ եագընտան իւլֆէթ իթմէքլէ հա-
 սըլ օլուր, թամամ, պոււնու էյի տիւշիւնտիւմ:

Պատէհու, միւսիւ կէրօն, էվտէն տըշարը չը-
 գըպ, վէ պալէատէ պէյան օլոււնան կազինօտա միւ-
 սիւ Շէվալը պուլարագ, վէ էվվէլքի մինվալ իւզ-
 րէ, եինէ չագըպ չագըշտըրըպ, պիր միւտտէթ,
 պիր պէրլէրիլէ իւլֆէթ վէ իւնսիյէթ իթտիքտէն

սօնրա , խանէլէրինէ ավտէթ իթտիլէր , մէրգուժ-
լարըն պու տէֆա նէ՞ մատտէ հագգընտա սէօհպէթ
իթմիշ օլտուղլարընը , աթիտէ նագլ իտէճէկիմիզ
վուգուաթլարըն , թաստիգ իտէճէկի իչին , թէք-
րարընտան սարֆը նաղար օլունտու :

Պիր գաշ կիւն սօնրա , պիր կիւն ախշամ մա-
հիթապ օլմատըղընըն սէպէպիլէ , հավա զընտան
կիպի գարանլըք օլտուղու հալտէ , միւսիւ կէրօն ,
Բօլիքսէն , պիր աղ տըշարը չըգըպ , Տօղրու եօլ-
տա տօլաշալըմ տէյու , թէքլիֆ իլէտի :

Բօլիքսէն , միւսիւ կէրօնուն օլ կիւնէ գատար ,
քէնտիսինէ ասլա պէօյլէ պիր թէքլիֆ իլէմիշ օլ-
մատըղընըն սէպէպիլէն անըն պու թէքլիֆինէ իզ-
հարը թաճիւպ իլէ , սէպէպիլի սիւալ իլէտի իսէ
տէ , միւսիւ կէրօն , մէրգուժէնին էօյլէ գատիմի
եալընըճա գաբանըպ գալտըճա , պիր թագըմ
աճը թէֆէքքիւրլէր զիհնինի իհաթա էտիպ , տա-
հա զիեատէ սըգըլաճաղընտան պահա իլէ , պուն-
տան պէօյլէ արատա պիր քէնտիսինի ալըպ կէզ-
տիրէճէկինի պէեան իլէ , պէրապէրլէրինճէ ուշա-
ղը տախի ալմաեարագ , էվտէն տիշարը չըգտըլար :

Վագըթ կէճ , վէ հավա զիեատէ գարանլըք
իտուկինտէն , պիր ատէմին նէ կիյինմիշ վէ նէ կի-
յինմէմիշ օլտուղունա էյիճէ տըգգաթ օլունամագ
իտի իսէ տէ , անճագ գափուսունտան տըշարը չը-
գըլաճագ օլտուղունտա քէնտիլէրինէ հէր հալտէ
սիւս վէ տիւզէն վէրմէք , թայիֆէի նիսայէ մախ-
սուս պիր ատէթը միւսթագիլ իտուկինտէն , Բօլիք-
սէն տախի , օլ անտէ աղըր վէ պահալը վէ բէն-
պէ ըէնք պիր ֆիսթան կիյինմիշ , սաշլար թարա-

նըպ եանլարա աթըրմըշ օլտուղու հալտէ , խանէ-
լէրին բէնճիդէլէրինտէն սոգաղա վուրան ճիւզի
շալգ իլէ , իլթիեար պիր առէմին եանընտա , գար
կիպի պէեաղ վէ մահիթապան միսիլու , տէյիրմի
ճէմալտէ պիր տիւլթէրը տիլրուպա պուլունտուղու
միւշահէտէ օլունուր իտի :

Մէրգումլար , պիր միւտաէթ Տօղրու եօլտա
օլթա վուրուպ , վէ Աղա ճամի ճիւզարընտա ,
պիր սոգաղա սաբաղգտան սօնրա . պիր միւքէմ-
մէլ քեարկիր խանէնին էօնիւնէ վասըլ օլտուլար :

Խանէի մէղքիւրուն սոգաղ գարուսու աշըգ
օլուպ , էօնիւնտէ պիր գաշ ուշագլար սանտալեա-
լար իւզէրինտէ օթուրմագտա իտիլէր , մէրգում-
լար , միւսիւ կէրօնու կէօրիւր կէօրմէզ աեաղա
գալգըպ , անա խիթապէն , էֆէնտիմ , միւսիւ էվ-
տէ տիր , իսթէր իսէնիւ պուլուրուն պիր մըգտար
իսթիրահաթ իտին տիմէլէրի իւզէրինէ , միւսիւ
կէրօն հէման մէղքիւր խանէյէ տուսուլ իյլէտի ,
հալիյլէ , Բօլիքսէն տախի անըն իլէ պէրապէր ի-
չէրի կիրտի , նէրտլպանտան չըգաղգլարը էսնա-
տէ , Բօլիքսէն , հէր նէ գատար միւսիւ կէրօնա
պու խանէ քիմի՞ն տիր , վէ խանէ սահիպի քի՞մ
տիր տէյու սիւալ իթտի իսէտէ , մէրգում՝նիմ թէ-
պէսսիւմէ , գըզմ պէնտէ պիլմէմ , Փագաթ պի-
ղի իչէրի տալէթ իթտիքլէրինէ պագար իսէք ,
հէր հալտէ պիր թանըտըղմըզ պիր առէմին խանէ-
սի օլմալը տէյուպ , տիկէր պիր շէյ սէյլէմէտի :

Խանէնին իւշիւնճիւ գաթընա վասըլ օլուպ ,
պիւթիւն զիյգըյմէթ հալիլէր վէ կիրանպահա
գանաբալէր վէ սանտալեալար իլէ տէօշէնմիշ , վէ

էնվայի րէսմ ու նագաչարա թէզեին օլունմուշ . վէ տիվարլարտա սըրասը իլէ տիզիւմիշ օլան լամ-
պալարըն շավդը իլէ թէնվիր գըլընմըշ պիր օտա-
յա վասըլ օլտուգլարընտա , սէտիրին իւզէրինտէ
օթուրմագտա օլան պէտ չէհրէ վէ ուզուըն պօյլու
վէ շաբգալը պիր ատէմին հէման աեաղա գալդըպ ,
վէ հէր նէ գատար հէյյէթ վէ էնտամընա եա-
գըշմաղ իտիյսէտէ պիր թագըմ թէշրիֆաթ վէ
իզգէթ վէ հիւրմէթ իպրազ իտէրէք , պույուրուըն
էֆէնտիմ տիտիկինի Բօլիքսէն կէօրտիւկիւնտէ , ա-
յըմ պայըմ օլուպ , աշուրի տէրէճէ մահլուընիյէթ
վէ մէյուսիյէթէ աիւշար օլտու :

Մէզքիւր քիմէսնէ միւսիւ Շէվալ իտի :

Բօլիքսէն վագըֆէ օլտուղու հիւսիւնտարըրը
վէ միւթթասըֆէ օլտուղու սայիր խասսէլէրիյլէ
պէրապէր , ագըլը պիր գըզ իտի իսէ տէ , գալ-
պինին թապիի օլան էտօղրուլուղունա պինաէն ,
պու խուսուս իչին բէտէրի ատտ իթտիկի միւսիւ
կէրօնուըն պիր հիյլէսի իտուկի վէսվէսէսինէ ապա
զահիպ օլմայըպ , մէրգումէ տախի նէրտիպանտան
չըգտըլընտաքի սէօզիւ իւզրէ , մէզքիւր խանէ-
նին միւսիւ Շէվալըն խանէսի օլտուղունու պիւմէ-
յէրէք իչէրու կիրմիշտիր զանն իտէր իտի , հէր
նէ հալ իսէ , Բօլիքսէն հէր նէ գատար օլտէրէճէ
մէնֆուրի օլան պիր ատէմին , պիւմէյէրէք խանէ-
սինէ կիրտիկինտէ , գալպէն աշուրի մէրթէպէ
միւքէտտէր , վէ սէօյլէտիկիմիզ կիպի , սու խու-
սուս իչին բէտէրինէ տախի պիր գապահաթ ազվ
իտէմէյուպ , եալընը պախթը սիեահընա գահր
իլէ , միւքէտտէր օլուր իտի իսէ տէ , թապիի նէ-

զաքէթ վէ ինսանիյէթինէ իսթինատէն , զահրէն
ասլա պիր շէյ պէլլի իթմէյուլ , հաթթա մուաթ-
թատընտան օլտուղու իւզըն , քէմալի ըիայէթ վէ
թալթիֆաթ իլէ միւսիւ Շէվալըն հալ ու խաթըր-
նը սիւալ իյլէտի , մէրգուլմէնին պու վէ պունա
էմալ մուամէլէլէրի իսէ , միւսիւ Շէվալըն գալ-
պինտէ , մէրգուլմէյի ճէլպ իտէ պիլէճէկինէ տայիր
ճիւզի իւմիտ հուսուլէ կէթիրմէյէ պաշամըշ իտի ,
վէ Բօլիքսէնէ օլան մէյլ ու մուհապպէթի մէզքիւր
ալտատընը իւմիւտտէն թէշվիգ օլունարագ , հէր
նէ գատար միւսիւ կէրօն իլէ շունտան պունտան
պազը մատտէլէր հագգընտա իւլֆէթ իտէր իտի
իսէ տէ , կէօլլէրինի Բօլիքսէնին ճէմալինտէն ա-
յըրմաղա մուգատտէր օլամագ իտի :

Ֆիլհագըգա , Բօլիքսէնին թապիի պէտազըղը
վէ բարլազըղը օտանըն տէրունինտէ ալէվկիր օլ-
մագտա օլան լամպալարըն շալգընտան պիր գաթ-
տահա զիտատէլէշիպ , իւզէրինտէքի միւճէվհէ-
րաթլար իսէ , էթըաֆընա տիւրլիւ տիւրլիւ ըէնկ-
լէր աշտըգճա , մէրգուլմէյէ նազար իտէնին գալ-
պինտէ , պիր ազիմ աշգ ու ալէագա իմարէլէրի
հուսուլէ կէլմէմէսի միւմքին տէյիլ իտի :

Միւսիւ կէրօն իլէ Շէվալ , պէօյլէճէ պիրպի-
լէրիյլէ գօնուշմագտա իքէն , օտանըն գաբուսուն-
տան իշէրի պիր ատէմ կիրուլ , միւսիւ կէրօնա
պիր մէզթուլ թագտիմ իյլէտի , միւսիւ կէրօն
մէքթուպու ալըպ օգուտուգտա , աշուրի թաղիմ
վէ հիւրմէթլէ , միւսիւ Շէվալտան աֆվ տիլէյէ-
րէք , զայէթլէ մուհիմմ վէ միւսթաճիլ պիր իշի
զուհուր իյլէտիկինտէն , կիթմէյէ մէճպուր օլաու-

ղունու վէ պէշ օն տագըգաեա գատար հէր հալ-
տէ ավտէթ իտէճէկինի պէեան իյլէտի :

Միւսիւ Շէվալ, կիւեա օլ գատար վագըթ
իչին օլտուն, օ կիճէ այրըլմաղա մէճպուր օլաճաղը
հագգընտա, զահիրէն թէէսիւֆ իտէրէք, աեա-
ղա դալգըպ, նէ գատար միւմքին իսէ եինէ չա-
բուճագ ավտէտ իթմէսի իչին ըէճա վէ իպրամ
իթտիկի սըրատա, հէր նէ գատար Բօլիքսէն քէն-
տուսինին տախի հէր հալտէ միւսիւ կէրօն իլէ պէ-
րապէր կիթմէսինի ըիճա վէ իսրար իթտի իսէ տէ,
միւսիւ կէրօն հէր հալտէ չաբուճագ եինէ ավտէթ
իտիպ, վէ պէրապէր ալըպ խանէլէրինէ կէօթիւ-
րէճէկի հագգընտա, մէրգուլմէյի թէէմին իյլէմէ-
սի իւզէրինէ, Բօլիքսէն չար ու նաչար, միւսիւ
կէրօն ավտէթ իտինճէյէ տէկին օրատա գալմաղա
մէճպուրէ օլտու :

Իյթէ պէօյլէճէ միւսիւ Շէվալըն եիւզինիւ
պիլէ կէօրմէք իսթէմէյէն պիր գըզըն, անըն իլէ
եալընըզճա պիր խանէ վէ օտա տէրունինտէ գալ-
մաղա մէճպուր օլմասը, սօն տէրէճէտէ խօշնու-
տիյյէթ վէ մահզունիյյէթի մուճիպ օլտու իսէտէ,
հագգընտա գուրուլան թուղագլարտան պի խա-
պէր օլտուղու իչին, միւսիւ կէրօնուն չաբուճագ
ավտէթ իտէճէկի վէ Միւսիւ Շէվալ թէրաֆըն-
տան քէնտուսի օրատա պուլունմատըղը հէնկեամ-
տէ, քէնտուսինէ տիկէր պիր նազարլա պագմագ
իհթիմալի օլսա, միւսիւ կէրօնուն անըն իլէ քէն-
տինի եալընըզճա պիր օտա տէրունինտէ պըրագըպ
կիթմէյէճէկի հագգընտա թէէմին օլարագ, մէրգու-
մուն ավտէթ իթմէսինէ միւնթաղըր օլուր իտի :

Միւսիւ կերօն կիթտիքտէն սօնրա , պազը խըտմէթ զըմնրնտա , Պգադունուն տըչարըսընտա տուրան ուշագլար տախի օ անտէ խանէնին աշաղը դաթընա ինիպ , օթալարընա չէրիմիշ օլմաղլէ , անլէրին աեագ սէսլէրի աախի քէսիլմիշ օլուպ , տայիրէի մէզքիւրէ զայէթ թէնհա պիր հալտէ իտի , վէ պալէատէ պէյան օլունտուղու իւզրէ , մէզքիւր խանէ զայէթլէ պիւլիւք օլտուղու իշին , շայէտ եօգարը դաթտան պիրիսի եիւքսէք սէս իլէ չաղըրոա տախի աշաղըտան իշտիլմէսի պիրազ կիւճ իտի , օլ արատա միւսիւ Շէվալ , կիւեա պիր նազիքեանէ թափր իլէ , չէօյլէճէ քէլամէ պէտ իլէ Բօլիքսէնէ խիթապէն , ճանըմ մատմաղէլ , հէր նէ դատար զաթընըլ իլէ իլք տէֆա օլարագ , բու պէ բու կէօրիւշմէք չէրէֆինէ նայիլ օլուեօր իսէմտէ , ճէսարէթիմէ աֆ պուլուրուն , սիղէ զայէթլէ մուհիմմ պիր մատտէ հագգընտա պիր սիւալիմ վար տըր :

Բ.— Պուլյուրուն էֆէնտիմ :

Ծ.— Միւսիւ կերօն պէնտէնիզին բէք իլէրուտէ ահպապըմ օլտուղու ճիհէթլէ , մէրգումուն քէրիմէսի մագամընտա օլան պիր քիմսէյէ անըն հագգընտա շէքեայէթ եօլունտա պիր լագըրտը իթմէք իսթէմէզ իսէմտէ , իրատէթէ ճէպը իթմէք էն պիւլիւք պարպարլըգ տէմէք օլուպ , պէնտէնիզին իսէ , էօյլէ ճէպը թահթընտա օլանլարա տըգդաթը գալպիյէմ բէք դիյատէ թահրիք օլարագ , թէհամմիւլ իտէմէտիկիմտէն նաշի , պու սիւալէ ճիւրաթ վէ ճէսարէթ իյլէտիմ :

Բ.— Էֆէնտիմ , պէն զաթընըզա պուլյուրուն

տիտիմիտէ . միւթթասըֆ պուլունտուղունուզ պա-
զը ախլէագը , պէյան վէ իֆատէ իթմէնիզ իչին
տրմէտրմ , սիւալինիզ հէր նէ իսէ անը սէօյլէյէ-
պիլիրսինիզ :

Ծ.— Ֆագաթ մատմաղէլ , զաթընըզ պեօյլէ
հիտտէթլիճէ մուամէլէ իտէրսէնիզ ճէսարէթ իտէ-
մէմ :

Բ.— Իքի տէֆա զաթընըզ սիւալինիզի պէ-
յան պույուրմանըզ զըմնընտա . թարաֆըմտան
թէքլիֆ օլունտուղու հալտէ , արթըգ պուլնտա
ճէսարէթ իտէմէյէճէք պիր շէյ դալմազ մէէմուլ
լտէրիմ , էկէր սիզ իտէճէկինիզ սիւալտէն իհթի-
րազ իտէյօր իսէնիզ , անը պիլմէմ :

Ծ.— Էմմա մատմաղէլ , սիզին շիմտիտէն վէր-
տիկինիզ ճէվապլարտա բէք զիյատէ պիր սօղուգ-
լուգ միւշահէտէ իտէեօրում :

Բ.— Աֆվ իտէրսինիզ միւսիւ , զաթընըզ պու
սիւալի , բէտէրին պուրատա իքէն իտէմէզ մի՞ ի-
տինիզ :

Ծ.— Միւսիւ կէրօնուն , թէսատիւֆլէ պիր ի-
չի զուհուր իտիպ կիթտիքտէն սօնրա , սիզէ պու
քէլամլարը իթտիկիմտէն , մէրգում պուրատա ի-
քէն , սիւալ իտէմէյէճէկիմ թէպէյլիւն իթմէզ մի՞
եա :

Բ.— Էօյլէ իսէ էֆէնտիմ , սիւալինիզի պիր
ան էվվէլ պէյանէ հիմմէթ պույուրուն , զիրա պիր
սիւալտէն էվվէլ իգթիզա իտէն խուսուսլարը գա-
րալաշորընճաեա դատար , բէտէրիմալտէթ իթ-
միշ օլաճագ տըր :

Ծ.— Սիւալիմ պու տուր քի . մէսմուլաթըմա

նէզարէն , զաթընըզ իսթանպուլա կէլիպ , միւսիւ
կէրօնուն խանէսինէ իգամէթ իտէլիտէն պէրու ,
պիր դաչ զէնկին վէ միւթէպէր խանէտան էվլատ .
լարը սիզին իլէ ագաը իզտիվաճ իթմէք իսթէմիշ .
լէր . վէ սիզ տախի անլէրտէն պազըլարը իլէ նի .
քեահ օլմագըլըղա բուշի բիզա կէօսթէրմիշ իսէնիզ .
տէ , միւսիւ կէրօն , հէր պիրինէ պիրէր պէհանէ
պուլարագ , սիզին հիշ պիր քիմնէ իլէ ագաը թէզ .
վիճ իթմէնիզէ բազի օլմագ իմիշ :

Բ.— Հա՛ . . . սիւալինիզի բէք միւշքիւլաթ .
լէ , վէ ագտէմճէ տիւրլիւ շէյլէր արաշտըրարագ ,
իթտիկինիզին սէպէպի վար իմիշ , էֆէնտիմ , պէօյ .
լէ պիր շէյի , բէտէրիմ պուրատա իքէն սիւալ իթ .
մէքլիկի , սիզին պազը իհթիւրագընըղա մէպնի թէճ .
վիզ կէօրէմէտիկինիզ կիպի , պէն տախի շիմտի պա .
զը ճէվապ վէրմէքլիկի ճայիզ կէօրէմէմ :

Ծ.— (Կիւլէրէք) , էյ էօյլէ իսէ , սուլթանըմա
նէ՞ վագըթ պէօյլէ պիր շէյ սիւալ իտէպիլիրիմ :

Բ.— Հիշ պիր վագըթ . . . ֆագաթ միւսիւ ,
սիզ շիմտի պէնիմ շու սիւալիմէ ճէվապէ հիմմէթ
պույուրուն բէտէրիմ աճէպա տահա կէ՞ճ մի կէլիր :

Ծ.— (Սաաթա պագարագ) Յ . . . . Էբէյիճէ
կէճիքտի . . . ազիմէթ իտէլի պիր սաաթ գատար
օլմուշ : . . կալիպա պիր միւշքիւլ հիտապ զուհուր
իթմիշ օլմալը սօնրատան . . . հէր նէ հալ իսէ ,
թէէսիւֆ իթմէյինիզ . պիրազ էր պիրազ կէճ էլ .
պէթտէ կէլիր , անճապ շայէտ պու կիճէ կէլէմէ .
յէճէք մէրթէպէտէ պիր իշի զուհուր իթմիշ օլսա
պիլէ , սիզի կիճէ վագթընտա սօգաղա տիւշիւրմէ .
յիպ , պիր կիճէ խանէմիզտէ միսաֆիր իտէճէք :

գատար, միւսիւ կէրօնուն խաթրը վէ ածիզլէրին-
տէ ինսանիյեէթ եօ՞գ մը տըր :

Բ.— Զաթընըզ հիչ էվրօպա թարաֆընա սէ-
եահաթ պուլուրտունո՞ւզ մու էֆէնտիմ :

Շ.— (Օթուրմագուա օլտուղու սանտալեատան
գալգըպ, Բօլիքսէնին նանընտաքի սանտալեաեա
ճիւլուս իտէրէք) էմմա սիզ պէնիմ սիւալիմին ճէ-
վապըմը վիրմէյիպ, տիկէի քէլամէ պէտ իյլէեօր-
սունուզ :

Բ.— (Սանտալեասընը ալըպ օ պիրազ ուզաղա
չէքիլէրէք) Մատամ քի միւսիւ, սիզ տախի էօյլէ
ինըա իտէեօրսունուզ, տիմէք օլուր քի. պիզիմ
հազըմըլտա եա հիչ լագըրտը իթմէմէք, վէ եա-
խօտ հէր քէս քէնտի սիւալինէ քէնտիսի ճէվապ
վիրմէքտէն պաշգա պիր չարէ եօգ տուր :

Շ.— Էվվէթ, էվվէթ . . . երինէ պէնիմ պիւ-
տիկիմ կիպի տիր, սիզին պու լագըրտըլարը պու
տէրէճէ սէթը իթմէքտէ կէլտիկինիզտէն անլաշը-
լըեօր քի, միւսիւ կէրօն, սիզին իլէ ագտը իզտի-
վաճ իքմէք իսթէեէնլէրի, սիզէ խապէր վիրմէ-
յօր, զիրա օլ պապտէ ասլա մալիւմաթընըզ եօգ
տուր, վէ եախօտ սիզին կիպի գըզլարա մախսուս
օլան նէզաքէթ վէ բաք տամէնլիքտէն նաշի, պու
խուսուսու պէնտէնիզտէն սէթը իթմէք զըմնընտա,
պու թէտպիրէ թէչէպպիւս իտէեօրսունուզ :

Բ.— Նէ տիմէք իսթէտիկինիզի ֆէհմ իտէեօ-
րում միւսիւ :

Շ.— (Եանլարընտաքի բէնճէրէնին բէրտէսինի
գաբաեարաք) ահ ազիզէմ մատմազէլ, էկէր նէ
տիմէք իսթէտիկիմի սահիհ անլամատըղընըզ մա-

լիւմիւմ օլսա , օլ պապաէ պիրազ տահա իյզահաթ վէրիրիմ . . . (կէօղիւնիւ գաբարագ) ֆագաթ . անլաեռպտա մախսուսէն պէնտէնիզի էթաապէ իւգա իթմէք արդուսունտա պուլունուէօրսունուզ . . . հէմ զաննըմճա էօյլէ օլմալը աըր , չիւնքի դըզգըսմը պէօյլէ իսթիղնալէրի քէնտիսինէ պիր շան աոտ իտէր , ֆագաթ արթըզ եէթիչիւր . . . :

Մէրգոււմ , պու քէլամլարը սէօյլէտիկի անտէ , Բօլիքսէն պիրազ տիշարը չըգմաղը վէսիլէ իթթիլսաղ իտէրէք , ուսուլ իլէ աեաղա գալգըպ , օտա գաբուսունա տօղրու թագարրուպ իթմէքտէ իքէն , միւսիւ Շէվալ տախի տէրհալ աեաղա գալգարաք , մէրգոււմէյի թուլթուպ պրագմամագ իւզրէ , արգասընտան գօշտը իսէ տէ , Բօլիքսէն անտէն չարըդ տավրանմըչ , վէ միւսիւ Շէվալըն իսէ , կէօղլէրի գարարըպ , հիչ տէյիլ իսէ Բօլիքսէնին ֆիւթանընըն էթէքլէրինտէն թուլթաեըմ տէր իքէն օտա գաբուսունուն բէնպէ պօեալը գանատընը թուլթմուչ օլտուղու իչին օրատա միւլընը իտէն վագըլթտան Բօլիքսէն իսթիֆատէ իտէրէք , սիւրաթլէ նէրտիւպանլարտան աչաղը ինտի , վէ ուչագլար օտալարընտան պու բաթըրթըեը իսթիմա իտէրէք , եէթիչինճէեէ գաաար անճագ գաբուսունու աչըպ տըշարը չըգաը :

ՊԻԼՄԵՅԵՐԷՔ ԻՖԹԱՏԵՍԻՆԷ ԹԷՍԱՏԻԻՖ

Բօլիքսէն հէր նէ գատար պու վէճհլէ քէնտիսինի միւսիւ Շէվալըն բէնչէի զատտարանէ վէ ճէպպարանէսինտէն գուրթարմաղա մուվաֆըզ օլ

մուշ իսէտէ , օլ հէնկեամտէ պուլունտուղու հալ տախի , էվվէլինտէն տուն մուխաթարատէ տէյիլ իտի , չիւնքի , սաաթ եէտի սէքիլ ըատտէլէրինտէ օլուպ , կէօղ կէօղիւ կէօրմէղ մէրթէպէտէ գարանլըգ , խանէլէրտէ եանան քեաֆֆէյի չէվլաղլար սէօնմիւշ , վէ հէր քէս թաթլը վէ տէրին ույգուեա տալմըշ սօգադտան կէչէն պիլէ եօղ , եալընըղ պէքծիլէրին սօքալարընը եէրէ վուրմալարընըն սէսինտէն մաատա պաշգա պիր սէտա իշիտիլմէղ իտի , կիճէնին օլ վագթընտա , սօգադտա գալան , վէ կիւնտիւղ պիլէ չըգմայան պիր նաղիք վէ գօրգադ գըղճըղաղ հագգընտա , էկէր էօյլէ պիր թէնհա վէ գարանլըգ վագըթլարտա , Բօլիքսէն կիպի չիքեար արամաղա տօլաշան պաղը քէսանըն տէրագապ քէօշէ պաշընտան զուհուրի իհթիմալտէն օլսա իտի , օ տէրէճէ թէնհալըգ քէք մուխաթարալը օլմաղ իտի , Բօլիքսէն օլ անտէ նէ եաքաճաղընը չաշըրմըշ օլտուղու հալտէ , սօգաղըն օրթասընտա տուրա գալըպ , տէօրթ թարաֆա խէվֆու հէրաս իլէ նազար իթմէքտէ իքէն , պիրաղ ուղադտան էօնիւնտէ պիր ուշագ ֆէնէր չէքմէքտէ օլտուղու հալտէ , պիր քիշինին կէլտիկինի կէօրտիւ , պու վուգուաթ իւղէրինէ , Բօլիքսէնէ պիրաղ ճէսարէթ կէլտի իսէտէ , տիկէր թարաֆընտան անըն տախի նասըլ ատէմ օլուպ օլմատըղը վէ քէնտիսինի օլ վագըթ սօգադտա կէօրէրէք , սէպէպինի սիւալ իթտիկինտէ , նէ ճէվապ վիրէճէկի միւթալէա վէ թէֆէքքիւր իթմէյէ պաշլատը , հալ պու քի . հէր նասըլ օլսա , մէրգումէ վուգուի հալի պէյան իթմէքտէն պաշգա պիր չարէսի տախի

գաւմամբ իտի , օ արատա , մերդուժ , Բօլիքսէնին
 եանընա տօղրու թագարրուպ իտէրէք , կիճէնին
 նըսփընտա , սօգաղըն օրթասընտա , բարա եալընըդ
 պիր գըղըն տուրմագտա օլտուղունու կէօրտիւք-
 տէ , աշուրի թէաճճիւպ իլէ պու խուսուսուն սէ-
 պէպինի մէրդումէյէ սիւալ իյլէտի , Բօլիքսէն
 պիր միւտտէթ նէ ճէվապ վիրէճէկինի պիթթէ-
 ֆէքքիւր տէրագապ ֆիգրինտէն պիր ճէվապ հա-
 զըր իթտի իսէ տէ , մէրդումէնին վագը օլան սիւ-
 քիւթիւնէ պէնաէն , մէրդում անը աղլընա խիֆ-
 ֆէթ կէթիրմիշ պիր գըղ օլմասը իթիգատընա զա-
 հիպ օլարագ , եինէ եօլունա տէվամ իթմէյէ պաշ-
 լատըգտա , Բօլիքսէն քէլամէ աղազ իլէ մէրդումէ
 խիթապէն , ըէճա իտէրիմ էֆէնտիմ . պու հալիմ
 իչին պէնտէնիդի թագպիհ իթմէյինիդ . զիրա էվ-
 լատ մուհապպէթի հէր պիր իհթիրաղը լաղվ իտէր ,
 պու ախշամ իքի իւշ եաշընտա օլան չօճուղումու ,
 իխթիեարէ վալիտէմին եանընտա խանէտէ պըրա-
 գըպ , թաալիւգաթըմըգտան պիրիսինին տիւյիւ-
 նիւնէ կիթմիշ իտիմ , պիրտէ չօճուղուն պիրտէն
 պիրէ խասթալանմըշ օլտուղունու հալի խանէմիդ-
 տէն կէլէն խապէր իւզէրինէ , աշուրի թէլաշ վէ
 վէ քէտէր իլէ խանէմիդէ ալտէթ իթմէյէ մէճպուր
 օլտում , վէ ֆիլվագը չօճուղու ֆէնա պիր հալտէ
 կէօրտիւկիւմիւղտէ , չապուճագ պիր հէքիմ ճէլպի
 իչին ուշաղը կէօնտէրտիմ իսէ տէ , ուշագ մէմլէ-
 քէթտէն եէնի կէլմիշ օլտուղունտան , կալիպա հէ-
 քիմին խանէսինի էօթէքինէ պէրիքինէ սօրարագ
 արաշտըրտըղընըն սէպէպինէ բէք զիեատէ կէճիկ-
 տիկինտէն , չօճուք իսէ սանիեէտէն սանիեէե

Ֆէնալաշմագաա օլտուղունտան, բէտէրի տախի
 պիր հէքիմէ կիթոի իսէ տէ, պէնիմտէ սապրէ
 թէհամվիլիւմ գալմաեղպ, հէր պիր գօրդու վէ
 իհթիրաղը պէր թարաֆ իտէրէք, էլիմէ պիր ֆէ-
 նէր ալըպ, տօղրու եօլտա սիր խանէտէ իգամէթ
 իթմէքտէ օլան վէ մուգատտէմա աշնալըղմ պու-
 լունան պիր տօքթօրա ալէլ աճէլէ սօգաղա չըգ-
 տրմ իսէ տէ, շարաճըգտա ֆէնէրին մումը սէօն-
 տիւկիւ ճիհէթլէ նէ իլէրու վէ նէ տէ կէրի կիտէ-
 պիւլպ, թէհայեիւրտէ գալտրմ, անըն իչիւն մէզ-
 քիւր տօքթօրուն խանէսինէ գատար բիֆագաթը-
 նըգա գապուլէ հիմմէթ պոյուրմանըղը բէճա ի-
 տէրիմ էֆէնտիմ տէտի, մէրգոււմ անըն եիւզիւնէ
 տըգգաթլըճա նազար իթմէյի վէ քիմ իտուկինի
 սօրուպ, արաշթըրմաղը վազիֆէ իթմէյիպ հաթ-
 թա տըգգաթա կէլէրէք, վէ Բօլիքսէնէ խիթա-
 պէն գօգօնա չօճուք տիտիկին. չաբուք խասթա-
 լանըր չաբուք էյի օլուր, թէհսիւֆ իթմէյինիզ,
 վէ պանա տախի պու գաաար պիր խուսուս իչին
 բէճա հաճէթ իթմէզ, զաթէն պէնիմ տախի խա-
 նէմ Տօղրու-եօլտա օլտուղունտան, օլ թարաֆա
 կիտէեօրում տէյէրէք, պէրապէր կիթմէյէ պաշ-
 լատըլար, պու տրատա Բօլիքսէն մէրգոււմուն
 քէնտիսինէ էյիճէ նազար իտէմէմէսի իչին, տա-
 յիմա անըն արգասընտան կիտէր, վէ կիւյա չօ-
 ճուղունու աճըտըղընտան, կէօղլէրինին եաշընը
 սիլմէք պէհանէսիյլէ մէնտիլինի եիւզիւնէ գաբա-
 եղպ, ճէմալինի ճիւզիճէ սէթր իտէր իտի:

Իշթէ թայիֆէի նիսա, մէյլ իթտիկի քիմնէ ի-
 լէ իւլֆէթ վէ իւնսիյյէթ իթմէք իչին, վուգուա-

Թըն մէյտանա կէթիրտիկի հէր տիւրլիւ կիւճիւք.
լէրէ, վէ գըսգանճլըզըն իճատ իթտիկի էնվտյի
թէտապիր վէ մանէալաբա տիւրլիւ ուսթալըզլը
թաբիգլէր իլէ զալէպէ իթմէք պապընտա օլտու.
ղու գատար, տախի հիւսնիւ նազարընա մազհար
օլմայանլարա իպրաղը պիրուտէթ վէ ատավէթ,
վէ ատու վէ աղեսարտէն քէնտիսինի վիգայէ իթ.
մէք պապընտա տախի, օ տէրէճէ ուսթա վէ մա.
հիր տիր:

Օ արատա, Բօլիքոէնին գարուսունուն էօնիւ.
նէ վասըլ օլտուգլարընտա, մէրգումէ րէֆիգինէ
խիթապէն, թէշէքքիւր իտէրիմ էֆէնտիմ, իշթէ
օլ տիտիկիմ տօքթօրուն խանէսի պսւրառը տըր
տիտիքտէն սօնրտ գարույու աշտըրըպ իշէրի տու.
խուլ լյլէտի:

Րէֆիգի տախի, միւսիւ կէրօնուն թա գար.
չըաընտաքի խանէնին գարուսունու վուրարագ ի.
շէրլյէ կիրտի, մէրգում Զարիֆի պէյ օլուպ, օ կի.
ճէ ագրապասընտան պիրխանին խանէսինտէ,
քէշիտէ օլունմուշ օլան պիր զիւսֆէթտէն ալտէթ
իթմէքտէ իտի:

Զարիֆի պէյ, օլ անտէ, պու վուգուաթ իւ.
ղէրինէ զայէթլէ թէաճիւպ վէ թէհայյիւրտէ գա.
լարագ, խարիճտէն պիր գատըն զանն իթտիկի րէ.
ֆիքէսինին, գարչուքի խանէնին շէհնիշինտէ կէօր.
տիւկի, վէ կէօզիւնտէն ալէագա իթմիշ օլտուղու.
գըզ իտուկինի տէրք ու ֆէհմիլյէտի իսէտէ, մէր.
գումէ կիւնտիւզ պիլէ առա էվտէն տըչարը խու.
րուն իթմէզ իքէն, նէտէն տօլայը, էօյլէ կիճէնին
նըսֆընտա, տիկէր մահալլէնին սօգազլարընտա,

գարանըդ տա ետբա եալընըզ պուլունմասը հագ-
գընտա տէրին տէրին թէֆէքքիւր վէ միւթալէ-
աեա տալտը , չիւնքի , քէնտիսի կիճէ վէ կիւնտիւզ
բէք չօգ վագըթ տըգգաթը ազիմէ իլէ , միւսիւ
կէրօնուն խանէսինէ նազար իթտիկինտէն , ֆամիլ-
եա օլարագ , մէգքիւր խանէեէ քիմնէ կէլուպ կի-
տէն օլմատըղընը էյի պիլիւր իտի , վէ մէրգումէ
րէֆիգասը խըտմէթճի գարը տախի օլմանուպ ,
կիյինմիլ գուշանմըլ վէ հէր նէ գատար անը խա-
րիճտէն պիւր ֆամիլեա զաննըյա , եիւզիւնէ տըգ-
գաթլըճա պագմամըլ իտի իսէ տէ , էղ ճիւմլէ
հիւսն ու ճէմալէ մալիքէ պիւր ֆամիլեա իտուկի
կէօղիւնիւն էօնիւնէ կէլիւր իտի , վէ քէնտիսի , ա-
նը ըրիֆագաթընտան զայպ իթտիքտէն սօնրա
թանըտը իսէ տէ , մէրգումէ քէնտուսինի հէր
հալտէ թանըմըլ տըր իթիգատընա զահպ օլարագ ,
անըն քէնտուսինէ հիյ պիւր աշնալըգ վիւրմէտիկի
հագգընտա , աշուրի էլէմ ու էնտեշէյէ կիրիֆթար
օլմաղա պաշլատը :

Իշթէ պու վուգուլաթ , Զարիֆի պէյի թէէ-
սիւֆ վէ մահզունիյէթլէ մալամալ իթտի , զիրա ,
քէնտուսինին անա տայիմ իւլ էվգաթ բէնչէրէտէն
տըգգաթ իլէ վէ բէք ազ վագըթ կէօղէրինի այը-
րարագ նազար իթմէսինտէն , մէրգումէ գըզըն հէր
հալտէ խապէրտար օլաճաղը տէրքեար օլմաղլէ ,
էկէր անըն տախի գալպինտէ , քէնտի հագգընա
ճիւզի պիւր մէյլ ու մուհապպէթ օլմուշ օլսա իտի ,
քէնտիսինի էօյլէ պիւր գօրգուլու վէ մուխաթա-
րալը հալտէն գուրթարտըղը վագըթտան , վէ եա-
բա եալընըզ պուլունտուգլարը սօգագտան զիեա-

տէ պէտանը էֆքեար իթմէյէ մինասիպ հալ ու հէնկեամ օլամահաճաղը պէտիհի իտուկինտէն , իշպու թէսատիւֆ Զարիֆի պէյին գալպ ու խէեալինտէն պիւթիւն իւմիւտի մահլ ու իզալէ պիրլէ , անը տէրեայը մէյեուսիյյէթ վէ մահզունիյյէթ է զարգ իյլէտի :

Յիլ վագը , Զարիֆի պէյին պիւթիւն պու թէլալ վէ էնտիշէլէրի զահիրէն հագլը իտի , անճագ շու ճիհան վէ ալէմտէ էքսէրի էօյլէ շէյլէր վուգու պուլուր քի ագլըն կէօսթէրտիկի հէրաիւրլիւ թարիֆ վէ թէէմինաթլար պիղէ նա մաիւմ օլան տիկէր պիր խուսուս սէպէպինէ , քիւլլիէն եանլը չըգար , իշթէ Զարիֆի պէյին պու պուպտէ քէտէր վէ թէէսսիւֆի մէյտանտէ օլան աէլիլ վէ ալէամէթլէրէ նազարէն , հէր նէ դատար հագգլը իտի իսէ տէ , հագըգաթը հալ էօյլէ օլմաեուպ , հաթթա , շու էն գիեատէ էլէմ վէ էսէֆինի պաիս վէ մուճիպ օլան թէսատիւֆ , իլէրուտէ պիրպիրլէրինէ պէեանը հալ ու ահվալ իթմէյէ միւէսսէր օլգուգլարընտա , պատիի թէաճճիւպ վէ թէհայեիւրլէրի օլաճագ տըր , չիւնքի Բօլիքսէն հէր նէ դատար Զարիֆի պէյին քէնտիսինէ նէ տէրէճէլէրտէ ալէագա իթմիշ իտուկինտէն խապէրատար վէ քէնտուսինին տալի անա մէյլի վար իտի իսէ տէ , մէրգոււմ իլէ րուպէրու կէօրիւշտիւկիւ օլմատըղընտան , օ կիճէ թէսատիւֆ իթտիկինտէ , անը սէսինտէն ֆարգ իտէմէյէճէկի տէրքետր օլտուղունտան մատա , օլ անտէ տիւչար օլմուշ իտուկի թէլալ վէ հէյէճանը գալպ իլէ , քէնտու ճէմալինի մէրգոււմտէն նիհան իթմէյէ չալըշտըղընըն , վէ

պիրազ տախի կիճէնին աշուրի գարանլըղընըն պէ-
պէպինէ , մէրգուճէ էվէլ էմիրտէ տիգգաթլըճա
նազար իտէմէմիշ , վէ եօլտա իսէ , տայիմա ար-
գասընտան կիթմիշ օլտուղու իչին , րէֆիքինին
Զարիֆի պէյ օլտուղունու գաթան ֆարգ իտէմէ-
միշ իտի :

Բօլիքսէն պիր բիննվալը մէշուհ , խանէսինին
գարուսունտան իչէրի տուխուլինտէ , հէրնէ գա-
տար պիր գազայի միւպրէմէ տիւշար օլմաեարագ ,
պիթթագրիւյ օլ մահալէ վիսուլ պուլտուղունա
ֆէվգ էլատէ մէֆնուն ու մէսրուր օլտու իսէ տէ ,
օլ անէ տէկին չէքտիկի խէվֆ ու խաշիյէթինտէն
սինէսինին տաւալարը քէմալ տէրէճէ աթմագտա
օլուպ , նէֆէսինի տախի էյիճէ ալամաւըղընտան ,
օլ վագըթ եարա եալընըղ սօգ ագտան կէշտիկի ի-
չին , թէաճճիւպի խան օլան , վէ սէպէպինի սի-
ւալէ ճէսարէթ կէթիրէմէյէն խըամէթճի դըզա ,
բէտէրիմ կէլտի մի խիթապըյա , իրատը սիւալ
իյէտի : մէրգուճէ տախի ճէվապընտա , խա՛յր
մատմուազէլ , ախչամոտան տըշարը խուրուճինիզ-
տէն չիմտիյէ տէկին կէլմէտի տիտիկինտէ , Բօլիք-
սէն քէմալ տէրէճէ խուլուսը գալպինտէն նաշի ,
մէրգումուհ հէր հալտէ սօնրատան ղայէթ մու-
հիմմ վէ էլղէմ վէ թէսվիյէսի իսէ խայլի վագըթա
միւհթաճ պիր մասլահաթը զուհուր իթմիշ վէ ա-
նըն իչին կէլմէմիշ իթիգատընա զահիպ օլարագ ,
օտաւընա չէքիլիպ , եաթաղընտա խապէ վարտը :

ՍՐԲԱԹՐ ԴԱՐԻՊԷ

Միւսիւ կէրօն լէյլէի մէջքիւրէտէ , միւսիւ Շէվալըն խանէսինին տիկէր պիր օտասընտա իսթի-
ֆայէ չէքիլմիշ օլմաղլէ , Բօլիքսէնին թախլիսի կի-
րիպանընը միւթէազգըպ , քէնտիսինէ վիրիլէն
խապէր իւզէրինէ , պուլուհոուղու օտատան չը-
գըպ , միւսիւ Շէվալըն օտասընա կէլտի , վէ միւ-
սիւ Շէվալա խիթապէն , ինչալլահ էֆէնտիմ պէր
վէճհի գարար Բօլիքսէն իլէ պու կիճէ մէհասինի
ճէլպիտէ թէնհաճա միւվանէսէթինիզտէ , մէրգու-
մէնին մէյլ ու մուհապպէթինի թարաֆընըղա ճէլպ
իթմէյէ մուվաֆֆազ օլմուշսուհուզ տըր զանն ի-
տէրիմ տիտիկտէ , միւսիւ Շէվալ միւքէտտէր վէ
մահզուհ պիր հալտէ , խայր էֆէնտիմ պույուրտու-
ղուհուղուն ճիւմլէսի պէր թարաֆ , պիլադս իշ
տահա ֆէնայա միւնէճճիր օլտու , մէկէր պիլտի-
կիմիգին խիլաֆը օլարազ , քէնտի հիւսնի րիզա-
սըյլա պիր շախսա , մէյլ իթմէմիշ օլան պիր տուխ-
թէրլէ , օլ ատէ մին թէնհաճա միւսահէպէթ իթ-
մէսի , մէրգումէնին տահա զիեատէ պաիսի պիւ-
րուտէթի օլուր իմիշ :

Սիզ օտատան տիշարը չըգտըղընըզտա , մէր-
գումէ իլէ էվվէլա շուհտան պուհտան իւլֆէթ վէ
մուհապպէթէ կիրիշիլէրէք . պիլ միւնասէպէ , թէ-
հհիւլ վէ թէգէվվիւճ հագգընտա ճիւզիճէ պիր լա-
գըրտը աշտըմ իսէ տէ , աշտըղըմա աշաճաղըմա
բէշիման իթտի , զիրա իպթիտա վուգու պուլան
սիւալլէրիմէ պիլա խահիշ ճէվապ վիրտի իսէ տէ ,
թէհհիւլ իւզէրինէ օլան սիւալիմէ , վիրտիկի ճէ-

վապար մահգա հագգը ածիզանէմոէ , պիր հա-
գարէթ տինմէյէ սէզա իտի տիտիքտէ , միւսիւ
կէրօն քէմալ շատի իպրազըյլա , թէքրարէն քէ-
մալէ թաստի իտէրէք , իշ պու մէրքէզտէ գարար
պուլտուղու իշին , զաթընըզը ֆէվզ էլ ատէ պիր
մէմնունիյէթլէ , թէպչիր իտէրիմ , մէրգումէնին
պու հարէգէթի նասէզատէ պուլունմասը , սիզին-
լէ ագտը իզտիվաճա քիւլլիէն բազիյէ օլտուղու-
նու իմա իտէր , զիրա մէրգումէնին թարաֆը ա-
լինիլտէն իրատ օլունան սիւալէ պիւրուտէթամիզ
ճէվապ վիրմէսի , կէօյնիւնին օլտուղունա տէլալէթ
տիր տիտիկինտէ , միւսիւ Շէվալ նիմ թէպէսսիւմ
իլէ , նէ աճայիպ քէլամլար իրատ իտէյօրսունուզ
էֆէնտիմ , պիր թէրլիֆի գապուլ իթմէք վէ բազի
օլմագ , բէտտ իլէ ճէվապ վիրմէք իլէ միւմքին
օլապիլիւր մի :

Հաթթա օլ պապտէ , քէնտիսինէ իթտիկիմ
սիւալլէրտէն օլ տէրէճէ սըգըլտը քի , օտա գա-
բուսունտան տըշարը չըգմաղը վէսիլէ իթթիսազ
իտէրէք , հէման քէնտիսինի սօգադ գաբուսուն-
տան տըշարը իթտի . . . խայր էֆէնտիմ , արթըգ-
մէրգումէյէ պու տիւրլիւ թէտպիրլէրին քեար ի-
տէճէկի պու գատար վէ պու մուսթասար իֆատէլէ-
րիմին իւզէրինէ սիզ տախի պու բէյիմէ հագգ վի-
րիրսինիզ մէէմուլ իտէրիմ , անճագ Բօլիքսէնին իշ-
պու մուամէլէի բէտտիյէսինին իւզէրինէ , թարաֆըմ-
տան օլաճագ մուամէնէթին տիրիզ օլմասը խէվ-
ֆիյլէ պէնտէնիզէ պիր սախթէ իւմիտ վիրմէք է-
մէլիլլէ , պու քէլամլարա միւպաշէրէթ իտէեօր ի-
սէնիզ , օլ պապտէ թէէսսիւֆ իւզրէ պուլունմա-

երնը, էֆէնտիմ պէնտէնիզ պու խուսուս իշին, տիկէր պիր թէտպիր տիւշիւնմիւշիւմ քի, տնըն իճ-
րասըյլա, մէրդ ումէ չար ու նաչար պէնիմ իլէ ագ-
տը իզտիվաճէ ըաղիյէ օլաճագ տըր, վէ շայէտ
օլմասա պիլէ, եինէ ասլա պէնիմ մուալէնէթիմէ
միւհթաճ օլմասարագ, շու թարլըլընըլտան գուր-
թուլուպ. պօրճլարընըլըն աղըրճալարընը թէէտի-
յէ իթտիքտէն սօնրա, էլինիզտէ տախի պիր մըգ-
տար սէրմայէ բէյտա իտէպիլէճէքսինիզ, տիտի:

Միւսիւ Շէվալըն պու տէֆա իթթիիազ իթ-
տիկի թէտպիր, Բօլիքսէնի մութլագա քէնտիսինէ
ճէլպ, վէ միւսիւ Կէրօնա պիր էյլիք իթմէք իշին,
օլմասըպ, օլ կիճէ Բօլիքսէն իլէ վուգու պուլան
միւսահէպէթին իւզէրինէ, մէրգուլմէյէ օլան մէյլ
ու մուհապպէթի, ատալէթէ թէպտիլ օլունարագ,
անտէն ախը ու ինթիգամ իշին իտի, միւսիւ Կէ-
րօն իսէ Բօլիքսէնին մէրգուլմէ իլէ վուգու պուլա-
ճագ ագտը թէգվիճինի, նէ գըլըն իլէրուտէ սա-
ատէթի հալ իլէ կէչէճէկի, վէ նէ տէ միւսիւ Շէ-
վալըն պէր միւրատ օլմասը իշին, արզու իթմէյիպ
անճագ պուլնլարըն իճթիմաընտան. քէնտիսինէ
հասըլ օլաճագ մէնֆաաթը իշին արզու իթտիկին-
տէն, մէրգուլմուլն պու քէլամլարընը կիւշ իյլէ-
տիքտէ, հէր նասըլ օլա, քէնտիսինին էլինէ բա-
րա կէչէճէկի հագգընտա, գալպինտէն ղայէթլէ
մէմնուն վէ մէսըր օլարագ, միւսիւ Շէվալա խի-
թապէն, էֆէնտիմ, ղաթընըլըն մալիք պուլուն-
տուղու ագըլ վէ ֆիքիւր վէ մալիւմաթ վէ տիրա-
յէթ սայէտինտէ, օլ պապտէ տախի պիր թէտպիր
տիւշիւնէճէկինիզէ ասլա շիւբհէ իթմէմ, էլան պու

կիւնքի կիւն միւթէսարրըֆ օլտուղունուզ էմլաք վէ վարիյէթ պիր թագըմֆօուգարալարըն քէնտու-
լէրինին ագլ ու ֆիքիրտէն վէ լիեադաթ վէ տի-
րայէթտէն մահրումիյէթլէրինի վէ եախօտ թէն-
պէլիքլէրինի սէթը , վէ զէնկինլէրին շան ու շերէ-
ֆինի լաղվ իթմէք իւզրէ , թապիր իթտիքլէրի
թալէատէն նէշէթ իթմէյուպ , քիւլիեէն մալիւ-
մաթ վէ մէհարէթինիզին սէմէրէսի տէյիլ մի տիր ,
տիր :

Էօյլէ եա տէյու ճէվապ վիրտի միւսիւ Շէվալ ,
իշթէ պէօյլէ ագըլանէ քէլամլէր , աշուրի մէմու-
նիյէթ վէ ֆէրհիյէթ գալպիմի մուճիպ օլուրլար .
չիւնքի էօյլէ շէյլէր վար տըր քի , մէյտանտա վէ
զահիրէն ֆէնա պիր թէշէպպիւս իսէլէրտէ մագ-
սէտ վէ նէթիճէսի էյիլիկէ միւնէճճիր օլտուղու ի-
չին իճրասը ճայիզ տիր :

Կ.— Հի՛շ չիւպհէ եօգ էֆէնտիմ :

Շ.— Պիր գըզ հէմ կիւզէլ վէ հէմտէ զէնկին
օլտուղու հալտէ , թէքէպպիւրի տէրէճէյի նիհա-
յէտէ օլուր , էօյլէ պիր գըզըն քիպը ու նախվէ-
թինի մահվ ու իզալէ գըլմագ իչին , եա կիւզէլլիյի
պիր խասթալըգ իլէ , վէ եախօտ վարիյէթի պիր
գազա իլէ էլինտէն կիթմէլի տիր :

Կ.— Էօյլէ եա՛ . բէք մինասիպ տիր էֆէնտիմ :

Շ.— Իշթէ , չիմտի պանս Բօլիքսէնին մէյլ ու
րաղպէթ իթմէմէսի , մութլագա զուրուրիյէթին-
տէն նաշի տիր . եօգսա , պէնտէն զէնկին պուլա-
մայաճաղը շէօյլէ տուրսուն , մէկէր պէնտէն նէվ-
ճիվա՛ն : պիրիսինի՞ մի պուլաճագ :

Կ.— Խթաղֆիրուլլահ էֆէնտիմ , կիւզէլիք-

աէ վէ նէվճիվանլըգտա , հէման շու մէմլէքէթտէ
էմսալինիզ եօգ տուր . ֆագաթ , մէրգումէնին է-
լինտէն վարիյէթինի նասըլ ալապիլիրիզ . չիւնքի ,
նէ տէմէք իսթէտիկինիզ անլաշըլտը եա . . . :

Ե.— Պէն սանա նէ՛ թէպիր գուլլանաճաղընը
չիմտի սէյլէրիմ . ֆագաթ պու խուսուսու հէմ
էսրար իթմէլի , հէմտէ իճրասընտա պազը կէօնա
միւշքիլաթ օլտուղու իշին , զայէթ մահիրանէ տավ-
րանմալը տըր :

Կ.— Հէր վէճհ իլէ էմրինիզ իւզրէ տալրանը-
ըմ էֆէնտիմ :

Ե.— Բօլիքսէն նէ՞ գատար միւճէվհէրաթա
մալիքէ տիր պիլի՛րմիսինիզ :

Կ.— Շէյլէ պիր տէօրթ պին քէսէ ազճէյէ
եագըն մէմուլ իտէրիմ :

Ե.— Պու միւճէվհէրաթը մէրգումէ նէ՛րէտէ
հըֆզ իտէր :

Կ.— Պիր ուֆաճըգ ճէվիզ սանտըգճայըն տէ-
րունինտէ օթուրտուղու օտանըն տօլապընըն իշինտէ :

Ե.— Իշթէ օլ սանտըգճայը քէնտիսինին պու-
լունմատըղը զէման , տօլապըն գաբաղընը գըրա-
րագ օրատան գալտըրըրսըն , վէ սէնին տախի թա-
նըտըղըն Ալէքսի իսմինտէ տէլլալըն մարիֆէթի ի-
լէ ֆիրուխթ իթտիրիսին . իշթէ սանա պիր սէր-
մայէ . Բօլիքսէն սանտըգճայը տօլապտա կէօրմէ-
տիկի հալտէ , պու խուսուսու խարիճտէն պիր սըր-
գաթա համլ իլէ աշուրի տէրէճէտէ արզը քէտէր
վէ թէէսսիւֆտէն սօնրա , ուշագ իլէ խըտմէթճի
գըզը պիրազ ասլը եօգ եէրտէ սըգըշտըրըպ , թէք-
տիր իտէրսին . Բօլիքսէն իսէ , կէրէք քէնտի սա-

տէտիլիկինտէն վէ կէրէք սանա օլան էմնիյէթի
քեամիլէսինտէն նաչի, հագգընըդտա ասլա պիր
վէսվէսէյէ պիլէ զահիպ օլմայաճաղը տէրքեար տըր-
իյթէ օլ վագըթ էվրօպաեա տախի շիմտիքի հալտէ
փարա եազմաղա ճէսարէթ իտէմէյէճէկինտէն,
ղուրուրիյէթի զայիլ օլուպ վէ զայպ իթտիկի միւ-
ճէվհէրաթըն պիր միսլինի պէնիմ վիրէպիլէճէկիմի
րանա տէրք իլէ, ագտը իղտիվաճէ բույի բիզա
կէօսթէրէճէկի մէէմուլ գոյմազտան տըր, վէ կէօս-
թէրմէսէ պիլէ սէնին մասլահաթըն պու վէճհ
իլէ թէսվիյէբէզիր օլո՛ւր եա :

Կ.— Բէք կիւզէլ միւլահազա պույուրմուշսը-
նըզ էֆէնտիմ . պու ալէմաէ իքի քիչինին պիրաէն
մէնֆաաթընը իլթիզամ իտէճէք սուրէթտէ պիր
թէտպիր իթթիխազ իյլէմէք խայլիճէ միւշքիւլ,
վէ ազլ ու մէհարէթէ միւհթաճ իքէն, իւշ քիմ-
սէնին պիրտէն մէնֆաաթընը պիր թէշէպպիւստէ
մէյտան հուսուլէ կէթիրմէք տօղրուսու զաթը-
նըզըն տէրքեար օլան էհլիյէթ վէ տիրայէթինիզէ
եէնի պիր տէլիլ տիր . . . : Ֆագաթ էֆէնտիմ, նէ
թաթլը միւքեալէմէյէ տալմըշըզ պու կիճէ . պի-
րիմիզ մահպուպ, վէ տիկէրիմիզ մահպուպէ կիպի,
վագթըն նասըլ կէշտիկինտէն խապէրիմիզ եօդ
տըր . . . պագսանըզա շէֆֆագ աթմըշ տիմէք քի,
պէնտէնիզէ բուխաաթ պույուրուն կիտէյիմ . եա-
ըն եա օ պիր կիւն կէօրիւշիւրիւղ :

Շ.— Էմիր սիզին տիր էֆէնտիմ :

Պունտան սօնրա մէրգումլար եէքտիկէրի իլէ
վէտալաշարագ, միւսիւ կէրօն աշաղը ինիպ, սօ-
գագ գաբուսունտան տըշարը չըգտը . մէրգում

խանէսինէ ավտէթ իտինճէյէ գատար, եօլտա
պիր թագըմ տալգավուգ վէ դումար արգատաշ-
լարընա թէսատիւֆ իտերէք, անլէր իլէ սէօզ վէ
կիւտազէ թուծուլտուզունտան, վէ միւսիւ Շէվալ
իլէ գարար վիրտիքլէրի խուսուստան տօլայը,
գալպինտէ հասըլ օլան նէշաթ վէ շավգընտան նա-
շի, պիր գաշ տանէ տախի էօթէտէ պերիտէ իշ-
րէթ իթտիքլէրինտէն, վագըթ էբէյիճէ կէշէրէք,
աֆիթապ շաշասընը հէնուզ լուլի զէմինէ եայ-
մաղա պաշլամըշ, վէ Բօլիքսէն եաթաղընտան գալ-
գըպ, լէյլէյի մէգքիւրէտէ, պաշընա կէլէն սէ-
րէնճամը պիթթէֆէքքիւր, գալպի միւքէտտէր
օլտուզու իշին, մուաթթատը իւզրէ, քէնտիսինէ
սիւս վիրմէյէրէք, սօգաղա նազար պուլունան
օթաեա կիտիպ, շէհնիշինին էօնիւնտէ օթուրմուշ
իտի:

Մէրգումէնին հալէա կէօզլէրինի իհաթա ի-
տէն կիճէնին մահմուրլուղու, վէ էօրիւլմէմիշ սաշ-
լարըն եանագլարա եայըլմասը, անըն տէօրթ թա-
րաֆա էյիճէ նազար իթմէսինէ մանի օլտուզու
կիպի, գալպինի իսթիլա իթմիշ օլան իզթիրապ վէ
պիհուզուրլուգ տախի, տիկէր միւթալէա իլէ մէշ-
ղուլ օլմասընա միւսաատէ իթմէտիկի իշին, տէր-
խաթըր իտէմէմիշ օլտուզու ճիհէթլէ, սինէի պիլ-
լուրինին պէեազլըզը, շէհնիշինին պէեազ թիւլ
բէրտէսինտէն, հէնուզ ղօնլէ աշան իքի ատէտ
պէեազ կիւլլէր սէպէպինէ, թէֆրիգ օլունուր իտի:

Բօլիքսէն օլ տնտէ հէր նէ գատար տիկէր
թէֆէքքիւրլէրլէ տալմըշ իտի իտէտէ, Բօլիքսէն-
տէն մաատա հիշ պիր շէյ տիւշիւնմէյէն Զարիֆի

պէյ, դարչուքի շէհնիշինտէ օթուրմուշ, վէ անըն
պու տալլընըղընտան իսթիֆատէ իտէրէք, տի-
կէր վագըթ եալընըզ կէօզիւնիւն էօնիւնէ կէօ-
թիւրմէքլէ իգթիֆա վէ քէսպի սէֆա իթտիկի
մէնզարէյի մէզքիւրէյի սէյր ու թէմաշա իտէր
իտի, վէ մէրգուլմէնին, կէրէք օլ կիճէ եաբա
եալընըզ սօգագլարտա տօլաշմասընը, վէ կէրէք
ֆիսթանը բէշտէ շէքէրէք, սիբէր իթտիկի սինէ-
սինի աչքգտա պըրագմասընը տախի պիլ միւթա-
լէա, անըն օլ կիւնլէրտէ, հէր հալտէ պիր ալէա-
գաշա տիւշար օլմուշ օլմասը իթիգատընա զահիպ
օլուր իտի, անճագ Զարիֆի պէյին, էն զիւստէ
ֆիքրինի մէշղուլ իտէն խուսուս, մէրգուլմէնին
քիմէ՞ ալէագա իթմիշ օլմասը իտի:

Բիլիքսէն տիկէր կիւնլէր քէնտիսինէ բէք
տըգգաթլըճա վէ տօղրուտան տօղրուեա նազար
իթմէյուպ, իթսէ տէ եան կէօզիւլլէ նազար իթ-
տիկի իշին, կիւեա կէօզլէրինին պէպէքլէրինի տա-
խի քէնտիսինէ կէօսթէրմէք իսթէմէզ իքէն, շիմ-
տի աալա գըսգանմաեարագ, պէլինէ գատար վի-
ճուտինին քիւշատ իթմիշ օլմասընտան, աճէպա
պանա՞ մը ալէագա իթմիշ տիր տէյի ճիւզիճէ իւ-
միտվար օլուպ, գալպիւնտէ պիր էեամ մէսէրրէթ
կիւնէշի թիւլու իթմէյէ պաշլատը:

Հալ պու քի, օլ կիճէ քէնտիսինի թանըտըղը
հալտէ, պէեանը ալէագա իշին էն զիւստէ մինա-
սիպ օլան թէնհա վէ գարանըգտա պիրպիրլէրինէ
թէսատիւֆ իթտիքլէրի վագըթ, հիշ պիր շէյ
սէյլէմէտիկինի տախի պիլ միւթալէա, մէրգուլմէ-
նին հէր հալտէ տիկէր պիրիսինէ, վէ քէնտիսինէ

սօգաղըն օրթասընտա թէսատիւֆ իթտիկի ճիվար-
լարտա , պիր տէլիգանլըեա ալէագա իթմիշ օլուպ ,
վէ մէրգուժ իլէ տիկէր կէօնա իւլֆէթ վէ իւնսի-
եէթ իթմէյէ մուհալ վէ վագըթ պուլամատըղըն-
տան , պիրթագըրիպ անըն խանէսինէ կիթմիշ տիր
ղանն իտէր իտի . անճագ էօյլէ տէ օլսա , հիշ պիր
տէլիգանլընըն շիտտէթի ալէագասընտան նաշի ,
հէր պիր դօրգու վէ իհթիրագը պէր թարաֆ իտէ-
րէք , նըսֆը ելէյլէտէ քէնտիսինէ թէվէսսիւլ ի-
տէն մահպուպէսինի , օլ վագթ ու հէնկեամտէ ,
եալընըղ սօգաղա պըրագմաղը թէճվիղ կէօրէմէյէ-
ճէկինի տախի պատէլ թէֆէքքիւր , մէրգումէնին
պու հալլէրինէ հիշ պիր մանա վիրէմէղ իտի . օ ա-
րատէ միւսիւ կէրօն խանէսինէ կէլիպ , Բօլիքսէ-
նին օթուրմագտա օլտուղու օտաաընա կիրտի , մէր-
գումէ աեաղա գալգըպ , թէլաշ վէ հէեէճանը
գալպ իլէ , ահ բէտէրիմ . տիւն կիճէտէն պէրի
սէնին իշին նէ տէրէճէ թէլաշ իթտիկիմի թարիֆ
իտէմէմ . աճէպա թահթընտան սանա զարար վէ
զիեան իսապէթ իտէն միւշքիւլ պիր հիսապ իլէ մի
մէշղուլ իտին , բէճա իտէրիմ էֆէնտիմ չաբուգ
սէօյլէ եիւրէյիմ բահաթ օլտուն տիտիկինտէ , միւ-
սիւ կէրօն ֆիքրինտէն անըն սատէտիլիկի , վէ
քէնտի հիյլէսինէ գաթան վագըթ օլամատըղը ,
վէ հաթթա քէնտիսինի պու տէրէճէ սէվիպ աճը-
տըղը հագգընտա , մէմուլն վէ մէսրուր օլարագ ,
անա խիթապէն , վէսվէսէ իթմէ գըղըմ , սէնի
հէր նէ գատար վատըմըն մուղայիրի օլարագ , միւ-
սիւ Շէվալըն խանէսինէ չօգճա պէքլէթմէյէ մէճ-
պուր օլտուլմ , վէ օլ խուսուս իշին աշուրի մէրթէ-

պէտէ ճանըմ սըգըլտը իսէ տէ , պէնիմ իշիմտէ
եէնի սըրասընա կիրտի , ֆագաթ սէն նիճէ վէ նէ
վագըթ կէլտին . զաննըմտա կիճէ պիր ուշագ իլէ
կէլմիշ օլմալըսըն տիտիկինտէ , էվվէթ բէտէրիմ ,
միւսիւ Շէվալ տօսթուհուղուն եանըմա գաթտըղը
պիր խըտմէաքեար իլէ պէրապէր կէլտիմ տէյու ,
ճէվապ վիրտի :

Բօլիքսէն , քէնտի գալպինին տօղրու օլտուղու-
նա պինաէն , բէտէրի իրթէսի կիւն միւսիւ Շէվա-
լա օլ կիճէ կէճ գալտըղընըն սէպէպինի պիլ պէ-
եան , Բօլիքսէնի արթըգ պիր ուշագ իլէ էվէ կէօն-
տէրմիշսինիզ տէյի , սիւալ իթտիկինտէ , մէրգում
քէնտի հագգընտա ճիւրաթ իյլէտիկի հարաքեա-
թը նապէճայը քիւլլիեէն սէթր իլէ , բէտէրինէ .
էվվէթ , սիգ կէճ գալտըղընը ճիհէթլէ , պէնտէ
անը պիր ուշագ իլէ խանէնիզէ կէօնտէրտիմ .տի-
եէճէկի մէմուլինտէ օլտուղու իշին պէյլէ սէյլէ-
տի . քէզա բէտէրի , միւսիւ Շէվալըն խանէսին-
տէն կիթտիքտէն սօնրա , մէրգումուն քէնտիսինէ
իթտիկի մինասիպէթսիզ լագըրտըլարը , վէ անըն
էն սօնունտա տէրաղուշ իաէճէք կիպի արզուտէ
պուլունտուղունու , միւսիւ կէրօնա սէյլէմէմէսի
ղսյէթլէ , էհլի բըզ գատընլարա մախսու : օլան նէ-
զաքէթ վէ աֆֆէթէ ըիայէթէն , իլք տէֆա վու-
գու պուլան պիր նապէճա հալ իշին , օրթաեալա-
գըրտը չըգարմաեըպ , անճագ անտէն սօնրա քէն-
տիսինի օլ ատէմտէն վիգայէ իթմէք վէ ագտէմճէ
բէտէրի իլէ մէրգումուն մապէյնլէրինտէ ճէրէեան
իտէն տօսթուղու , տէրագապ գըլմամագ մագսէ-
տինէ մէպնի խտի :

Ձէվալը գըզըղաղ , քէնտիսինին էն պիւլիւք տիւշմէնի , էմնիյէթի քեամիլէսի պուլունան վէ բէտէր ատտ իթտիկի քիմսէ իտուկինտէն դաթան խապէրտար տէյիլ իտի :

Միւսիւ կէրօն միւսիւ Շէվալ իլէ վիրիլէն դարար հագգընտա , գալպէն աշուրի մէրթէպէտէ խէնտան իտի իսէ տէ , իճրասը բէք դօլայ օլմատըղը իչին , զիհնի պիրազ բէրիշան իտի . էօյլէ քի , օ կիւն օաասընա շէքիլիպ , տախիլտէն վէ խարիճտէն քիմսէտէն վէսվէսէ վիրմէյէրէք , պու խուսուսու նասըլ իճրա իտէճէկի հագգընտա , խայլիճէ թասաւվուր վէ թէֆէքքիւրլէրէ տալտը . պու մինվալ իւզրէ , ախլամ եագլաշտըղընտա խանէսինտէն տիշարը չըգըպ , թաթաւլատա պիր խանէյէ վասըլ օլտու :

խանէի մէզպուրէտէ էբէյիճէ եաշլըճա պիր դարը գօճա իգամէթ իթմէքտէ իտիլէր , մէրգումլար , սուհուլէթլէ կէչինիր էսնաֆ թագըմընտան օլուպ , խանէլէրի պէշ օտալը պիր ախշապ պինա վէ օտալարըն ճիւմլէսի տախի , թէմիզ էշեա իլէ թէֆրիշ օլունմուշ իտի , միւսիւ կէրօն մէզքիւր խանէտէն իչէրի տուխուլ իթաիկինտէ , խանէ սահիպի օլան ուսթա Ալէքսի իսմինտէ պիր քիմէսնէ , մէրգումու կէօրտիւկիւնտէ , աշուրի տէրէճէ թաազիմ վէ հիւրմէթ իպրազ իտէրէք , գալպէն տախի անըն քէնտի խանէսինէ թէշրիֆի հագգընտա թէաճճիւպ իտէր իտի , վէ հալ ու խաթըր սիւալինտէն , վէ շունտան պունտան գօնուշտուգտան սօնրա , միւսիւ կէրօն , ուսթա Ալէքսի իլէ այրըճա պիր օտատա գօնուշմագ միւ-

րատընտա պուլունտուղունու պէտան իթմէսի իւ-
զէրինէ , իքիսի պիրիքտէ եօգարը գաթտա պիր
օտաեա չըգտըլար . վէ միւսիւ կէրօն գաթուեու
գաթատըգտան սօնրա , ուսթա Ալէքսիյէ շէօյէճէ
քէլամէ աղաղ իյլէտի :

Կ. — Ուսթա Ալէքսի , սիղէ ղայէթլէ խաֆի
վէ մուհիմմ վէ հազգընըղտա տախի ֆայիտէլի պիր
իֆատէմ վար տրր :

Ա. — (Նիմ կիւլէրէք) Պուլուրուն էֆէնտիմ .
եա Նիչին տիմիշլէր քի , զէնկինլէրին պիր ատէմէ
եալընըլ թօգանտըգլարընտան տախի պիր ֆայիտէ
հասըլ օլուր . ղաթընըլ իսէ ֆագըրխանէյէ թէշ-
րիֆէ հիմմէթ պուլուրտունուղ :

Կ. — Ֆայիտէսիղ զէնկինլէր տախի բէք չօգ-
տուր . հէր նէ հալ իսէ , օ պաշգա պահս տըր . յիմ-
տի էֆէնտիմ , սիլին պուլունտուղունուղ սանաթ ,
ատէմ թանըմագ , վէ տիւնեանըն հալլէրինէ վա-
գըֆ օլմագ պապընտա , ղայէթլէ միւնասիպէթլի
խուկինտէն բանա մալիւմիւնիւղ տիր քի , շու ա-
լէմտէ ինսան վարիյէթ պապընտա , կեահ աիւ-
շիւպ կեահ գալգարագ պիւլիւմէքտէ օլան պիր
չօճուղա միւշապիհ տիր . անճագ նուգուտ վէ վա-
րիյէթճէ ղաաֆ պուլան պիր ատէմի ալէլ ումաւմ
եինէ էվվէքի մէրթէպէսինտէ տիր կիպի ղանն
իթտիրմէք իւզրէ , պիր թէտպիր վար տըր անըտա
պիլիրսինիղ եա . . . :

Ա. — Հա , վագաա օլ տիտիկինիղ թէտպիր բէք
մուղիրր իսէտէ էքսէրի իսթիմալ օլունան թէտպիրտէ
օ տուր . եանի տիմէք իսթէրսինիղ քի , զէնկին օլմագ
միւմքին օլմատըղը հալտէ հիչ տէյիլ իսէ զէնկին
կէօրիւնմէլի :

Կ.— Ա՛հ ուսթա Ալէքսի . ճանճմ գուրպան օլ-
սուն պէօյլէ սէնին կիպի լազըրտը անլաեանա .
վազըթ վար տըր քի պիր ատէմ քէնտի ախզ ու
իթասընճա վուգու պուլան ինգիրազը պիզզաթ
քէնտի գարըսընտան վէ էվլատընտան տախի մէս-
թուր թուլթմալը . հէր նէ հալ իսէ շիմտի կէլէլիմա-
սըլ իֆատէէ . սիզ պէնտէնիզի պիր վազըթ Գալա-
թատա իսթիճար իթմիշ օլտուղում պիր մաղաղա-
տա , թիւճճարլըգ իթտիկիմտէն բէք ալէա թա-
նըրսընըզ . . . ահ ուսթա Ալէքսի , սօնրատան
ֆէլէք պիղէ խօր պագըպ , վէ հէր էլ աթտըղըմ
ախզ ու իթալարտան քիւլլի զարար վէ զինան
հասըլ օլսապ , պէշ ալթը այտան պէրի հիշ պիր իշ
վէ մէշլուլիեթ իլէ ալուտէ օլմամաղա վէ վազթիլլէ
էվրօպատա վէֆաթ իտէն ֆամիլեամտան գալմա
պիր թագըմ քիւլլիյէթլի միւճէվհէրաթը սէնին
եէտինլէ ֆիրուլսթ իտուպ , էլիմէ պիր աղ սէրմա-
յէ թէտարիք իթմէյէ մէճպուր օլտուղումու սա-
նա իֆատէ իթմէյէ կէլտիմ . հալ պու քի , պու
խուսուսու էվտէքի խըտմէթճիլլէրտէն տախի մէս-
թուր թուլթմագ իսթէտիկիմ իշին սէն պիզիմ խա-
նէյէ կէլմէք միւմքին օլամաեաճաղը էճիլտէն ,
պէնտէնիզ եարըն էլրքէն սէհէր վագթինտէ , մէր-
գումլար ույգուտա իքէն , միւճէվհէրաթը սալէֆ
իւզ զիքրի ալըպ , պուրաեա կէթիրէճէկիմ . շուն-
լարը միւմքին օլտուղու տէրէճէ ֆիրուլսթ իթմէ-
մէլիսին :

Ա.— Էֆէնտիմ . պու վէճհ իլէ թէտարիք օ-
լունաճագ սէրմայէ իլէ ինշալլահ էվվէլինտէն զի-
եատէ քէսպի սէրվէթ իտէրսինիզ . անճագ բէք

աճելէ սաթմագ լազըմ՝ կէտիկի իշին, պիւ աղ
էհվէնճէ ֆիրուխթ օլունաճաղը մալիւմի ալիյէնիզ
ափը եւ՝. խուսուսա քիւլլիյէթլի տիր տիեօրսու-
նուզ:

Կ.— Զարարը եօգ, հէր նէ թութար իսէ պէն
սէնին սատագաթընա միւթմէյյին վէ պի շիւպհէ-
եէմ:

Պու միւքեալէմէյի միւտէպպէրէտէն սօնրա, պիրպիրլէրինտէն այրըլըպ, միւսիւ կէրօն, թէք-
րարէն խանէսինէ ալտէթ իյլէտի:

Լէյլէի մէգքիւրէտէ թաամուան սօնրա, միւ-
սիւ կէրօն իլէ Բօլիքսէն, սօգաղա նազար օտանըն
շէհնիշինինտէ օթուրարագ, հէվա աչըգ վէ պէր-
րագ, վէ մահիթապան օլ հէնկեամտէ, տէօրթ
կիւնլիւք օլմասըլլա, զուլմէթի լէյլին չարէի ին-
տիֆարնա ճիւղիճէ մէտար, վէ օլ անտէ, սօգագ-
լարտա չօգլուդ աթ վէ արապա բաթըրթըսը օլ-
մատըղը ճիհէթլէ, սուհուլէթլէ քէշթ ու կիւզարէ
միւնասիպ օլտուղունտան, վէ մէհթապըն շաչաաի
րէֆնագալախշասընըն կիւղէլլիկինտէն, Տօղրու եօլ-
տա պազը գօգօնալար շէլէպիլէրի իլէ գօլ գօլա
թագըպ կէգէրլէր իտի:

Պու էսնատէ միւսիւ կէրօն պիրագ ույուտուգ-
տան սօնրա, Բօլիքսէնէ խիթապէն, գըզըմ էկէր
իսթէր իսէն սէնտէ պիրագ տըշարը չըգտա, ճէվ-
լան իթ. զիրա կէչէն կիճէ պիրագ ֆէրհիյէթ վէ
տէֆի դամ իթմէք էմէլիլէ տըշարը չըգտըգ իսէ
տէ, պիլ ագս, խէվֆ ու թէլաշընըզ մուճիպ օլ-
տու. անճագ, պու տէֆա տախի եալընըզ օլտու-
ղուն հալտէ, տիկէր պէլայէ թէսատիւֆ իթմէք-

տէն էմին օլապիլմէք իշին , ուշագ իլէ պէսլէմէյի տախի պէրապէր ալ , վէ մահիթապըն հիյնի զուրուպինտէ եինէ ավտէթ իտինիզ , զիրա սէնին կիպի գըզըն տիւշմէնլէրինին պիր սիւահը տախի , գարանլըգ տըր . պէն տախի , պիրազ կիթմէքլիկի արզու իտէր իսէմտէ , նէ չարէ քի ույգու էրքէն-ճէ պասարագ , պի մէճալ օլտուղունմտան , պիրազ խապէ վարայրմ , կէլտիկինիզտէ գարուեու վուրուն , պէնիմ ույգում խաֆիֆ օլտուղունտան գալգար գարուեու աշարըմ , տիտիկինտէ , Բօլիքսէն տախի բէտէրինին պու սէօզիւնէ մուվաֆագաթ իտէրէք , պիրազ թէֆէրրիւճ վէ թէնէզզիւհէ չըգմաղա գարար վիրտի , անճագ կիյինտիկի սիւսլիւֆիսթանըն վէ թագընտըզը միւճէվհէրաթը , քէնտիսինէ տահա զիեատէ հիւսիւնտար կէօսթէրտիկինի , վէ պու խուսուտ իսէ , օլ վագթու հէնկեամտէ , քէնտիսինէ տիւշմէն բէյտա իտէճէկինի թէֆհիւմ իլէ , էվտէ կիյինտիկի ատի ֆիսթանը լիւպս իտէրէք , ուշագ վէ Անաթա իլէ էվտէնտըշարը չըգտը :

Մէրգումլար կիտէր կիթմէզ , միւսիւ կէրօն հէման տեաղա գալգըպ , վէ մութպախտան պիր պալթա կէօթիւրիւպ , Բօլիքսէնին էլմաս սանտըգճառընը վագ իթտիկի տօլապըն գարաղընը գըրտը , վէ սանտըգճայը ալըպ , աշաղը գաթտա վագը գարանլըգ մաղազանըն կիզլի պիր մահէլինէ աագլատը . վէ տիկէր տօլապ վէ սանտըգլարը տախի մախսուսէն պիրազ գարըշտըրըպ ալթ իւսթ իթտիքտէն սօնրա , պիր ֆէնէր ալըպ , մէզքիւր օտանըն աշաղըքի պաղչէնին գարուսունու ալըգ

պըրագարագ, սոգագ գաբուսունու քիլիտէյիւ, տիշարը չըգարագ, սաբա պիր կազինսուն պիրիսինտէ, տըշարտան պագըլտըղը հալտէ, բէք գօլայըգլա կէօրիւնմէղ պիր մահալինէ օթուրտու, վէ արատա պիր տըշարը չըգըպ, խանէսինէ կէլէրէք Բօլիքսէնին ավտէթ իտուպ իթմէմիշ օլտուղունու պիրագ ուզագտան թիլքի կիպի սինէրէք, քէշֆ ու միւշահէտէ իտէր իտի. օ սըրատա Բօլիքսէն մահիթապըն շավգը իլէ, Տօղրու եօլտա պիրագ էօթէ պէրի միւշիյ վէ հարէքէթ իյլէտիքտէն սօնրա, խանէսինէ ավտէթ իթտիկինտէ, ուշագ գաբուսուն վուրատու. հալ պու քի, էբէյիճէ պէքլէտիքտէն սօնրա, գաբու աչըլմատը իսէ, Բօլիքսէն, կալիպա բէտէրիմ տէրին ույգուեա տալմըշ տըր իթիգատընա զահիպ օլարագ, անը թաճիղ իթմէմէք իչին, ուշաղա արատա պիր եավաշա գաբուսուն վուրմասընը իխթար իյլէտի. օ արատա, մէրգուլարըն կէլիպ գաբունուն էօնիւնտէ պէքլէմէքտէ օլտուգլարընը միւսիւ կէրօն ուզագտան կէօրտիւկինտէ, չաբուճագ եիւրիւյիւպ, աճէպա Բօլիքսէն քէնտիսինի չօգ վագըթ պէքլէտիմի տէյու զահիրէն թէէսսիւֆ իպրագ վէ քէնտուսինին տախի անլէր տըշարը չըգտըգտան սօնրա, ույգուսու գաչըպ, վէ էվտէ եալընըղճա տուրմագտան ճանը սըգըլըպ, պիրագ էյլէնմէք իչին, պիր տօսթունուն խանէսինէ կիթմիշ օլտուղունու, հալ պու քի, Բօլիքսէնին ավտէթ իտուպ գաբուսուն գաբալը պուլտուղունտա, պէքլէյէճէկինի տէրխաթըր իլէ, պուլունտուղու խանէտէ տախի, րահաթճա օթուրմատըղընը պէ-

եան իտերէք , գաբուեու աչոր , վէ իչերի կիրուպ
նէրտիպանտան եօգարը չըգաճադարը էսնատէ ,
միւսիւ կէրօն պաղչէ գաբուսունա նազար իտիպ ,
անը աչըգ կէօրտիւկիւնտէ , իզհարը թէաճճիւպ
վէ վէսվէսէ իլէ Բօլիքսէնէ խիթապէն , աճէպա
պու գաբու նիչին աչըգ տըր տէյիպ , վէ պատէ-
հու ուշաղընա խիթապէն , հիտտէթլէ , պու գա-
բույու սի՛գ մի աչըգ պըրազըպ կիթտինիզ . պու-
նուն պուրասը Պէյ-օղլու տուր , պէօյլէ շէյլէրէ
տըգգաթ իթմէլի , տէյիպ թէքտիր իթտիքտէն
սօնրա , պաղչէ գաբուսունու քէնտի էլիյլէ գա-
բամազա պէտ իյլէտիկի սըրատա , գաբունուն հէր
թարափընա տըգգաթ իտերէք , Բօլիքսէնէ խի-
թապէն , տուր պագալըմ ուշաղա տըգգաթմըզըզ
իթմիչսին տէյու տարըլտըգ էմնա , պու գաբուսա
տըշարտան զօր իլէ աչըմըշա պէնղէյօր տէտիք-
տէ , Բօլիքսէն ճէվապընտա էվվէթ բէտէրիմ , պի-
զիմ տիշարը չըգարըմըզտա պու գաբու գաբալը
օլտուղունու էյիճէ պիլիրիմ տէտի :

Պատէհու եօգարը գաթա չըգտըլար :

Օրաճըգտա , օտա գաբուսունուն տախի աչըգ
օլտուղունու , վէ իչերի կիրտիքլէրինտէ , օտանըն
հէր թարափընը տարմատաղըն վէ տօլապըն գա-
բաղընըն տախի գըրըլարագ աչըմըշ իտուկինի
կէօրտիւքլէրինտէ , միւսիւ կէրօն աշուրի թէլաշ
վէ հէեէճան իլէ Բօլիքսէնէ խիթապէն , կալիպա
գըզըմ՝ գօրգտուղումուղ պաշըմըզա կէլտի . հէր
հալտէ պու կիճէ պուրաեա խըրսըզ կիրմիշ տէյու
էօթէ պէրի պագընմագտա իքէն , Բօլիքսէն տա-
խի հէման տօլապըն տէրունինէ նազար իտերէք ,

սանտրգճայը օրատա պուլմաներնճա , էվվել էմիր-
տէ սօն տէրէճէ թէէսսիւֆլէ , ա՛հ բէտէրիմ , սէօ-
զիւնիւզ սահիհ , իշթէ պիւթիւն վարիյէթիմ էլիմ
տէն կիթմիշ տիտիկինտէ , միւսիւ կէրօն թէլաշ վէ
էնտիշէյի տահա զիւտտէ արթըրարագ , վէ պա-
շընտաքի սաշլարընը եօլարագ , էյվա՛հ , նէ՛ ու-
ղուրսուզ կիճէ իմիշ պու կիճէ . քէշկէ աեադլա-
լարըմ գըրըլայըտը տա պիր եէրէ կիթմէյէյիտիմ ,
վէ քէշքէ մաղազատաքի օլան ճիւմլէ մալլէրիմ
թալան օլայըտը տէ շու սանտրգճայա պիր քէտէր
օլմայայտը , տիյէրէք , ահ ու ֆիղան իթտիկի սը-
րատա , Բօլիքսէն բէտէրինին պու տէրէճէ թէէս-
սիւֆ վէ էնտիշէսինին սէպէպինէ , անըն եա ագ-
լընա վէ եախօտ վիճուտինէ պիր զիւտան վուգու
պուլմասը իհթիմալինտէն խէվֆ իլէ , կէօզլէրին-
տէն եաշլէր ագմագտա օլտուղու հալտէ , եանընա
վարըպ , էյ բէտէրիմ , արթըգ նէ՛ օլմուշ իսէ օլ-
մուշ , սյու տէրէճէ քէտէր իթմէ պագալըմ . էօ-
լիւմ տէյիլ եա , հէմտէ պիր կիւն պու սըրգաթըն
մէյտանա չըգմասը իհթիմալի վար տըր տէտի իսէ
տէ , մէրգումէնին պու սէօզլէրի , միւսիւ կէրօ-
նուն էլէմ ու էնտիշէսինին կիւեա ասլա պիր ֆա-
յիտէսի օլմայուպ , պիր տիւզիւյէ ա՛հ : . . . ա՛հ
: . . . իտէր իտի . Բօլիքսէն , պիր միւտտէթ տէ-
հա թէսէլլի վիրիճի պիր թագըմ քէլամէր իլէ ,
մէրգումուն մէրագ վէ թէէսսիւֆիւնի ճիւզի տէ-
ֆէ միւզթէտիր օլտու իսէտէ , միւսիւ կէրօն քէ-
տէրնաք պիր թարղ իլէ քէլամէ պէտ իտէրէք ,
դըղըմ , շու վուգուաթը քիւտուրէթ հալէաթ
(պըտորութիւն) հէր նէ դատար իքիմիզին տա-

խի, խայլի դէմ վէ թէլաշըմըղը մուճիպ օլմուշ ի-
սէտէ, պիղի հէր վէճհ իլէ թէճրիւպէքեար իթ-
տի, շէօյլէ քի, պազէն պէօյլէ խուսուսլարըն վու-
գուինտէ, գօնագտա օլան ուշագ վէ պէսլէմէլէ-
րին հագգլարընտա, նէ տիւրլիւ սուի զաննլարա
զահիպ օլունտուղու շիմտի նիւմաեան օլտու. է-
կէր պիղ պու կիճէ տախի, կէշէն տէֆաքի կիպի
խըտմէթքեարլարը էվտէ պըրագըպտա տըշարը
չըգմըշ օլայտըգ, վէ շաեէտ մէրգումլար տախի
ույգուեա տալմըշ օլարագ, խըրտըզըն իշէրի կիր-
տիկինի տույմամըշ օլտալար իտի, պիշարէլէր շիմ-
տի ասլա քէնտիլէրինին, պու խուսուստա մէտ-
խալ վէ մալիւմաթլարը պուլունմատըղը հագգըն-
տա հէր նէ սէօյլէյէճէք օլտալար, իթիմատ իտէր-
մի իտիք, ֆագաթ, էյվա՛հ նիյլէյիմ, պու տէրք
վէ թէճրիւպէնին մալի պիզէ բէք բահալը օլտու,
տիտիկինտէ, Բօլիքսէն մալիք օլտուղու վարիյէ-
թին ղայպ օլտուղունտան զիեատէ, մէրգումէնին
իշպու հալինէ թապ ու թագաթ կէթիրէմէյէրէք,
նազիք էլլէրի իլէ գօլունտան թութուպ, էյ բէ-
տէրիմ, սիզ պու մատտէ հագգընտա տիւշիւն-
տիւքճէ, տահա ֆէնա օլաճագսընըզ, իսթէր ի-
սէնիզ, հայտի կիտիպ եաթաղընըղա խապէ վարը-
նըզ. « պազը քէտէր ույգու կէթիւրիւր » տէր-
լէր, պէնիի ատէմ հագգընտա իսէ, տէրտինի
հիսս իթմէմէք իչին, ույգուտան միւթէէսսիր պիր
իլաճ եօգ տուր, տիյէրէք, աեաղա գալտըրըպ
եաթագ օտասընա կէթիւրտիւ, վէ քէնտիսի տա-
խի եաթագ օտասընա կիրիպ, գարեօլանըն իւզէ-
րինէ ուզանարագ, պու վուգուաթ իւզէրինէ խայ-

լի թէֆէքքիւր վէ իզթիրապը գալպ իլէ , պիր
գաչ սաաթտան սօնրա խապէ վարտը , զատտար
կէրօնուն իսէ , նէշաթ վէ շավգընտան սապահա
գատար կէօղիւնէ ույգու կիրմէղ օլտու :

Ֆէրտասը կիւն էրքէն , տէհա հէնուղ շաֆ-
ֆագ աթմը , վէ պիւթիւն խանէլէրին բէնճէրէ-
լէրինին բէրտէլէրի գարալը օլուպ , հէր քէս թաթ-
լը ույգուտա օլտուղու հալտէ , միւսիւ կէրօն գալ-
գըպ , եավաշճա նէրտիպանլարտան աշաղը ինէրէք ,
սանտըգճայը սագլատըղը մահէլլտէն ալտըղը կիպի ,
սալիւֆ իւզգիքք ուսթա Ալէքսինին էվինէ կիթմէ-
սի պիր օլտու :

Պիրազ վագըլթտան սօնրա շէմսի թապանըն
զիեալարը (արեւու ճառագայթք) Բօլիքսէնին օ-
տասընըն բէնճէրէլէրինտէն իչէրի տուխուլ վէ մէր-
գումէնին ճէմալինէ նիսպէթլէ բարլամաղա պաշ-
լատըղընտա Բօլիքսէն տախի խապի նաղընտան ու-
եանտը , վէ գալգըպ , օ կիւն բէտէրինին էօյլէ
էրքէնճէ էվտէն տըշարը չըգմը օլտուղունու վա-
գըֆէ օլտուգտա , մէրգումուն պու մուամէլէսինի
տախի , թէէսսիւֆիւնտէն նաշի ույգուսու կէ-
թիւրմէմիշ իտուկինէ համլ իլէ , անըն թէէսսիւ-
ֆիւնի ճիւզի թէսքին իթմէք զըմնընտա , ապիմա
վէ հէր վագըլթ պիր թէտպիր տիւշիւնիւր լտի :

ԻՆՔԻՇԱՅԸ ԲԱԶՂ ՏԵՐՈՒՆ

(Առտ Խորհրդայն - Երեւն)

Եւթմը մէզքիւրէտէ , էջլէտէն սօնրա , ուս-
թա Ալէքսի մէզքիւր սանտրգճայը պիր պօղչա ի-
չինէ վազ իլէյուպ , Բօլիքսէնին իգամէթ իթմէք-
տէ օլտուղու խանէնին գարչըսընտաքի Զարիֆի
պէյին խանէսինէ վասըլ օլտու :

Զարիֆի պէյ , մէրգումու կէօրտիւկիւնէ , մա-
չալլահ : պուեուրուն ուսթա Ալէքսի , կալիպա
եինէ պիր քէլէրիր օլմալը տիտիկինտէ , ուսթա
Ալէքսի , էֆէնտիմ , պէնտէնիզ պու գատար վա-
գըթտան պէրի տէլլալլըգ իտէրիմ պու շէքիւտէ
միւճէվհէրաթ միւշահէտէ իթտիկիմ եօգ տուր ,
տէյուպ , սանտրգճայը աչարագ , տէրունինտէն
սէքիզ օն ատէտ կիւմիւշ գուլթուլար չըգարըպ ,
վէ հէր պիրիսինին այրը այրը գաբաղընը աչարագ ,
քիմիսինին տէրունինտէ , հէր պիրի եէտի սէքիզ
պին զուրուշ գըյմէթինտէ գըրգ էլլի ատէտ բըր-
լանթա վէ եագուլթ վէ գիւմիւտ եիւզիւքէր ,
պիր տիկէրինտէ , նիճէ էլմաս քիւբէլէր , վէ տի-
կէրինտէ , ինճուտէն միւսաննա (գործեալ) կէր-
տանլըգլար , էլմաս գօրճալար , ալթուն պիլէզիք-
լէր , ստաթլար գօրտօնլար իպրագ իտէրէք , պէ-
թէքրար քէլամէ պէտ իլէ , էֆէնտիմ , եանիեա
պունլար պիր միւշթէրիսի զուհուր իթտիկինտէ ,
ֆիրուլթ իթմէք իւզրէ իշթիրա օլունաճագ շէյ-
լէր օլմաեըպ , մահզա զաթընըզ կիպի սահլպ սէր-
վէթ պիր քիման , նիշանլըսընա հէր տէֆա կիտի-
չինտէ , պիրէր տանէսինի հէտիյէ իթմէք իւզրէ

ալընաճադ շէյլէր տիր, տիրտի. Զարիֆի պէյ մէզ-
քիւր միւճէվհէրաթլարը պիր պիր էլինէ ալըպ պա-
դարադ, սահիհ էօյլէ տիր ուսթա Ալէքսի. հէման
պունլարըն էմալի կէօրիւնմէմիշ տինսէ ճայիզ
տիր. ֆագաթ, պունլարըն սահիպի քիմ տիր ա-
ճէպա. տէյու սիւալ իյլէտիկինտէ, ուսթա Ալէք-
սի քէլամէ միւպատէրէթլէ, էֆէնտիմ, պու խու-
սուս իչին աֆվընըը իսթիրհամ իտէրիմ. զիրա
սահիպինին քիմ օլտուղունու իզհար վէ իֆշա իտէ-
մէմ. անճադ սրրգաթ օլմատըը հագգընտա, է-
ֆէնտիմի թէէմին իտէրիմ. հաթթա էօյլէ պիր շէյ
օլմուշ օլսա, պէնտէնիզին տախի սաթմաեա ճէսա-
րէթ, վէ միւպաշերէթ իթմէյէճէկիմ մալիւմի ա-
լիլէրինիզ օլմաղլէ, շիմտի պունլարըն ֆիեաթընը
գաթ իթմէյէ պագալըմ, տիրտի.

Զարիֆի պէյ, սահիպինին միւճէվհէրաթա
պէտէլ նէ գատար ագճէ թալէպ իյլէտիկինի ուս-
թա Ալէքսիյէ սիւալ պույուրտուղունտա, մէրգում,
էֆէնտիմ, պունլարըն սահիպի եէնի կէլմիշ էճնէ-
պի պիր քիմէսնէ օլտուղունտան նէ սէօյլէտիմսէ
սէօյլէտիմ. քէնտիսինի իւշ պին քիսէ ագճէյէ
րաղի իթտիմ. պունլարըն պիր թալէպի զուհու-
րինտէ, իքի գաթ ֆիեաթլա ֆիրուլթ օլունաճա-
ղընտա շիւբհէմ եօդ տուր. տիմէսի իւզէրինէ Զա-
րիֆի պէյ տախի պու ֆիեաթա րաղի օլուպ, պէ-
տէլինի իթա իյլէտիքտէն ոօնրա, ուսթա Ալէքսի
խանէի մէզքիւրէտէն տըշարը չըգըպ, միւսիւ կէ-
րօն իլէ կէօրիւշմէք իւզրէ, գարար վիրմիշ օլտուգ-
լարը չարշու իչինտէ պիր տիւքքեանըն եօգարը
գաթընա վասըլ օլտու. տէրհալ մէպլաղը մէզքիւ-

ըր միւսիւ կէրօնա պիթթէսիւմ, տէլլալիյէսինի ալարգտան սօնրա, զաթէն կիւնտէլիկի տօղրուլ տուղու ճիհէթլէ, արթըգ չարչըտա տուրմանըպ, տօղրու խանէսինէ ազիմէթ իյլէտի:

Միւսիւ կէրօն, օլ ախշամ բարալարը տախի պէրապէր ալարագ, Միւսիւ Շէվալըն խանէսինէ ազիմէթ իտիպ, պու մաճարաեը պաշտան ախէրինէ գատար անա նագլ ու հիքեաեէ իթտիքտէն սօնրա, պիր ախզ ու իթաեէ միւպաշէրէթ իտէ-ճէկի հէնկեամտէ, եինէ ախզ իթմէք իւզըէ ագ-ճէյի միւմաիլէյհէ թէսլիմ իյլէտի. միւսիւ Շէվալ տախի, պու թէտապիրին պէօյլէ սուհուլէթլէ մէյ-տանէ կէլտիկինէ, վէ Բօլիքսէնին գալպինտէ, աս-լա շիւբհէ արզ օլմագսըզըն իճրա օլունտուղունա ֆէվգ էլատէ մէմնուն վէ շատան օլարագ, միւսիւ կէրօնա խիթապէն, կէօրտիւն մի ազիղիւմ, արթըգ շիմտի Բօլիքսէնի գապզէի թէսլիրիմիզէ ալմագ (նուաճել) գօլալաշտը, էօյլէ միւթէքէպպիւրէ վէ մաղրուրէ գըզլարըն հագգընտան կէլմէք, վէ կէօ. նիւլլէրինի ինտիրմէք արզու օլունտուգտա, անլէ-րին մալիքէ պուլունտուգլարը վարիյէթինի պիլ ախզ, մահրում իթմէքտէն պաշգա պիր չարէ օլա-մազ. հալ պու քի, շիմտի թէսլիյէսինէ միւպա-շէրէթ օլունմասը էլզէմ օլան տիկէր պիր մատտէ տէհա վարտըր, օ տախի Բօլիքսէնին էվրօպատա բէտէրի մագամընտա պուլունան սարրաֆա, պա-շընա կէլէն պու հալ ու ահվալի հավի պիր մէք-թուպ թահրիրիյլէ, էֆշայի հալ, վէ անտէն պէ թէքրար ագճէ թալէպինտէ պուլունաճաղը իհթի-մալտէն օլմաղլէ, մէրգումէյի պու խսուսուստան

տախի մահրում իթմէք իչին, սիղ պու հաֆթա վազըթ զայ իթմէեերէք, սալէֆ իւզ զիքը սարաֆա Բօլիքսէնին պիր վազթընտան պէրու սէնին եանընտա վէ թահթը հիմաեէթինտէ տուրմաեուպ, րասթ կէլտիկի վէ էլի պօշ տէլիգանլըլարա մէյլ ու մուհապպէթ իտէրէք, մալիքէ պուլունտուղու միւճէվհէրաթը պէյ իյլէյուպ, նէլէրէ խարճամըշ օլտուղունու վէ պիւթիւն մամէլէքինի մահվ ու թէլէֆ իյլէտիկինի միւշիր, պիր գըթա մէքթուպ եազըպ, մէրգումու իգնա իթտիրէրէք, Բօլիքսէնին հազգընտա օլան համիյեթ վէ մէրհամէթինի պիւթիւն պիւթիւն րէֆ իլէ, մէրգումէնին շու տէրէճէյի նիհայէտէ պուլունան պիր իւմիտինէ տախի, սէտ միւմանաաթ (արդեւք) չէքիպ, թէվգըֆ իտէրաին. իշթէ պու թէնպիհաթըմը թէմամըյլա իճրաեէ մուվաֆֆազ օլուրսանըզ, Բօլիքսէնին հէր հալտէ պիզիմ թէքլիֆիմիզէ իթաաթ իտէճէկի աշիքեար տըր. տէյիպ, վէ պունա մէմայիլ օլ կիճէ խայլի միւսահէպէթ, վէ էյշ ու իշրէթլէ մէլլուֆ օլարազ, միւսիւ կէրօն խանէսինէ ավտէթ իթմէյէ վազըթ պուլամաեըպ, միւսիւ Շէվալըն խանէսինէ պէյթու.թէթ (հիւր) իյլէտի (¹) զէվալլը Բօլիքսէն իսէ; բէտէրինին օլ կիճէ

(¹) Միւսիւ կէրօն օլ հաֆթա, Բօլիքսէնին էվրօպատա պուլունան համիսինէ պէր վէճհի պալէա պիր մէքթուպ եազըպ, մէրգումու իգնա իլէ, էօյլէ պիր պիհաեա վէ նաէտէպ գըզը պունտան պէօյլէ էվլատ թանըմաեաճաղը մէլլինի հալի պիր այտան սօնրա պիր մէքթուպ կէթիրթմէյէ մուվաֆրզ օլտու :

խանէսինէ ավտէթ իթմէմէսինի վուգու պու-
լան մաճարապէ քէմալ տէրէճէ ճօշ վէ խուրուչի
քէտէրինտէն պաշ ալամատըղընա համլ իյլէտի :

Կիճէի մէզքիւրէնին սապահըսը , Բօլիքսէն
էրքէնճէ եաթաղընտան գալգըպ , զայպընըն աս-
լա պուլունաճաղը իւմիտի օլմաեան եէրլէրի տալի
արաշտըրմագ . պիր շէյ զայպ իտէնլէրէ թապիի
օլտուղու իւզրէ , տօլապըն վէ օտանըն հէր թա-
րաֆընը , պիլա ֆայիտէ քէշֆ ու մուայեէնէ իթ-
տիքտէն սօնրա , գաթը իւմիտ իտէրէք , պիր հա-
լի պուհրան վէ բէրիշան իլէ , կէլիպ բէնճէրէնին
էօնիւնտէ օթուրմուշ իտի :

ՊէՅԹ

Բէք բէրիշան հալէ տիւշմիւշսին կիւզէլ ,
Քիմսէ սօրմագ եա նէ տիր հալին սէնին :

Ձիւպ ու զիյնէթ ճէվէրէ մալիք իտին ,
Նիյլէտին նիթտին գանի մալըն սէնին :

Էվճի բէֆաթտէ տուրուրքէն թալէին ,
Սիւմ սիեա հըգտը գարա ֆալըն սէնին :

Ձիւլֆի շէհմարըն տէօքիւլմիւշ կիւլ եիւզէ ,
Թաղէ կիւլ աչմըշ բուխի ալըն սէնին :

Քէնտի սատըգ սէյիրթի պէտխու բէտէր ,
Չահէ սալտը նէճմի իգպալըն սէնին :

Ճիւշը հինտու վէշ տէօքիւլմիւշ կէրտանէ ,
Սաֆ պէ սաֆ տըր ֆիւլֆիւլ ու խալըն սէնին :

Լութֆու հաղգտան էյլէվէ գաթը իւմիտ ,
Հալ իտէր էֆքեար ու ամալըն սէնին :

խիւլաստի քէլամ, մերգումէ ֆէվզ էլ ատէ
միւսթաղրագը պահրը քէտէր վէ էնտիչէ օլտու-
ղու ճիհէթլէ, գարչուսունտաքի խանէտէ պու-
լունան տէլիգանլընըն մուհապպէթիյլէ, պաղի
գարպընտա մէյվէտար օլան մուհապպէթ վէ ա-
լէագա ֆիտանլարը, քիւլլիեէն գուրուեուպ մահվ
ու նապէտիտ օլմաղլէ, օլ թարաֆա աթֆը նա-
զար իթմէք, խաթըրը նաղիքեանէլերինէ պիլէ
կէթիրմէզ իտի իսէ տէ, օլ ճանիպէ տալիմա նա-
զար իյլէտիկինտէն, կէօղլէրի ալըշըպ, թէսատիւ-
ֆէն գարչուքի բէնճիրէեէ նազար իյլէտիկինտէ
նէ պագսըն. մերգում տէլիգանլը, քէնտուսինին
հէնուզ զայպ իթտիկի միւճէվհէրաթընըն ճիւմլէ-
սինի, բէնճերէնին եանընա եագըն կէօթիւրէրէք,
պիր պիր բիյշ նաղարընտան կէչիրէրէք, եինէ
զարֆլարը պուլունան կիւմիւշ գութուլարա վագ
իթտիկինի միւշահէտէ իյլէտի:

Պու հալէաթ վէ վուգուաթը աճայիպէ իւզէ-
րինէ, Բօլիքսէնին ֆիքը ու հէեալինի իսթիլա ի-
տէն (իչխող) միւլահազա պուլուլթարը, տէրհալ
տիկէր պիր հէյեթթէ թահվիլ իտէրէք, քէնտիսի-
նին միւճէվհէրաթընա միւշապիհ միւճէվհէրաթ
պուլունա պիլմէսի միւմքին իսէ տէ, սանտըգճա-
սընա վէ գութուլարըն ճինս վէ հէյեթթինէ վէ
ատէտինէ վարընճաեա գատար, այնէն միւշապէ-
հէթի միւմքին օլմաեաճաղընտան, անլերին հիչ
չիւբհէսիզ, քէնտուսինին օլտուղու անլատը. ան-
ճագ էօյլէ պիր տէպտէպէ վէ տարաթ սահիպի
պիր ատէմին, իչպու սանտըգճաեք քէնտուլերինին
խանէտէ օլմատըգլարընա քէսպի մալիւմաթ իտէ-

րէք , չալմագլըղը իրթիքեապ իթմէեէճէկի պէր
թարաֆ , էօյլէ պիր շէյէ ճիւրաթ իթմիշ պիլէ օլ-
սա , մալը մէսրուգու (գողցուած) չալմը օլտու-
ղու խանին բէնճերէսինին թա գարչըսընտա , պէօյ-
լէ սէրպէսթճէ աշըպ պիր պիր պաղամանեաճաղը
պէտիհի վէ աշիքեար օլմաղլէ , պու քէյֆիեէթ
Ջէվալը Գըզճըղազըն ֆէվգ էլատէ էֆքեարընը
մուճիպ օլտուգտան սօնրա , մէրգումուն իշպու-
միւճէվհէրաթը թամա իտէրէք չալմանըպ . ան-
ճագ քէնտիսինէ ալէագա իթմիշ օլտուղու վէ ըր-
զընա պիր վէսիլէ պուլամատըղը իշին , վէ պիր
գըզըն քէնտի միւճէվհէրաթընա մուհապպէթի
օլտուղունու պիլտիկինտէն , անլէրի պիթթագ-
րիպ էլէ կէչիրիպ , քէնտիսինէ ուղագտան կէօս-
թէրտիկինտէ , մէրգումէնին անլէրի նէրէտէն վէ
նէ իշին ալտըղը , հէր հալտէ սիւալ իտէճէկինի
պիլտիկինտէն , պու մինասիպէթլէ իւլֆէթ վէ իւն-
սիյեէթ , վէ իպրաղը մուհապպէթ վէ միւլէտտէթ
իթմէք իշին , պու խուսուսուն մէղքիւր տէլիգան-
լը թարաֆընտան թասաւվուր օլունմիւշ պիր տէսի-
սէ իտուկինէ գարար վիրտի :

Վէ հէման բէնճերէնին ճամընը գալտըրըպի
մումայիլէյհէ միւճէվհէրաթտան տօլայը պիր շէյ
ոօրմագ արզուսունտա պուլունտու իսէ տէ , պու
պիր նաղիք մատտէ օլտուղունու , վէ թայֆէի նի-
սանըն թապիաթըմատէրղատէլէրի իգթիղասընճա
պէյանը աշգ ու ալէագանըն հէր հալտէ իպթիտա
աշըզըն թարաֆընտան զուհուր իթմէսինէ միւն-
թաղըրէ օլտուղու վէ պինապէրին տիւնեատէ հէր
տիւրլիւ հալէաթըն վուգուի մէհուզ (նկատեալ)

օլուպ, պէլքի անլէրի տիկէր պիր քիմէսնէ չա-
լարագ անա սաթմըշ օլուպ, մէրգում տախի քէն-
տի գարչուսունտաքի գօմչուսունուն մալի օլտու-
ղունու պիլմէսէրէք իշթիրա իթմիշ օլտուղունտան.
էօյլէ պիլա իխթիրազ նազար իթմէսի տախի իհ-
թիմալտէն պուլունաուղու իչին, իշպու նիյէթտէն
ֆէրազաթ կէլտի. հալպուքի պու խուսուս աշուրի
տէրէճէ մէրագընը մուճիպ օլտուղունտան, ֆէվ-
գէլատէ թէֆէքքիւր տէրեսսընա տալարագ ֆիք-
րինտէն պէրմինվալը աթի պիր թասավվուր բէյտա
էյլէրէք, տէր հալ պէսլէմէ գըզը եօգարը չըզըրըպ,
անա խիթապէն, գուղում Անաթա, սանա խաֆիէն
պիր իֆատէմ վար տըր, պէր մուճիպի իֆաաէ իճ-
րա իթմէլիսին, պէսլէմէլէր պիրպիրլէրի իլէ պա-
զը իւլֆէթ վէ սէօհպէթ իտիպ, խըտմէթ իթ-
տիքլէրի գօնաքլարըն հալ վէ վուգուաթընտան
պահա իթմէլէրի վէ վուգու պուլուր հալէաթտէն
օլմաղէ, պու կիւն շու գարչըմըզտա պուլունան
խանէնին պէսլէմէսի իլէ պիր թագրիպ կէօրիւ-
շիւպ, պիզիմ խանէմիզէ խարիճտէն չօգլուգ կէ-
լիպ կիտէն քիմէսնէ օլմատըղընտան, վէ խըտմէ-
թինին ազ վէ պինաէն ալէյհ ֆէվգէլատէ րա-
հաթտա պուլունաուղունտան, ֆէթհի քէլամ խոէ-
րէք (խօսք բանալով) մէրգումէյէ խիթապէն, նա-
սըլ սէնին խըտմէթին կիւճ մի, վէ կէլիպ կիտէն-
լէրին չօգ մի՞ն տուր տէյու լագըլտը աշարագ,
տիւնքի կիւնտէն պէրու խանէլէրինէ քիմ կէլիպ
կիթմիշ իտուկինի պիր ֆէնն իլէ անլայըպ կէլիպ
պանա խապէր վէրմէլիսին. պու մատտէյի պէյան
կիլէտիկիմ միսիլիւ քիմնէյէ սէզտիրմէքսիզին մէյ.

տանը հուսուլէ կէթիրիր իսէն , վէ պու . քէյֆիյէ-
թի հէր . քէստէն իխֆա իթմէքտէ պուլունուր ի-
սէն , հէր հալտէ մաաշընա պիր մըգտար տահա
զամմ իթմէքլիկի տէրիւհաէ իտէրիմ տրիմէսի իւզէ-
րինէ , Անէթա տէրհալ գօգօնասընըն էմրի իւզրէ
պիր շէյ պէհանէ իտիւպ դարշըլարընտաքի խանէ-
յէ ազիմէթ իյլէտի , վէ պէսլէմէլէրի իլէ պիր մըք-
տար գօնուշտուգտան սօնրա , տիւնքի կիւնտէն
պէրիւ խանէլէրինտէ Պէտէսթան տէլլալլարընտան
Ալէքսի իսմինտէ պիր քիմսէտէն մաատա պիր
ֆէրտ (անձ) կէլմէմիշ օլտուղունուն խապէրինի ա-
լարագ Բօլիքսէնէ իթաի ճէվապ իյլէտի :

Անէթանըն իշպու վէրտիյի մալիւմաթտան ,
Բօլիքսէնին շիւպհէսի տահա զիյատէ թէզայեիւտ
պուլարագ հէման ուշազը նէզտինէ ճէլպ իլէ մէր-
գումէ , կիտիպ պէտէսթէնտէ տէլլալը մէշքիւրու
պուլուպ , գօգօնասընըն ղայէթ մուհիմմ վէ էլզէմ
պիր սէօղիւ օլտուղունու պիշ պէյան , ալըպ խանէ-
լէրինէ կէթիրմէսինի էմր իյլէտի :

Ուշագ , տէրագապ չարշըւեա գօշուպ , տէլլա-
լը մէրգումու պուլարագ , հէր նէ խըտմէթի վար
իսէ թէրքիտէրէք , չարուճագ քէնտիսի իլէ պէ-
րապէր գօնաղա կէլմէսինի իթթար իյլէտիկինտէն ,
տէլլալ ֆիքրինտէն , պու կիւնլէրտէ ուղրումաւզ
աշըլտը , կալիպա եինէ կէչէն կիւնքի կիպի , պի-
րիսինին սաթըլաճագ քիւլլիեթթի միւճէվհէրաթը
օլմալը տիեերէք , ուշաք իլէ պէրապէր խանէեէ
վիսուլ պուլտուլար , օտատան իչէրի կիրտիկինտէ ,
Բօլիքսէն մէրգումա աշուրի տէրէճէ իպրաղը հիւր-
մէթ վէ ըիայէթլէ պիր սանտալեաեա օթուրմասը-

նը թէքլիֆ իյլէտի . անտէն սօնրա անա խիթա-
պէն , ուսթա Ալէքսի , սիզինլէ ասլա իւլֆէթ վէ
իւնսիյեթիմ օլմատըղը հալտէ , իսթանսուլ թա-
րաֆընտան , պուրաեա գատար կէլմէնիզէ զահմէթ
վիրտիկիմի աֆվ իտէրսինիզ , ճարիեէնիզին զաթը-
նըզա դայէթլէ էլզէմ վէ խաֆի պիր սիւալիմ վար ,
անը իսէ պիր տիկէր քիմէսնէնին լիսանըյլա թէպ-
լիզ իթմէքլիյի ասլա ճայիզ կէօրէմէտիմ տիտիկին-
տէ , ուսթա Ալէքսի իսթաղֆիրուլլահ գըզըմ (°)
զաթէն պիղիմ սանաթըմըղն սէրմայէսի իւֆա
(թագուստ) օլտուղունտան բէք չօգ քիմէսնէ պէն-
տէնիզէ խապէր կէօնտէրիպ խանէլէրինէ ճէլպ ի-
տէրլէր , պուլուրուն սիւալինիզ հէր նէ իսէ իֆա-
տէ իտին տէտի :

Ուսթա Ալէքսի պու քէլամլարը սէօյլէտիկի
հէնկեամտէ , գալպինտէ վիյտա օլան ֆէվզէլատէ
պիր գասալէթ վէ մահզունիյէթինին էսէրի լէհ-
ճէսինտէն տախի միւշահէտէ օլունուր իտի . քէզա
Բօլիքսէն տախի , ասլա թանըմատըղը իշպու տէլ-
լալ հագգընտա , գալպէն հասըլ իյլէտիյի թէգար-
րուպ վէ թէվէճճիւհտէն տօլայը տէրունէն թէաճ-
ճիւպ իտէր տի :

Բօլիքսէն պէթէքրար քէլամէ պէտ իլէ , էֆէն-

(°) Ուսթա Ալէքսի հէր նէ գատար պու Բըլը՝ լա-
գըրտըսընը , իսթիեարլարա , կէնճ գըզլարա խիթապէն
սէօյլէմէսի էզէլտէն պէրի ատէթ օլտուղունա պինաէն
իսթիմայ իթմիշ իտի իսէ տէ , Բօլիքսէն ասըլ քէնտի գը-
զը , վէ քէնտուսի տախի անըն էօզ բէտէրի օլուպ ,
պիրպիլլէրինի թանըմաեարագ գօնուշուրլար իտի :

տիմ իֆատենիզ իւզրէ , սիւղտէն պիր էսրար մէյ-
տանէ չըգմատեաճաղընա թէէմին օլարագ պու սի-
ւալի իտէճէկիմ , շայէտ մէսմուաթըմուտ պիր սէհմ
ու խաթա վուգու պուլմուշ իսէ , էվվէլա ափվընը-
զը իսթիրհամ իտէրիմ : Պէնտէնիզ պիր գաշ բար-
չա էլմաս իշթիրա իթմէք միւրատընտաերմ . հալ
պու քի , պու կիւն սապահլաերն էրքէնճէ գար-
չըմըգտաքի խանէտէ իգամէթ իթմէքտէ պուլու-
նան խանէ սահպիլինին էլինտէ պիր գաշ ատէտ մէշ-
հուր վէ զիգըյմէթ եիւզիւքէր կէօրիւպ , անէրին
էմալինի պուլուպ ալմագ հէվվէսինէ զահիպ օլտում
իսէտէ , մէրգում օ եիւզիւքէրի քիմտէն ալմըշ օը
տուղունու , պէնիմ քէնտիսինտէն սիւալ իթմէք-
լիկիմ պազը իհթիրազլարա պինաէն , ճայիզ օլմա-
եաճազը ճիհէթլէ , պիր խուսուս հագգընտա սա-
յիր մահէլլտէն քէսպի մալիւմաթ իտէպիլտիմ ,
շէօյլէ քի , մէզքիւր միւճէվհէրաթը մէրգումա սիզ
ալը վիրմիշսինիզ էօյլէ՝ մի . տիտիկինտէ , ուսթա
Ալէքսի , էվվէթ գըզըմ , ֆագաթ միւճէվհէրաթը
մէզքիւրէտէն սահպիլինին եանընտա անէրտէն
պաշգա պուլունապիլէճէկինի մէէմուլ իթմէմ . չիւն-
քի անլէրի ֆիրուսթ իտէն քիմէսնէ խասսէթէն
պիր էլմաս թիւճճարը օլմաեուպ , սերմաեէսինին
տարլաշտըզընտան վէ ազպտըզընտան նաշի , գէվ-
ճէսինին միւճէվհէրաթընք ֆիրուսթ իթմիշ տիր
տիտիկինտէ , Բօլիքսէն , հագըգաթը հալէ պիր
ազ տահա վագըֆէ օլաքագ , անճագ զահիւրէն մէր-
գումա պիր վէսվէսէ վիրմէմէք իհթիրազընտա
պուլունաքագ , հաթթա պիր ազ տահա մատտէի
ալըղա չըգարմագ էմէլիյլէ , տէֆաթլէ ուսթա

Ալէքսիյէ խիթապէն (կիւլէրէք) էֆէնտիմ, էլպէթ-
տէ սիզին կիպի միւթէպէր պիր տէլլալ, պէօյլէ
ճիւղի ախզ ու իթալարա թէնէզզիւլ իթմէտիկին-
տէն, մախտուսէն պաշգաւ եօգ տուր տիրսինիզ-
ֆագաթ, պէնտէնիզ օլ միւճէվհէրաթա բէք մէֆ-
թուն օլուպ, մութլագա անլէրին այնը կիպի ալ-
մագ արզու իթտիկիմտէն, սիզէ բէճա իտերիմ է-
կէր անըն սահիպինի պանա խապէր վէրիր իսէնիզ,
պէն պիզիմ խըտմէթ քեարը, վէ եախօտ տիկէր պի-
քիսինին եէտիլէ, օ էլմասլարտան մէրգումուն
եանընտա տէհա պաշգա պուլունուպ պուլունմա-
տըղը հագգընա, քէսպի մալիւմաթ իտէպիլիրիմ
վէ եինէ սիզին տէլլալըղընըղը զիտատէսիլէ իթա
իտէրիմ, տիտի :

Բօլիքսէն պու քէլամլէրի սէօյլէտիկի հէնկեամ-
տէ, ուսթա Ալէքսի աշուրի թէֆէքքիւրէ տալ-
մըչ իտի :

Ձիւնքի, միւսիւ կէրօնու դատիմտէն պէրու
միւթէպէր զանն իթտիկինտէն, մէքգումուն հագ-
գընտա տիկէր տիւրլիւ վէսվէսէյէ զահիպ օլամազ
իտի, հալպու քի, մէքքիւր միւճէվհէրաթ մէր-
գումտան ախզ իլէ, ֆիքուլթ իթտիկինին թա իր-
թէսի կիւնիւ քէնտիսինէ հիչ թանըմատըղը պիր
գըզտան խապէր կէլիպ, կիթտիկինտէ մէրգում-
նին պու միսիլու թէքէլիւմտէ պուլունմասը, էն
էյի զանն օլունան պիր ատէմ հագգընտա պիլէ
մուճիպի սուի զանն վէ վէսվէսէ օլաճաղը պէտիհի
իտի, ֆագաթ, մէրգումէյէ պու պապտէ ապա
շիւպհէ վիրմէմէք իչին, պէօյլէճէ քէլամէ միւպա-
շէրէթ իլէտի, գըղըմ, սիզ թայիֆէի զիւքիւրտէն

պուլունմատըղընըղտան պու կիպի խուսուսլար մա-
լիւմաթընըղ օլմաեաճաղը ճիհէթլէ , սաթտըղմըղ
մալին սահապըսը խապէր վիրմէք մէմու տուր :

Ձիւնքի պու կիպի շէյլէր , պազէն էլ տարը-
ղընտան տախի սաթըլտըղը ճիհէթլէ , խապէր վիր-
մէնին թահթընտան սահիպինին իթիպարը գըրը-
լաճաղը վէ նամուսունա խալէլ կէլէճէկի աչիքէար
տըր , պունունլա պերապէր իշպու միւճէվհէրաթ
իշին , աճէպա սըրգաթ մը տըր վէսվէսէսինէ զահիպ
օլմաեընըղ , սահիպի բէք միւթէպէր վէ ինտ էլ ու-
մում միւսթագիմ իւլ էթվար վէ ալիճէնապ պիր
քիմէսնէ տիր , տիտի :

Բօլիքսէն կէրէք մէրգուճուն աղընտան ալ-
տըղը պու քէլամլարտան , վէ կէրէք անըն թարզ
ու էթվարընտան հագըգաթը հալէ վագըֆ օլուպ ,
պիր կիւն ագտէմ վուգու պուլան սըրգաթըն սա-
հիպի պիղլաթ բէտէրի ատտ իթտիկի միւսիւ կէ-
րօնուն լթա քէնտուսի իտուկինի անլաեարագ , աս-
լա շէք վէ շիւպհէսի գալմատը իսէ տէ , զահիրէն
պիր շէյ պէլլի իթմէմէք էմէլիլէ , տէֆաթլէ վէ
կիւեա պիր թէաճճիւպ իպրաղըյլա քէլամէ աղաղ
կըլէյուպ , էֆէնտիմ , նէ պիհուտէ զաննլարա զա-
հիպ օլուեօրսունուղ , պէնիմ իշթիրա իթմէք թա-
լէպինտէ պուլունտուղում եիւզիւքիւրին սըրգաթ
օլուպ օլմատըղը նէմէլաղըմ . էլ վէրիւր քի , էօյլէ
եիւզիւք պուլքնապիլսին . իմտի էֆէնտիմ , զա-
թընըղա կէրէք միւճէվհէրաթը մէքքիւրէնին սա-
հապընտան , վէ կէրէք տիկէր պիր մահէլլտէն թա-
րիֆ իթտիկիմ միսիլու , պիր գաչ ատէտ եիւզիւք
պուլուպ կէթիրմէնիզի բէճա իտէրիմ . տիտիկին .

տէ , ուսթա Ալէքսինին շիւղհէսի պիր ազ տէֆ ու
 զայիլ օլարագ , բէք էյի գըղըմ , պաշ իւսթիւնէ
 տէյուպ , կիթմէք թասավվուրույլա տեաղա գալգ-
 տը , վէ աշաղը ինտիկինտէ խըտմէթ.քեարա , գօ-
 գօնանըն իսմի նէ տիր տէյու սիւալ իտուպ վա-
 գըֆ օլտուգտան սօնրա , գաբուտան տըշարը չըգ-
 տը , ուսթա Ալէքսինին խանէի մէղքիւրտէն տը-
 շարը չըգտըղընը , Զարիֆի պէյ բէնչէրէտէն միւ-
 շահէտէ իթմէքլէ , տէրհալ մէրգումու քէնտի խա-
 նէսինէ տավէթ իյլէտիկինէ պինաէն , ուսթա Ա-
 լէքսի Զարիֆի պէյին խանէսինէ տուխուլ իյլէտի .
 վէ եօգարը չըգըպ օտաւտան իչէրի կիրտիկինտէ ,
 Զարիֆի պէյ նիմ թէպէսսիւմ վէ թէաճճիւպ իպ-
 րաղըյլա , պուեուրուն ուսթա Ալէքսի , սիզ պու-
 կիւն գօմշումուզուն խանէսինտէ տախի տօլաշը-
 եօրսուեուզ . եօգսա պէտէթման տէլլալըղընա
 գանաաթ իթմէեուպ , խանէ տէլլալըղընատամը
 գըեամ իյլէտինիզ . էօյլէ եա տիւնեա թամա տիւն-
 եասը տըր . տիտիկինտէ , ուսթա Ալէքսի , միւքէտ-
 տէր վէ մահզուն պիր հալտէ եավաշճա , էֆէն-
 տիւմ , լաթիֆէնին սըրասը տէյիլ . շու գարշուքի
 խանէտէ իգամէթ իթմէքտէ օլան տուխթէր , պու-
 կիւն պէնտէնիզէ խասսէթէն իրսալ իյլէտիկի խա-
 պէր իւզէրինէ , կէլիպ քէնտիսիյլէ իւլֆէթ իյլէ-
 տիկիւմտէ , մէրգումէնին իշպու միւճէվհէրաթտան
 պաղըլարընը սիզին էլինիզտէ միւշահէտէ իթմէք-
 լէ , միւճէվհէրաթը մէղքիւրէյէ միւշապիհ , պիր
 գաշ եիւզիւք իշթիրա իտէճէկինտէն պահ իլէ ,
 պու միւճէվհէրաթըն քիմին թարաֆընտան ֆի-
 րուխթ օլունտուզուեու ինճէ ինճէ արաշթըրմասը

Իւզէրինէ , Էշեայի մէջքիւրէնին , աճէպա անլէրին
 խանէսինտէն սըրգաթ օլունմուշ պիր շէյ մի տիր
 էֆքեարըլլա , ֆէվզ էլ ատէ գալպիմի շիւպհէ իս-
 թիլա իյլէտի , սագըն հա պու քէյֆիեէթտէն.տո-
 լայը պիզէ պիր պէլա կէլմէսին , տիտիկինտէ ,
 Զարիֆի պէյ , տուխթէրի մէրգումէպին բէտէրի
 գումարա մասըր (ուշ դնել) օլտուղու ճիհէթլէ ,
 վէ կիճէլէրի պիլէ կէնճ քէրիմէսինի խանէտէ եւ-
 լընըզճա պըրոգըպ , կիճ վագըթ ավտէթ իթմէ-
 սինտէն , ֆէվզ էլատէ սէֆիհ պիր քիմէսնէ իտու-
 կինի վէ պու սըֆաթլա վասֆ օլան ատէմլէրտէն
 հէր պիր ֆէնալըգ մէէմուլ իտուկինի մալիւմաթը
 պուլունտուղունտան , միւճէվհէրաթը մէջքիւրէ-
 նին մութլագա անլէրին խանէսինտէն չալընմըշ օլ-
 տուղունու անլատը իսէտէ , իլէրուտէ մէրգումէ ի-
 լէ օլան աշգ ու մուհապպէթին ըապթու բէյվէս-
 թինէ (միւթեան) պիր սէպէպ վէ ալէթ օլաճա-
 ղընտան , պու մաճարա էնտիշէսինի մուճիպ օլմա-
 տըրտան մաատա , պիլագս մէմուլն վէ մէսըրըր
 օլուպ , ուսթա Ալէքսիյէ խիթապէն , պու հալէաթ
 իչին քէտէր վէ էսէֆտէ պուլունմաեընըգ . պու
 խուսուս պիր թէսատիւֆէ միւսթէնիտ (յեցեալ)
 պիր շէյ տիր . մալիւմինիզ տէյիլ մի տիր էօյլէ
 նէվճիվան աֆէթի ճիհան սայիրլէրինտէ կէօրուլը-
 բէրի միւճէվհէրաթ վէ թէղեինաթա տայիր շէյ-
 լէրի էլէ կէչիլմէք թաաավլուրուլլա , տիւրլիւ տիւր-
 լիւ հիւհէր վէ տէսայիս իպըազ իթտիքլէրի սըրա-
 տա , սէօյլէտիքլէրի քէլամլարըն տիկէրլէրին գապ-
 լարընտա , պաշգա տիւրլիւ մանէալարը պաիս վէ
 մուճիպ օլաճաղընը ասլա միւլահաղա վէ թէֆէք-

քիւր իթմէզէր . պու պիր տէրտ տէյիլ , տէրտ ,
 ասըլ պէնիմ տէրտի միւշքիլիմ տիր . չիւնքի պիզ
 քիպարտէն պուլունտուղումուզ ճիհէթլէ պէօյլէ
 ֆըրսաթլարտան մահրում վէ հատ օլուրուզ . սի-
 ղին կիպի էսնաֆտան պուլունան քիմէսնէլէր իսէ ,
 տանաթլարընըն սայէսինտէն պիլա թէքլիֆ , հէր
 խանէյէ տուխուլ զվէ խուրում վէ ախզ ու իթա
 վասըթասըյա , պէօյլէ տիպէրի բէրի բէյքէրլէր
 իլէ իւլֆէթ վէ միւսահէպէթ իտէրլէր , տիտիք-
 տէ , ուսթա Ալէքսի զայէթլէ էլէմնէա՛ք , վէ հէ-
 ման աղլահաճագ կիպի պիր հալտէ , ա՛հ էֆէն-
 տիմ , սիզին չաղընըզտա պուլունան տէլիգանլը-
 լար , այիտ պուլունան լաթիֆէլէրլէ , տէրունիմին
 զախմի սատ բարէսինի , վէ եիւրէյիմին եարէսինի
 աչմա . պէնտէնիզին պու կիւն օլ խանէյէ կիթ-
 մէքլիկիմ , խայլիճէ խէվֆ ու էնտիչէմի մուճիպ
 օլտուգտան մատաա , տաղի տէրունիմի , ղէմի պի-
 բահանէ տիւշար իթմէկէ պատի օլտու . պու եէվ-
 մի պաիս իւլ էլէմ , պիր տանէճիք գըզըմըն հէ-
 նուզ զարիգ լիւճճէի մէմաթ (ծովամէջք մեռնիլ)
 օլտուղու կիւն տիր կիպի , հալէաթ կէթիրտի .
 զիրա մէրգումէ գըզըն պէնիմ միւթէվէֆա քէրի-
 մէմէ պիլա ֆարգ միւշապէհէթ օլտուղու կիպի ,
 իսմի տախի իսմինէ միւթապըգ Բօլիքսէն իմիշ . է-
 կէր քէրիմէմ աէնիզէ զարգ օլմահըպտա , տիկէր
 պիր սէպէպէ մէպնի զայպ վէ նապուտ (կորուսեալ)
 օլմուշ օլսա իտի , մէրգումէյի մութլագ պէնիմ
 տուլպի էվլատըմ տըր տիւրէք , ալըպ խանէմէ կէօ-
 թիւրիւրտիւմ , տիտի :

Ուստա Ալէքսի պու քէլամլարը սէօյլէտիկի

հէնկեամտէ , կէօզլէրինտէն էշկի հասրէթ տէօք-
մէյէ եիւղ թուրթուղունտան , Զարիֆի պէյ մէր-
գումու թէսէլլի իթմէք էմէլլիյէ , ճանրմուսթա
Ալէքսի , իւզէրինտէ պունճա սէնիյնի միւթէատ-
տէտէ (տարիներ համրուած) միւրուր իթմիշ օլան
պիր վուգումաթ հադգընտա , պիր թէսատիւֆ վէ
միւչապէհէթ (նմանութիւն) սէպէպինէ , պու տէ-
րէճէ խաճանը դալպէ տիւչար օլմանըղ , բէք
պիհուտէ տիր , կէրչի էվլատ աճըսը լէվհաի տիւ-
տէն զայիլ օլմաղ իսէ տէ , միւմքին օլտուղու գա-
տար խաթըր վէ կէօնիւլտէն իխրաճ իթմէլի տիր
տէյիպ , վէ անտէն սօնրա մէրգումուն գալպին-
տէ պուլունան էֆքեարը տէֆ իթմէք իչին , խա-
րիճտէն պաղը լագըրտըղար աչարագ , հարարէթի-
նի ճիւղի թէսքին իթտիքտէն սօնրա , ուսթա Ա-
լէքսի Զարիֆի պէյտէն այրըլարագ խանէսինէ
տօղրու կիթմէք իւզրէ եօլա չըգտը :

Պու վէճհ իլէ Զարիֆի պէյ ուսթա Ալէքսի ի-
լէ վուգու պուլան իշպու միւսահէպէթտէն , հէմ
մէրգումէ գըղըն իսմինէ վագըֆ , վէ հէմտէ իշթի-
րա իթմիշ օլտուղու միւճէվհէրաթըն անըն մալի
օլտուղու իհթիմալինէ զահիպ օլմաղլէ , պու քէյ-
ֆիյէթ մէրգումէյէ օլան մէյլ ու մուհապպէթինի
իզհար վէ պէսանէ բէք ալէա պիր վէսիլէ օլաճա-
ղընը տէրք իտէրէք , զիեատէսիլլէ մէմնուն վէ
մէսրուր օլտու :

Օլ վագըթլարտա , Տօղրու-եօլուն սօգագլարը
ղայէթլէ տար օլմաղլէ , էքսերի մահէլլէրտէ ,
գարչը գարչըեա իքի պինանըն շէհնիշինլէրի պիր-
պիրինէ զայէթլէ եագըն օլտուղունտան , տէրուն-

լէրինտէ ճիւղուս իթմէքտէ (նստող) պուլունան-
լար, կիւեա պիր ուֆաճըզ օտանըն իչինտէ օթու-
րուեօրլար կիպի, եագընտան պիրպիրլէրինի սէյր
վէ իսթէնիսէ, միւքիալէմէ պիլէ իթմէք միւմքին
իտի. պու սէպէպտէն տօլայր, Բօլիքսէն Չարիֆի
պէյին էլինտէ պուլունան միւճէվհէրաթը կէօրիւպ,
քէնտի մալի օլտուղու անլամը իտի:

Օ կիւնլէրտէ, այըն օնունճու կիւնիւնիւ թէ-
ճավուզ իթմէքլէ, պէտրը միւնիրին դիեայի ալէմ
նիւմասը (լուսնոյ ճաճանչը) եէր եիւզիւնիւ սապա-
հա գատար միւնէվվէր իթմէքտէ օլտուղունտան,
Տօղրօւ-եօլուն իչինտէ օլթա իտէն խայլի մօտմա-
զէլլէրին տիւրլիւ տիւրլիւ րէնկեամիզ (գոյնղգոյն)
ֆիսթանլարը ճատտէի մէզքիւրէի պիր պաղչէ
հէյեթինէ թահվիլ իյլէմիշ իտի. պիչարէ Բօլիք-
սէն տախի, պու հէնկեամտէ րէնճէրէնին էօնիւն-
տէ, օթուրարագ պաղէն սօգաղա մէտտինազարը իս-
թիղնա իտէրէք, կէլիպ կէչէնլէրի միւքէտտէրանէ
վէ մահզունանէ պիր հալտէ, սէյր ու թէմաշա
իտէրտի. հալ պու քի, ագլ ու ֆիքրի եինէ միւ-
ճէվհէրաթընըն սըրգաթընտա օլուպ, անընլա է-
ֆաթէի էվգաթ իթմէքտէ իտի. վէ պու խուսու-
սու միւսիւ կէրօնա իֆատէ իթմէքլիկի տախի,
քէմալ տէրէճէ իհթիրազընտան նաչի, լիւզում
կէօրմէզ իտի իսէտէ, ալէյհինտէ պու տէրէճէ
ֆէնալըզ վէ զատտարըղա ճիւրաթ իտէն պիր քի-
մէսնէնին պաիտի միւտտէթ, պիր կիւն տախի
խանէսինտէն քէնտիսինի թարտ վէ թէպաիյա իթ-
մէկէ չալըշաճաղը շիւքհէսիզ օլմաղլէ, պէօլէ պիր
հալ վուգուինտէ, տիկէր պիր սըղընաճագ քի-

մէսնէսի, վէ եախօտ էօյլէ պիր մահալ թէտարիք իթմէք իչին, լիւղումի մըգտար ագճէսի տախի պուլունմատըղընտան, իրթէսի կիւն իվրօպատա բէտէրի մանէվիսի պուլունան Մէվրանուէլէ պիր մէքթուպ թահրիբիլէ, միւճէվհէրաթընըն խա-րիճտէն պիր խըրսըզ վասըթասըյա սըրգաթ օ-լունտուղունու պիլ արզ, պիրազ բարա կէթիրթ-մէեէ գարար վիրտի:

Զէվալլը Գըղճըղազ, թասավվուր իթտիկի պիր իւմիտտէն տախի եատ վէ մահրում օլաճաղընտան լեապէրտար տէյիլ իտի:

Պէր մինվալը մէշրուհ, պիր զէման պէօյլէ գալպի միւքէտտէր օլտուղու հալտէ, սօպաղա նազար իթմէքտէ պուլունտու իսէ տէ, տիւրլիւ տիւրլիւ միւզէյեէն վէ միւթանթան էլպիսէ վէ միւճէվհէրաթլէ բիյշ նազարընտան միւրուր վէ ու-պուր իտէն (անցք, դնացք) վէ էմսալի պուլունան տուխթէրանը ար ար խըրամանըն միւշիյ ու հարէ-քէթլէրի, տէհա զիեատէ խալճան վէ իղթիրապը գալպընը միւվէտտի օլտուղունտան, պիրազտա ալէմ խապէ վարըպ ('ի քուն երթալ) տէրտ պի-բաեան, ճիհանը խաթըրը նազիբեանէ վէ տիլպէ-րանէսինտէն ֆիրամուշ վէ իխրաճ իթմէք (մուա-ցուն, հանուսն) նիյէթ վէ թասավվուրսյա, վէ քէմալ տէրէճէ թէլաշ վէ էնտիշէսինտէն, բէնճէ-րէնին գաբամասընը տէրխաթըր իտէմէյէրէք, գալգըպ եաթագ օտասընա կիթտի:

Բօլիբսէն իլք ագչամտա բէնճէրէնին էօնիւն-տէ օթուրտուղու հէնկեամտէ, հէր նէ գատար էլէմ վէ էնտիշէսինէ զալէպէ իտէմէեէրէք, Զա-

ըրֆի պէյին բէնճէրէսինէ թօղրու նազար իթմէք
ասլա խաթըրնա խաթուր (յիշել) իլէմէմիշ իտէ
տէ, Զարիֆի պէյ, մէրգումէնին պու հալը քիւ-
տուրէթ մէհլինի վերայի բերտէտէն միւշահէտէ
իտէրէք, գալպինտէ թիւմուճ իտէն էմվաճը քէ-
տէրլէրէ (պլիքք ցաւոց) վագըֆ օլմուշ իտի :

Կիճէ սաաթ տօքուզ րատտէլէրինտէ, մահի-
թապը ալէմթապ, աֆագը ղուրուպէ տօղրու նիւ-
զուլէ եիւզ թութմուշ, վէ սօգագլարտա քիմսէ
գալմամըշ, վէ հէր քէս խապի խթիրահաթա
տալմիշ (ի քուն հանդիլն) օլտուղունու Զարիֆի
պէյ անլատըզնտա, մուգատտէմա թէհիյեհ վէ
իհզար (պատրաստեշ) իթմիշ օլտուղու պիր ու-
զունճա տէմիր չուզուղու էլինէ ալըպ, վէ ուճու-
նա Բօլիքսէնին միւճէվհէրաթ սանտըգճասընըն
իւզէրֆինտէ պուլունան հալգայը թագըպ, բէնճէ-
րէտէն տըչարը ուզպարագ, Բօլիքսէնին օթուր-
տուղու բէնճէրէսին էօնիւնտէքի տէտֆրին իւզէ-
րինէ պրագտը. վէ պատէհու քէնտիսի տաթի
եաթագ օտաօընա կիտիպ, Բօլիքսէնին իրթէսի
կիւն մէզքիւր սանաըգճայը օրաճըգտա պուլտու-
քունտա, նէ տէրէճէ իվհարը թէաճճիւպ, վէ նէ
րիւթպէթտէ մէսրուր ու խէնտան (ուրախ) օլաճա-
ղընը միւշահաղա իտէրէք ույգուեա տալար :

Բօլիքսէնին տիւշար օլտուղու շու հալը ֆէլա-
քէթ մէշլ, պիչարէնին խայլի միւտտէթտէն պէ-
րու տիտէի ահուսինի պիր լահղա խապի նազէ
վարմասընա միւսաատէ իլէմէտիկինտէն, օ սապահ
էրքէնճէ ուեանըպ, վէ էլպիսէսինի կիյինէրէք,
օտաի մէզքիւրէտէն իշէրի կիրտիկինտէ, սէտիրին

իւզէրինտէ սանտըգճաւնը միւշահէտէ իթտիկի
կիպի, քէնտիսինի դայպ իտէճէք պիր հալէ կէլէ-
րէք, աճէպա ըուեա՞ մը կէօրիւեօրում, եօխսա
պիր խիւլեա մը տըր. տիւերէք, տէօրթ թարափը-
նա հայրան հայրան նէքրան (զարմանալ) օլմաղա
պաշլատը. հէր նէ հալ իսէ, ագլընը, օգաշնա
թօբլաւարագ, հէման սանտըգճանըն գարաղընը
աշըպ, տէրունինտէ պուլունան էշեալարը քէշֆ
ու մուայեէնէ իյլէտիկինտէ, միւճէվհէրաթը մէս-
րուգասընըն քեաթիլէն սանտըգճանըն տէրունին-
տէ պուլունտուղունու քէյ իւլ այն միւշահէտէ ի-
տէրէք (ականատես ըլլալով), տէհա զիւտտէ թէ-
աճծիւպ վէ թէհայեիւրտէ գալտը. պիր միւտտէթ
սօնրա, պու սանտըգճանըն պուրաեա գօնուլմա-
սը, մութլագա գարշուքի խանէտէ պուլունան
տէլիգանլընըն թարափընտան վուգուա կէլմիշ պիր
քէյֆիեթ օլտուղունա թէէմինի գալպ հասըլ ի-
տէրէք, էրէյիճէ վագըթտան պէրու ղէմ ու քէ-
տէրէ ըէմատընըն (մոխրոյն) ալթընտա մէսթուր
վէ մահֆուզ պուլունան աթէշի աշգ վէ մուհապ-
պէթին թէքրար օլ աթէշի խանըման, սիւզանը
մէյտան իհթիրագտա նիւմայեան օլարագ, եինէ
աֆապը աշգ ու մուհապպէթ, պուրճի մէսէրրէթ
ու շատիտէն թիւլու իթմէկէ (ուրախութեան աս-
տեղատունէն ծնիլ) վէ գալպը տիլֆիրիպանէսի-
նէ (յանկուցիչ սրտոյն) շաշաաէնտաղ (փայլիլ) օլ-
մաղա պաշլատը:

ՊԵՅԹ

Միւժտէլէր օլսուն սանա էյ նէվճիվան ,

Աշըզըն վիրմէքտէ տիր րահընտա ճան .

Ճէվէր վէ մալին դայեապ պուլմուշ իքէն ,

Սայէի եարինտէ կէօր օլտու աեան .

Պու էտա պու նազ ու իսթիղնա րէվիշ ,

Պու կիտիշլէ ալընըր ագլը ճիհան .

Չէքմէ թըղի խանչէրի էպրուէրին ,

Տէօքմէ մէյտանը մուհապպէթ իճրէ գան .

Աթէշի աշգընլա եանտը միւլքի տիլ ,

Էլ աման օլսուն էլինտէն էլ աման .

Հէր սէհէր կէօրտիւքճէ շէմսի վէճհինի ,

Շուլէտար օլտու դէմին ու աօրւման .

Սէրվի գատտին գամէթի տիւշմէզ եէրէ .

Աշըգանըն գամէթի օլտու քէման .

Կէրտունի պիլլուրինի արդ իյլէյուպ ,

Աչմա կիւլգարի տիլէ տաղի նիհան .

Մախֆիճէ կիւլգարի հիւսնիւն մէյվէսին ,

Լութֆու վար օլսուն վիրրոտէ պաղիպան .

Նիճէ պիւլպիւլվէշ Ջարիֆի եանմասան ,

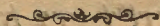
Կէսրմէմիշ միսլին կիպի կիւլի կիւլիսթան .

Պու մէսրուրիյեթի ազիմէ պիր թարաֆ , պի-
չարէ Գըզճըղազ , օլ անտէ ատուի էքպէրի պու-
լունան միւսիւ Կէրօն իլէ միւսիւ Շէվալըն տէսթի
ղատտարանէ վէ նահէմվարէլէրինէ տիւշմիւշ պի-

գուտրէթ վէ պի թագաթ պիր քիմսէ իտուկին-
տէն , պու վէճհ իլէ քէնտիսինին անլէրին էլինտէն
խթիխլասը կիրպան իթմէսինէ պիր համի վէ մա-
այիին բէյտա օտուղունու անլաեարագ , գալպին-
տէ պիր ճիւպուլի շատ ու խէնտանա (ուրախալից
սերունդ մը) սէր չէքմէկէ պաշլատը . հալ պու քի ,
պու մատտէի միւսիւ կէրօն տուքուղու հալտէ ,
քէնտիսինին գարշու քի տէրիգանլը իլէ պիր միւ-
նասէպաթը խաֆիէ իլէ մէէլուֆ պուլունտուղու-
նու տէր հալ քէշֆ իտէրէք , օլ պապտէ տախի
պիր թագըմ ֆէնալըգլարա սէպէպ օլաճաղը պէ-
տիհի օլմաղլէ , գալպինտէ հէնուզ թիւլու իտէն
չէմսի մէսէրրէթին իւզէրինէ , պաղը գարա պու-
լութլար բէրտէ չէքմէկէ պէտ իլլէտիկի հալտէ
սանտըգճայը պիր ազ տէհա գարըշտըրտըղընտա ,
աթիտէքի նամէի պուլարագ գըրաաթ իթմէկէ
պաշլատը :

(ՍՈՒՐԵԹՆԱՄԷԻ ԶԱՐԻՖԻ)

Էյ պէնիմ ըուհի ըէվանըմ մէհ ճիպին ,
Պաղի սասորըմտա ֆիտանը նազէնին .

Քիմ Բօլիքսէն տիր պիլինտի ատընըզ ,
Սիզ պիզէ չիրին պիզ ֆէրհատընըզ .

Քիմ բէտէր ատտ իթտիկին միւսիւ կէրօն ,
Խաղը պէտ իֆալը պէտ պիր շախսի տուն .

Սըրզ իտիպ լէալի ճէվահիր խաթէմի ,
Աննընա թագտը լիպասը մաթէմի .

Թալէին ֆերխընտէ տիր էյ մէհճէմալ ,
Բիմ պանա տէլլալ էլինտէն կէլտի մալ .

Ելինէ ալ մալըն հէպա օլսուն սանա ,
Իսթէրսէն ճանըմ ֆէտա օլսուն սանա .

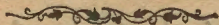
Նիճէ լէալի ճէվհէրին իթտի զուհուր ,
Գըլտը իսթիլա տիլին ֆէրհ ու սուրուր .

Եալընըզ աչգընլա պէն պիշարէեէմ ,
Աչըզը զաքըն օլուպ ավարէեէմ .

Պէնտէ չօդ տուր աթէչի աչդ ա շէրէր ,
Սէնտէ եօդ մը տըր աճէպ աչքտան էսէր .

Կէրչի տիւշտիւ էյ բէրու կէօնլիւմ սանա ,
Ն'օլա աէնտէ կէօնլիւնիւ վիրսէն պանա .

Հասըլը պու տըր սանա տօղրու քէլամ ,
Ապտը մէմլիւքըն Չարիֆի վէսսէլամ :

Բօլիքսէն պու նամէի օգուտուգտան սօնրա ,
մէղքիւր տէլիգանլընըն , քէնտիսինէ օլան մէյլ ու
մուհապպէթինէ տէհա զիեատէ քէսպի մալիւմաթ
իտէրէք , քէնտինտէ տախի աթէչի աչդ ալէվլիւր
օլմաղա պաշլատը . վէ իլէրուտէ միւսիւ կէրօն
թարաֆընտան քէնտիսինէ վուգու պուլաճազ ֆէ-
նալըզլարտան մէրգումուն վասըթա վէ մուալէ-
նէթիլէ իսթիլասը կիրիպան իտէպիլէճէկինէ
քէսպի վուգուֆ օլարազ , մէսէրրէթի աղիմէ իլէ
տէրհալ քէնտիսինէ տախի աթիտէքի նամէյի
պիթթահրիր , կիւմիւշ գութուլարտան պիրինին

տէրունինէ վաղ իտէրէք, Զարիֆի պէյին խանէ-
սինին բէնճէրէսինտէն իշէրի էնտախթ իյլէտի:

(ՍՈՒՐԵԹՆԱՄԷԻ ԲՕԼԻՔՍԷՆ)

Եյ պէնիմ գալպիմտէքի ռազը նիհան,
Պիւպիւլիւ պաղի կիւլիսթանի ճիհան:

Մահդէն ու քեանի ինայէթ օլտուղուն,
Ղարքայի միհրի սատագաթ օլտուղուն:

Աշիքեար օլտու պու լութֆունտան պանա,
Ճանըմ օլտուն բէհկիւղարընտա ֆէտա:

Նամէտէն սէնին պիզէ օլտու աեան,
Սէն պէնիմսին պէն սէնին էյ նէվճիվան:

Տինլէ շիմտի հալի տիւշվարըմ պէնիմ,
Պագ նէլէր օլտու պանա եարիմ պէնիմ:

Գալէ ասա միւլքի տիլ մամուր իքէն,
Քիմ մէթանէթտէ գաթի մէշհուր իքէն:

Ն'իյլէտին ն'իթտին անը հէտմ իյլէտին,
Բարէ բարէ իյլէյուպ խաթմ իյլէտին:

Պէյնիմիդտէ գալմատը դայրը հիճապ,
Աշիքեար օլտուգ միսալի աֆիթապ:

Գըլ նազար քի հագգըմա միւսիւ նէրօն,
Շախսը պէթ թընաթ լէյսէմի սէրնիւկուն:

Տայիմա պի հատտ պէնի ազար իտիպ,
Անտէլիպ ասա սիթէմլէ զար իտիպ:

Աւագ իտուպ պիր չախսի պէթ խըղգաթ պանա ,
Տէր քի մութլագ վարմալըսըն սէն անա .

Իսմի Շէվալ քէնտիսի մէրտի անիտ ,
Մէյմէնէթսիզ պիր բէլիտ իպնի բէլիտ .

Իթմէտիմ թէքլիֆինի ասլա գապուլ ,
Օլ տախի էսրար իտէր իթմէզ նիւգուլ .

Հալ պու քի պիլմէզ սանա մէյլ իթտիկիմ ,
Կիւլ կիպի պաղի տիլինտէ պիթտիկիմ .

Պոռ վուգուաթլէ իտէրսէ քէչֆի հալ ,
Քիմ քէնին ղայրի իւնսլյետէթ մուհալ .

Տայիմա մէզտատ օլուր րէնճի ճէֆա ,
Մահվ օլսա թա հաչրէտէք ղէֆզ ու սաֆա .

Պէն սէնի սէվտիմ կէօնիւլտէն էյ ճիվան ,
Ղայրէ հօգ տուր րաղպէթիմ մէյլիմ ինան .

Իյլէտիմ սատ ահ իլէ խաթմի քէլամ ,
Գըլ սըեանէթ տէսթիկիր օլ վէսսէլամ .

Արտատան պիր չէյրէկ կէչէր կէչմէզ միւսիւ
կէրօն օտա գաբուսունտան իչէրի կիրիպ , վէ
տիրին իւզէրինտէ սանտըգճայը կէօրտիւկիւնտէ ,
ադլը պաչընտան կիտիպ , վէ պու խուսուս իչին
Յօլիքսէնէ պիր չէյ սօրմաղա ճէսարէթ իտէմէ-
յուպ , պու մութլագա պիր ճին մուամէլէսի տիր
վէսվէսէսինէ զահիպ օլարագ , գօրգուսունտան
լէհճէսի պաչգալաչարագ , հայրան հայրան էթրա-
ֆա պագմաղա պաչլատը . Բօլիքսէնէ մէրգումուն
իչպու հէյէճան գալպընը պիւ միւշահէտէ հիչ պիր

չէյ պէլլի իթ մէտերէք, միւթէատտի օլան սատէ-
տիլլիք իլէ, մերգումա խիթապէն, կէօղիւն այտըն
բէտէրիմ, պու կիւն էրքէնճէ գալգըպ, պու օտա-
եա կիթտիկիմտէ, ոանտրգճամը իշպու սէտիրին
իւզէրինտէ կէօրտիւմ. վէ պէն տախի պու մատտէ
իւզէրինէ խայլիտէն խայլիճէ թէտճճիւպ իյլէտիմ
իսէ տէ, չալան խըրսըզ էնճամքեարտա ինսաֆա
կէլիպ, պու կիճէ կալիպա սօգագտան նէրտիպան
տաեաեարադ, բէնճէրէտէն իշէրի աթմըլ տէյու
գարար վիրտիմ, տիտիկինտէ, միւսիւ հէրոն աս-
լա ալտըրմաեարադ, վէ քէնտիսինի պօզմսնարադ,
էվլէթ գըզըմ էօյլէ օլմալը, եօգսա պիշգա տիւր-
լիւ օլամալ. հէր նէ հալ իսէ, խըրսըզըն ինսաֆ-
լըսընա թէսատիւֆ իյլէտիկիմիզ իչին, թալէիմիզ
եալէր իմիշ տիեբէք, հէր նէ գատար զահիրէն
պու խուսուս իչին մէմնունիյեթ վէ ֆէրրահիյեթ
իպրազ իյլէտի իսէ տէ, գալպէն բէք զիեատէ է-
լէմ վէ էնտիշէսինի մուճիպ օլտու. չիւնքի, իշպու
մէէմուլուն զայրի մէյտանա կէլէն վուգուաթ,
քէնտիսինին Բօլիքսէնէ օլան խաֆի ատալէթինի
մէյտանը իշթիհարէ չըգարմալա պիր սէպէպ օ-
լապիլէճէկինտէն պաշգա, պէյն էլ ումուճ շույու
պուլտուղունտա, իթիպարընըն քիւլլիէն շիքէսթ
վէ պէր հալա օլաճաղը, վէ պիլազս հիւքիւմէ-
թին տախի մալիւմի օլտուգտա, ախզ ու կիրիֆթ
օլունաճաղը էֆքեարըյա, պահրը միւլահազաեա
տալարադ, պիր միւտտէթ պէօյլէճէ հէեճճանը
գալպինտէն սօնրա, Բօլիքսէնէ իզհարը չատիւման
արզըյա, խանէսինտէն տըչարը չըգտը. վէ պու
քէյֆիեթի, սըրտաչը պուլունան միւսիւ Շէվա-

լա նազլ ու հիքեայէ իթմէք իւզրէ , մէրգումուն
խանէսինէ վասըլ օլտու :

Միւսիւ Շէվալ իսէ , մուհիպպի սատըգընը
էօյլէ պահրը Էֆքեար վէ մէյեուսիյեթէ տալմըշ
պիր հալտէ կէօրիւննէ , մէրգումա խիթապէն .
խայր օլա Էֆէնտիմ , պու կիւն սիզին բէք մահ-
զուն վէ միւքէտտէր օլտուղունուղու միւշահէտէ
իտէեօրում . պունտան սօնրա տիւշիւննէք պիր
իշիմիզ Գալտը մը՝ եա՛' . տիտիկինտէ , միւսիւ Կէ-
րօն ճէվապէն նէ՝ սէօյլէեօրսունուղ Էֆէնտիմ , ա-
սըլ թէֆէքքիւր իտէպիլէնէք իշլէր տէհա եէնի
մէյտանը զուհուրէ կէլմէեէ պաշլատը տիերէք ,
քէյֆիյէթի էվվէլինտէն ախէրինէ տէք նազլ ու
պէեան իյլէտի :

Միւսիւ Շէվալ , պու մատտէ իւզէրինէ խայ-
լիճէ թէֆէքքիւրէ տալտըգտան սօնրա , պու
միւնէվհէրաթը քի՛մ իշթիրա իթմիշ պիլիեօրմու-
սունուղ տէյու , միւսիւ կէրօնա սիւալ իյլէտի .

Մէրգում ճէվապընտա , Էֆէնտիմ նէ՝ եալան
սէօյլէիմ . պէն օ կիւն բարալարը ուսթա Ալէքսինին
Էլինտէ կէօրտիւկիւմտէ , սէվինճիմտէն քիմին իշ-
թիրա իթմիշ օլտուղունու սիւալ իթմէք ասլա
խաթըրմա խութուր պիլէ իթմէտի , տիտիկինտէ ,
պու խուսուս իշին Էսէֆ իթմէյինիզ , պու մութ-
լազա միւնէվհէրաթը իշթիրա իտէն զաթըն իշի
տիր . վէ մէրգում հէր քի՛մ իսէ , մութլազա Բօ-
լիքսէնէ ալէազա իտէրէք , պու իշէ թէշէպպիւս
իթմիշ տիր . պուրասը պէր թարաֆ , անճազ պու
գատար ճիւղի պիր վագըթ զարֆընտա , պունլար
պիրպիրլէրինէ նասըլ իզհարք մուհապպէթ իտէ-

պիլտիւն . իշթէ պու պիլմէճէնին հալի միւշքիւլ
տիր . անճագ սանտրգճայը իշթիրա իտէն քիմնէի
խապէր ալտըղըմըղ հալտէ , հալիյլէ պու էսրար
մէյտանէ չըգար . էօյլէ օլունճա , հայտի էֆէն-
տիմ , վազըթ զայ իթմէքսիղին , շուրատան տօղ-
րու չարշուեա կիտիպ . ուսթա Ալէքսիյի պուլարագ
պու քէյֆիեթ հագգընտա էյիճէ քէսպի մա-
լիւմաթ էյլէ տէյի իգտամ իյլէմէսի իւզէրինէ ,
միւսիւ կէրօն հէման պէտէսթանա կիտիպ , ուս-
թա Ալէքսիյի պուլտու , վէ քէնտիսինէ զայէթլէ
էլզէմ պիր իֆատէսի օլտուղունու պէեան վէ պէ-
րապէր գահվէխանէյէ կիտէլիմ տիերէք , իզհարը
իպրամ իյլէտի . ուսթա Ալէքսի , բէք էյի էֆէն-
տիմ տէյիպ , իքիսի պիրտէն չարշտան չըգըպ ,
միւսիւ կէրօնու իխթարը իւզէրինէ , թափուգ-
թազարընտա պիր թէնհա վէ հէր քէստէն խալի
գահվէնին պիրիսինտէն իչէրի տուխուլ իյլէտիւն :

Պատէհու միւսիւ կէրօն քէլամէ աղազ իլէ ,
ուսթա Ալէքսի , սագըն պու սիւալիմէ գալպինիզ-
տէ պիր վէսվէսէ թարի օլմասըն , շու կէչէն կիւն-
քի սանա կէթիրտիյիմ միւճէվհէրաթը քիմէ ֆի-
րուլթ իյլէտին տէտիկինտէ , ուսթա Ալէքսի պիր
կիւն ագտէմ ֆօլիքէն իսմինտէ ասլա թանըմա-
տըղը պիր գըզըն քէնտիսինէ խապէր կէօնտէրիպ ,
էվէ չաղըրթմասընտան տօլայը զաթէն գալպինտէ
պիր ազ շիւպհէ հուսուլէ կէլիշ իքէն , էրթէսի
կիւնիւ միւսիւ կէրօնու հէման աճէլէ կէլիպ քէն-
տիսինի պուլարագ պէօյլէ պիր շէյ սիւալ իլմէսի
տահա զիյատէ խէֆվ ու խաշիյեթինի միւսթէլ-
զէմ օլարագ , մէրգումա խիթապէն , պու քէյֆի-

յէթի նի՛չին սիւալ պուլուրույօրսունուզ տէտիկին-
տէ, միւսիւ կէրօն, ճանրմ խապէր վէրմէքտէն
նի՛չին իճթինապ (փախչտել) իտէյօրսունուզ, զա-
յէթիէ էլղէմ պիր սէպէպէ մէպնի քիմին իշթիրա
իթմիշ օլտուղունու պիլմէք իքթիզա իթտի տէտի-
մէրգ ումուն ճէվապընըն իւղէրինէ ուսթա Ալէքսի
ճիւզի թէֆէքքիւրէ տալտըքտան սօնրա քէլամէ
աղազ իաիւպ, էֆէնտիմ ավֆ իտէրսինիզ, զաթը-
նըզը չօգտան պէրու թանրտըզըմ վէ միւթէպէր
պիր քիմէսնէ օլտուղունուզու պիլտիկիմ իչիւն,
հագդընըզտա տիկէր կէօնա պիր վէսվէսէյէ զա-
հիպ օլմազ իսէմ տէ, պազը խուսուսլար տախի պա-
նա խայլըճա շիւպհէ վէ էնտիշէ վիրմէքտէ տիր,
Շէօյլէ քի, տիւնքի կիւն Պէյօղլունտա Տօղրու եօլ-
տա պիր խանէտէ իգամէթ իթմէքտէ պուլունան
Քօլիքսէն իսմիւնտէ թանրմատըզըմ պիր գըզ պէնի
խանէսինէ տավէթ իլէ, օ միւճէվհէրաթտան պա-
զըլարընը, անլէրի սաթմըշ օլտուղում թա դարշը-
սընտաքի խանէտէ իգամէթ իթմէքտէ պուլունան
Ջարիֆի պէյին էլինտէ կէօրմիւշ վէ բէք պէյէն-
միշ օլուպ, անլէրէ պէնզէր պիր գաշ ատէտ եիւ-
զիւք ալմադ հավվէսինտէ օլտուղունտան պահա ի-
լէ, մէզքիւր միւճէվհէրաթը մէրգում պէյէ սիզ
մի ֆիրուխթ իթտինիզ տէյու սիւալ իյլէտի. պու-
նուն իչիւն սանա բէճա իտէրիմ միւսիւ կէրօն,
տօղրուսունու իֆատէ պուլուր, էկէր պու խու-
սուս պիր սըրգաթ իսէ սէրիան պէյան էթ քի,
կէրէք պէնտէնիզ վէ կէրէք սիզ պաշըմըզըն
չարէսինէ պագալըմ տէտիկինտէ, միւսիւ կէրօն
վագըֆ օլմադ խիւթէտիյի մատտէյի սուհուլէթլէ

վէ էթրաֆորճա աշնա օլապիւմէք շէրէֆինէ նայի-
լիյէթլէ գալպէն զայէթլէ մէմուռն օլարագ ուսթա
Ալէքսիյէ խիթապէն , իշթէ պու քէյֆիյէթի սա-
նա սիւալ իթմէտէն ասըլ մագսէտ պուռնու աղնա-
մագ իտի , չիւնքի մէրգուլմէ գըզ պիզիմ ուզագ-
տան ագրապամըզտան պիրիսինին քէրիմէսի օլուպ
իւզէրինտէ միւճէվճէրաթը մէզքիւրէնին պազըլա-
րը կէօրիւմիւշ վէ ֆամիլեա ինտինտէ մալիւմինիզ
օլտուղու իւզրէ պիր գարը վէ եախօտ պիր գըզըն
եա փէտէրի վէ եա զէվճի հասըլը ճէմի ագրա-
պաօը օլմատըղը հալտէ , պէօլէ պիր քիւլլիյէթլի
միւճէվճէրաթ իշթիրա իյլէմէսի խայլը մանէալա-
րը մուճիպ օլտուղունտան , ֆամիլեամ թարաֆըն-
տան տախի պու քէյֆիյէթ թահթը միւզաքէրէ-
յէ ալընմըշ վէ հէր հալտէ պու քէյֆիյէթէ քէս-
պի վուգուֆ իթմէքլիկիմ իչին պէնտէնիզի թա-
ճիզ իթմիշ օլտուգլարը ճիհէթլէ , իչպու մատտէյի
սանա սիւալ իթմէյէ մէճպուր օլտում , չիմտի աղ-
նաշըլտը քի Զարիֆի պէյ տէտիկին զաթ մէրգու-
մէ գըզա ալէագա իթմիշ օլուպ , միւճէվճէրաթը
մէզքիւրէյի անա իհտա իյլէմիշ տիր տէտի :

Պուռնու իւզէրինէ ուստա Ալէքսի տախի խէվֆ
ու էրաիշէտէն պիր ազ ազատէի սէր իտէրէք պիր-
պիրլէրինտէն միւֆարագաթ (զատուիլ) իյլէտի-
լէր • վէ միւսիւ կէրօն տօղրու միւսիւ Շէվալըն
նէզտինէ կիտիպ , մատաէի պէր վէճհի պալէա
նագլ ու պէեան իյլէտի :

Միւսիւ Շէվալ օլ անտէ , կիւեա մալիւմաթ
վէ մէհարէթճէ , անլէրի պիւլիւք պիր ֆիւթու-
հաթա մագհար օլմուշ կիպի , աշըրը տէրէճէ մագ-

րուրանէ պիր հալտէ միւսիւ կէրօնա խիթապէն ,
կէօրտիւնիւզ մի՞ էֆէնտիմ , տիտիկիմ կիպի չըգ-
մաաը մը՝ . պիղիմ շիմտի պու քէյֆիւնէթ հագ-
գընտա , խէվֆ ու էնտիչէ իտէճէք պիր շէյ օլմա-
տըղընտան մատտա , Բօլիքսէնին տախի քիմէ ա-
լէաքա իթմիշ օլտուղու քեամիլէն մալիւմիմիզ օլ-
տու . Բօլիքսէն իսէ սատէտիլ պիր գըզ օլտուղուն-
տան , միւճէվհէրաթը մէզքիւրէնին խարիճտէն
պիր խըրսըզ չալապ , Ջարիֆի պէյէ սաթմըշ օլմա-
սը իհթիմալընա զահիպ օլաճաղը պէտիհի օլմաղլէ ,
հագգընըզտա տէրքեար օլան մուհապպէթ վէ էմ-
նիյեթի տախի քէմաքեան պադը գալաճաղը
ջիւբհէսիզ տիր . պու վէճհ իլէ սիզ տախի միւճէվ-
հէրաթը մէզքիւրէյի իքի տէֆա սաթմըշ օլուր-
սունուղ . . . . . նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի անլաեօրսու-
նուղ եա՛ . . . . . չիւնքի նէ վազըթ օլսա , օ միւճէվ-
հէրաթ եինէ սիղին տիր . շիմտի պիլէ սաըլ լազըմ
օլան մատտէ , Բօլիքսէն իլէ Ջարիֆի պէյի պիր-
պիրլէրինտէն իֆթիրազ (զտտեղ) վէ պէյնլէրինէ
իլգայի պիւրուտէթ իթմէք (ցուրտութիւն ձգել)
չարէսինէ պազմազ տըր . իշթէ անըն տախի չա-
րէսինի սիլէ պէնան իտէյիմ . պունտան սօնրա
էօնիւմիւզ պահար օլտուղու ճիհէթլէ , մէրգում-
լար պիրպիրլէրինին կէօղլէրինտէն տուր օլտուղու
կիպի , կէօնիւլլէրինտէն տախի տուր օլուրլար .
տիտիկիմտէ , միւսիւ կէրօն տախի պու գարարա
րույի ըիզա կէօսթէրէրէք , ազիմ պէհէթ վէ մէս-
լուրիյէթլէ , խանէսինէ ավտէթ իյլէտի :

Պիր գաչ կիւնտէն սօնրա , Արնաուտ քէօյիւ
խսկէլէսի իթթիսալինտէ հէր պիր էշեայի մէվճու-

տէսիլլէ պիր սահիլ խանէ իսթիճաը իտիպ, վէ Բօ-
լիքսէնէ մուգատտէմա պիր չէյ աշմաեըպ, պիր
կիւն պիրտէն պիրէ ալըպ, գարիյէյի մէղքիւրէ-
յէ կէօթիւրտիւ. էօյլէ քի, պիչարէ գըղ բէնճէ-
րէտէն պիր նամէ եազըպ աթարաֆ, Ջարիֆի պէ-
յէ պու խուսուսու իֆատէ իթմէկէ վագըթ պու-
լամատը :

Ջարիֆի պէյ պիր գաչ կիւն Բօլիքսէնի բէն-
ճէրէնին էօնիւնտէ կէօրէմէյէրէք, վէ խանէլէրի-
նին իսէ գաբու վէ բէնճէրէլէրինի գաբալը օլտու-
ղունու միւշահէտէ իտէրէք, դատտար վիտէրի-
նին անըն քէնտիսի իլէ օլան միւնասէպաթը մա-
շուգանէսինէ վագըֆ օլմաղլէ, մէրգումէյի ալըպ
տիյարը ախէրէ կէօթիւրտիւկիւ չիւպհէսինէ զա-
հիպ օլարագ ֆէվգէլատէ տէրեայի պիփայան ղէմ
վէ էնտիշէյէ միւսթաղրագ օլտու, վէ իշտէն կիւճ-
տէն պիւթիւն պիւթիւն քէֆը եէտ իտէրէք հիչ
պիր եէրտէ կէօյնիւնիւ էյլէնտիրէմէյէրէք էօթէ
պէրիտէ սէրսէրի վէ բէրիշան ճէվլան իթմէքտէ
իտի :

Պիր կիւն եինէ պու հալ իլէ Ղալաթատա
եիւքտէք գալտըրըմտան էնիպ Սթամպուլ թար-
ֆընա կէչտիյի սըրտուտ, հէր նաուը ըսա Բօլիքսէ-
նին պէսլէմէսի Անէթայա թէսատիւֆ իլէ մէրքու-
մէյի կէօրիւր կէօրմէղ, կիւյա Բօլիքսէնին քէնտի-
սինի կէօրմիւշ գատտար պէհճէթ (ուրախութիւն)
վէ մէսէրրէթլէ մալամալ (լիուլի) օլարագ եանընա
վարըպ, ճանըմ սիզին չէլէպի պիզիմ գարշըմըտա
պուլունան խանէյի սաթտըմի, չիւնքի էրէյիճէ
վագըթ տըր օրատա իգամէթ իթմէյօրսունուզ

տէյու սիվալ իթտիկինտէ , Անէթա ճէվապէն ,
 խալր էֆէնտիմ , սաթմատը , ֆագաթ Արնաւիւտ
 քէօյիւ իսկէլէսի իթթիսալինտէ սարը պօյալը վէ
 եէշիլ շէհնիշինլի պիր խանէ իոթիճար իտուպ օրա-
 յա նագըլը մէքեան իթտիք տէտիկինտէ , Չարիֆի
 պէյ Բօլիքսէնին հալէա Տէրսաատէթտէ պուլուն-
 տուղունա քէսպը մալիւմաթ իտէրէք տէրունինտէ
 մահիթապը մէսէրրէթ շաշաարաշ օլմաղա պաշլա-
 յըպ արթըգ սէրայիրի գալպիյէսինի պէսլէմէտէն
 տախի կիլլէմէյէ իքթիտարը գալմայարագ վէ ի-
 լէրուտէ նասըլ թէտպիրլէրէ թէշէպպիւս իտէճէ-
 յինի պիրտէն պիրէ տէր խաթըր իտէմէյէրէք ,
 մէրգուլմէնին էլինէ պիր գաշ սլթուն սըղըշտըր-
 տըքտան սօնրա միւքէրրէրէն՝ անա խիթապէն ,
 գուզում Անէթա , սագըն պէնիմ սանա րասթ կէլ-
 տիյիմի վէ իթտիյիմիզ լաղըրտըլարը հիշ քիմնէ-
 յէ պէյան վէ իզհար իյլէմէ , անճաք մատմազէլէ
 պէնտէն չօգ սէլամ իլէ քէնտիսինէ պիր մէքթուպ
 եազմաղա վագթըմ օլմատըղը իչիւն , պէնիմ եա-
 ըըն հէր հալտէ Գանտիլլիտէ պիր սահիլխանէ իս-
 թիճար իտէճէկիմի սէն լիսանէն քէնտիսինէ իֆա-
 տէ էյլէ , վէ սէն տախի հէր կիւն սաաթ ալթը-
 տան սօնրա տէրեայէ նազար իթմէքտէ օլ , իչին-
 տէ գըրմըղը գատիֆէ եաստըքլը պիր եէշիլ սան-
 տալ միւշահէտէ իթտիկին հալտէ , տէրագապ պու-
 լունտուղունուզ խանէտէն տըշարը չըգըպ տէնիզ
 գըյըսընտա կէզինմէյէ պաշլա , պէն մէգքիւր սան-
 տալըն տէրունինտէ կէմիճիլէրին էլպիսէսի իլէ
 թէպտիլ գըյաֆէթ • լտուղում հալտէ իսկէլէյէ
 եանաշըպ սանա պիր մէքթուպ վէրիւրիմ , մէք-

Թուպը մէջքիւրիւ տէրհալ վէ հէր քէստէն մէս-
 Թուր Թութարագ կէօթիւրիւպ մատմաղէլէ իթա
 իտէրսին , վէ շայէտ սիզին խանէտէն վէ եախօտ
 տիկէր եալըլարտաքի պուլունան քիմնէլէրտէն միւ-
 շահէտէ օլունուպ , պու քէյֆիյէթի սիւալ իտէն
 պիր քիմնէ պուլունուր իսէ , կիւյա պէն սէնին
 պիր հէմէհրին օլուպ , մէմէքէթտէ օլուն վալի-
 տէնտէն կէլմիշ օլան պիր մէքթուպու վէրմիշ օլ-
 տուղումու պէյան էյլէ տէտի : Անէթա պունտան
 ագտէմ Բօլիքսէնին քէնտիսինի մէրգում պէյին
 խանէսինէ կէօնտէրիպ , պէսլէմէսինին վասէթապը
 իլէ պիր կիզլի մատտէ հագգընտա քէսպի մալիւ-
 մաթ իթմէք էմէլինտէ պուլունմուշ օլտուղունտան
 վէ չէլէպիտինին պաղը մուամէլաթընտան վէ գըղ-
 լար իսէ զաթէն պիրպիրլէրինին պու եօլտա օլան
 էսրարլարընա բէք գօլայ վագըֆէ օլտուգյարըն-
 տան , վէ պախուսուս Ջարիֆի պէյին պու շիմտի-
 քի իյրատ իյլէտիկի սէօզ վէ մուամէլէսինտէն ,
 մէրգում իլէ քէնտի մատմաղէլինին պիրպիրլէրինէ
 տէրէճէի նիհայէտէ ալէագա իթմիշ օլտուքլարը-
 նը պիյա շիւպհէ աղնայարագ նիմ թէպէսսիւմէ
 Ջարիֆի պէյէ խիթապէն , բէք էյի էֆէնտիմ ,
 ամմա օ պուլուրտուղունուղ հալ ու հարաքէթին
 իճրասը բէք միւշքիլճէ տիր , զիրա շիմտի չէլէպի-
 միղ բէք չօզ վագըթ խանէտէն տըշաբը չըգմայըպ
 մատմաղէլին հէր պիր հալ ու հարաքէթինի նա-
 զարը աըգգաթ վէ իթինասընտան կէչիրմէքտէ
 տիր , վէ քէնտիսինին տախի խանէտէ պուլունմա-
 տըղը հէնկեամտէ խանէմիղէ խարիճտէն քիմ կէլ-
 միշ քիմ կիթմիշ իտուկինի հէր պիրիմիղէ այրը այ-

ըր սիւալ վէ իսթինթաք իթմէքտէ տիր :

Մատմագէլէ , խանէտէն տըշարը չըգմագ , գաթիէն մէմնու օլտուգտան մաւտա , խանէ գա-
բուսունուն էօնիւնտէ տախի , իքի խըրվաթ պէք-
ճի պէքլէթտիրիլմէքտէ տիր . հալ պու քի , զա-
թը վալէալէրինիզին խաթըրը գըրմագ , վէ էլիմ-
տէն կէլէն մուավէնէթի տիրիզ իթմէք իսթէմէ-
տիկիմտէն , մին զայրի հատա էֆէնտիմէ շու վէճհ
իլէ պիր թէտպիր գուլլանմանըզը իսթար իտէ-
րիմ . շէօյլէ քի պույուրտուղունուզ մինվալ իւզըէ
րույի տէրեատէ , սանտալ իլէ քէշթ ու կիւզար
իթտիկինիզտէ տօղրուճա պիղիմ եալընըն էօնիւնէ
եանաշմաեըպ , պիր ազ աշազը մահէլլէրտէ օլթա
ուրունուզ , ճարիեէնիզ էֆէնտիմին կէլտիկինի
կէօրտիւկիւնտէ , պիր թագըրպ եէտինիզտէն մէք-
թուպու ախզ իլէ , մատմագէլէ թէսլիմ իտէրիմ .
պու տա , անճագ պիր տէֆաճըզ մէյտանը հու-
սուլէ կէլէպիլիպ , պիր գաշ տէֆա վուգու պուլ-
տուղու հալտէ , էթրաֆըմըզտա գօլլամագտա օ-
լան գօլճուլար , էլպէթտէ պիրինտէ թէսատիւֆ
իտէճէքլէրի , վէ էսրարըմըզըն մէյտանէ չըգա-
ճազը պէտիհի տիր տիտիկինտէ , Զարիֆի պէյ ,
մէրգումէյէ պիր գաշ ալթուն տէհա իթա ի-
տուպ , հայտի էօյլէ իսէ սէնի կէօրէյիմ , զայրէթ-
տէ գուսուր իթմէ . տիտիկտէն սօնրա , պիրպիր-
լէրինտէն միւֆարագաթ իյլէտիլէր :

Ֆէրտասը կիւն էրքէնճէ , Զարիֆի պէյ , Ար-
նաուտ քէօյիւ բիշկեհահընտա , գաեըզ իլէ օլթա
ուրարագ , պէսլէմէնին թարիֆի իւզըէ , Բօլլիքսէ-
նին իգամէթ իթմէքտէ օլտուղու եալըեը կէօղտէն

կէշիրտիքտէն սօնրա , անըն թա գարշըսընտա ,
Գանտիլիտէ պիր միւքէմմէլ սահիլխանէ իսթիճար
իտէրէք , վէ տէրհալ էշեա վէ լէվազիմաթը պէյ-
թիյէյի նազլ իյլէտի . վէ բէնճէրէնին էօնիւնէ օ-
թուրուպ , էլինէ պիր տիւրպիւն ալարագ , մահ-
պուպէսինին սահիլխանէսինէ նիկեահ իթմէյէ
պաշլատը :

Իշթէ պէյլէճէ պու իքի իֆթատէլէր , Պէյ
օղլունտա պուլունտուգլարը կիպի , եինէ գարշու
գարշուեա կէլտիլէր իսէ տէ , պու տէֆա միեա-
նէլէրինտէ տարահըք պիր սօգագ օլմաեըպ Պօղազ
իշի ագընթըսըտը :

Տիկէր թարաֆտա Բօլիքսէնին հագգընտա ,
ղատտար կէրօն իլէ Շէվալըն պիլ իթթիֆագ , իճ-
րասընա սայ ու զայրէթ իթտիքլէրի , տէրէճէի
նիհայէտէ թալիի գաթ (հալածում) վէ տըշարը-
եա չըգմամասը իշին , թէնպիհաթը էքիտէտէն
հիշ օլմազ իսէ , ճիւզիճէ աշըգընըն խապէրտար
օլմասընը պիթթէֆէքքիւր մէլուլ վէ մահզուն
բէնճէրէնին էօնիւնտէ օթուրուպ տէրէաեէ նազար
իտէր իտի :

Պու հալ իւզրէ պիրազ թէէմիւլտէն սօնրա ,
Անէթա օտա գարուսունտան իշերի կիրիպ , Բօլիք
սէնին եանընա կէլէրէք , խաֆիճէ սէտա իլէ ,
Պէյ-օղլունուն ֆիլան սօգաղընտա , կէչէն կիւն
Ջարիֆի պէյէ թէսատիւֆ իթտիկինի , վէ պէյն-
լէրինտէ ճէրէեան իտէն միւպահասայը պիր պիր
իֆատէ վէ պէեան իյլէտիկինտէ , Բօլիքսէն սանքի
օլ լահզատէ , շու պուլունտուղու մուսիպէթլու
մահալտէն իսթիլսաը կիրիպան իթմիշ կիպի ֆէր-

հիյեէթ քէսպ իթտի . զիրա քէնտիսինին կիրիֆ-
թար օլտուղու շու հալի պէտ իշթիմալ Ջարիֆի
պէյին մալիւմի օլտուգտա , քէնտիսինի պէհէմէ-
հալ օրատան խէլաս իթմէք զըմննտա , պիր թէտ-
պիրէ թէշէպպիւս իտէճէկինէ , վէ անըն քէնտի-
սինէ նէ տէրէճէլէրտէ իշթիեազ վէ հիմանէթի
օլտուղունա տէհա զիեատէ վազըֆէ օլտու . վէ
իրթէսի կիւնտէն պէտ իլէ բէնճէրէնին էօնիւնտէ
օթուրուպ , պիր միւլթէճաեէ (ապաւէն) միւնթա-
զըր օլան պիր մահպուս կիպի տիշարըեա նազարը
էնտազ օլուր իտի :

Իրթէսի կիւն սաաթ ալթըտան սօնրա , Պօ-
ղազ իշինին սուլարը խաֆիֆ բօրեազ բիւզկեարը-
նըն էսմէսի իլէ հասըլ օլան տալղալարըն պիրպի-
րինէ եագլաշարագ պիրէր ինճի թանէսինէ միւ-
շապէհէթ քէսպ իթմիշ օլտուղու հալտէ , Բօլիք-
սէնին իգամէթ իթմէքտէ օլտուղու սահիլխանէ-
նին պիրազ աշաղը մահալինտէն պիր եէշիլ սան-
տալըն իսկէլէյէ տօղրու քիւրէք չէքէրէք կէլտի-
յինի մէրդումէ բէնճէրէտէն կէօրէրէք , տէրա-
գապ պու քէյֆիյէթի Անէթայա խաֆիէն խա-
պէր վէրմէսի իւզէրինէ , Անէթա ալէլ աճէլէ տէ-
նիզ քէնարընա էնէրէք պիրազ միւտտէթ օրատա
ճէվլան իթաիքտէն սօնրա սանտալ տախի գարա-
յա եանաշըպ , տէրունինտէ քիւրէք չէքմէքտէ
պուլունան ատէմ , Անէթաեէ պիր մէքթուպ վիր-
տի . մէրդումէ տախի պիթթագրիպ , եալընըն պաղ-
չէ գարուսուստան տօլաշարագ , վէ քիմսէյէ
կէօրիւնմէեէրէք , մէքթուպու մէղքիւրու Բօլիք-
սէնէ իթա իլէտի :

Մէրգումէ սէվինճինտէն էլլէրի թիթրէհէրէք ,
մէքթուպու աչըպ պէր վէճհի աթի մանգումէի
(ոտանաւոր) գըրաաթ իյլէտի :

ՊԵՅԹ

Էյ շէհի նազէնտէյի միւլքի տիլիմ
Վէյ պէնիմ պապի ֆէլէքտէ պիւլպիւլիմ :

Միւթտէլէր օլսուն նանա էյ վէրտի թէր
Քիմ սանա նամէմ վէրիւր պիր խօշճա խապէր :

Շիւպհէսիզ թախլիսինի եարըն կիճէ
Շէօյլէ պիր թէտպիր գուրտում մախֆիճէ :

Սէն պանա եարըն կիճէ օլ միւնթազըր
Սաաթ ալթը հէտիտէ օլ սէն հազըր :

Շէհնիշինտէն գըլ նազար էթրաֆընա
Քիմ նէլէր թէշպիհ խէմ էվսաֆընա :

Բուի տէրեատէն եանա պագ էյ նիկեար
Թա կէօրիւնսիւն կէօզէ գըրմըզը ֆէնար :

Օլ իշարէթլէ կէլիր սանտալ սիզէ
Քիմ խաֆիճէ վասըլ օլսարն պիզէ :

Սահիլէ կէլտիքտէ պու սանտալ եագին
Պիլ պէնիմ օ սանտալ իշինտէ օլ էմին :

Պէքճիլէրտէն խալի պիր րէնճէրէտէն
Իք իլէ ին թա քի քիսսէ կէօրմէտէն :

Սանտալա տօղրու կէլին եավաշ եավաշ
Թա քի սըրրըն օլմայա ատույէ ֆաշ :

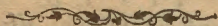
Աթլա սանտալա հէման գըլմա հազէր
Գօրգիւս կէլմէզ սէմթի առուտէն քէտէր .

Իշթէ պու պիր խօշճա թէտպիրիմ պէնիմ
Խաքիրայէ շէրհ ու թագրիրիմ պէնիմ .

Ելէյինճէ պէօյլէ աղատէի սէր
Սէմթը ճէհանէ գալըպ ազմ ու սէֆէր :

Սէր կիւզէշթի հալիմիզ նազլ ու պէյան
Հիյնի վուսլէթտէ օլուր մահրմ այան .

Իշթէ պու տուր նամէի խաքէթէրին
Եանի պիշարէ Զարիֆի: քէմթէրին :

Բօլիքսէն , պու նամէի սէվտա խամէի (սիրոյ
գրիչ) օգուտուքտա , միւտտէթը մէտիտէտէն պէ-
րիւ մահպէստէ զէնճիրպէնտ պիր պիշարէնին թախ-
լիյէի սիպիլինի (ազատուիլ) ֆէհմ իթտիկի հալտէ
քէսպ իթտիկի պէհճէթ վէ մէսէրրէթլէ մէմու
օլտու , վէ իֆթատէսինին եէտի իլէ թահրիր օլու-
նան մէսէրրէթպախշ նամէյի պիր եանտան պուս
խաէրէք տէֆաթլէ գրաաթ իտէր վէ եիւզիւնէ
կէօզիւնէ սիւրէր իտի :

Պու հալ իւզրէ իքէն , մահուտ միւսիւ կէրօն
իլէ Շէվվալ իլէ օտա գափուսուհտան իշէրի կիր-
տիլէր , Բօլիքսէն անլէրի կէօրիւր կէօրմէզ մէք-
թուպու անլէրտէն սագլամագ էմէլիյլէ եանըն-
տաքի սէտիրին իւսթիւնէ պըրագըպ վէ իւսթիւ-
նէ ֆիսթանընըն էթէքլէրինի էօրթէրէք գաբաւը
խաէ տէ , միւսիւ Շէվվալըն պէթ եիւզիւնիւ կէօր-

մէք իսթէմէտի յի իշիւն պիր շէյ տէսիսէ իթթի-
խազ իտէրէք, օտաւտան տըշարը չըգըպ եանըն-
տաքի օտայա կիրտի. հալ պու քի օ պիր օտատա
միւսիւ կէրօն իլէ Շէվվալ իշերի կիրտիքլէրինտէ,
Բօլիքսէնին պիր եանտան սէվինճ վէ պիր եանտան
անլէրի կէօրտիւկիւնտէ, վիճուտինի իսթիւա իտէն
նէֆրէթ վէ իսթիւալը գալպ սէպէպինէ մէպնի,
նամէյի սէտիրին իւզէրինտէ ունութմուշ օլմաղլէ,
միւսիւ Շէվվալ օրաճըքտա պիր մէքթուպ կէօր-
մէսի իլէ, հէման աչըպ քեամիլէն գրաթ իտէ-
րէք մէալինէ վագըֆ օլտու, վէ եինէ հիշ էլ տօ.
գանմամըշ կիպի պէրմինվալը սապըք մահալինէ
պըրագտը. պէրիքի օտատա մէքթուպ Բօլիքսէ-
նին ագըրնա կէլէրէք, նէրէյէ պըրագտըղընը տէր
խաթըր իտիւպ ֆէվգէլատէ պիր թէլաշ իլէ գալ-
գըպ մուգատտէմա օթուրտուղու օտայա կիթտի
իսէ տէ, կէրէք միւսիւ կէրօն իլէ Շէվվալըն օտա-
նըն ալիկէր թարաֆընտա ախղուիթաճա միւշալէ-
րէլէրինտէն մէքթուպ եինէ քէլ էվվէլ պըրագտը-
ղը մահալտէ տուրտուղունտան, վէ կէրէք օ գա-
տար միւտտէթ զարֆընտա աչըպ օգույամայաճագ-
լարընտան, իշպու էսրարըն մէյտանա չըգմամըշ
իտուկինէ գալպի ճիւլիճէ քէսպի ֆէրահիյէթ իյ-
լէտի, վէ պիր թագըրիպ նամէյի օրատան ալարագ
ֆիսթանըն ճէպինէ սօգտու:

ՂԱՐԱՅԻՊ ՊԻՐ ՄԱՀՊՈՒՍԻՅԵԹ

Պիր միւտտէթտէն սօնրա միւսիւ կէրօն իլէ Շէվալ միւքեալէմէլէրինէ խիթամ վէրտիքտէն սօնրա , կիւյա աճէլէ պիր մաօլահաթ իճրասը զըմնընտա խանէտէն տըշարը չըգըպչարչը իշինտէ պիր գահվէխանէյէ կիրտիլէր , օրաճըքտա միւսիւ Շէվալ ազիմ մէսէրրէթ իպրազը իլէ միւսիւ կէրօնա խիթապէն , կէօրտիւնիւզմիւ էֆէնտիմ , չաշուտուլուլուն շիմտի պէօյիւք պիր լութֆունա տահա նայիլ օլտուք , օ տախի գըզըն ասլա խապէրի օլմայարագ , Եօգսա մէրգումէնին էլտէն կիթմէսինէ չօգ պիր շէյ գալմամըշ ըմըշ , հալպու քի , պունտան պէօյլէ անը սիզին խանէտէ ալըգօյմագ ճայիզ օլմայաճազը ճիհէթլէ , քիմնէնին պիլմէտիկի վէ զայէթ խաֆի վէ սագի պիր մահալտէ թէվգըֆ իթմէլի տէտի . մէրգումլար պու մատտէ հագգընտա լւայլըճա տիւշիւնտիւքտէն սօնրա , միւսիւ Շէվալ տէֆաթլէ միւսիւ կէրօնա խիթապէն , թէմամ , իշթէ պու թէտպիր ճիւմէսինտէն ալէա տըր , պու վէճհ իլէ հէմ Բօլիքսէնին հիշ խապէրի օլմագսըզըն , հաթթա պիզիմ էլիմիզտէն գուրթուլույօր զաննըյլա շատան օլտուլու հալտէ զընաանա իլգա վէ չարնաչար պէնիմ իլէ ագտը իզտիվաճէ րազիյէ իտէրիմ , վէ հէմտէ աշըգը պուլունան Զարիֆի պէյի տախի պէօյլէ պիր իսթիհզաի նատիտէյէ տիւշար իտիւպ , պիզիմ իլէ պաշա չըգամայաճազը հագգընտա թէէմին իտէրիզ , օլ հալտէ մէրգում , Բօլիքսէնին վասընա նայիլ օլմայաճազընը ագըլ քէսէրէք , պունտան

պէօյլէ պիր սէվտաի խամտէն վաղ կէչէճէյի զայ-
րը միւնքիր (անուրանալի) տիր, իշթէ գարար պու
գարար տըր էֆէնտիմ, նարըն սապահչէյին եինէ
պու գահվէտէ միւլագաթ իտէրիզ տէյիպ, պիր-
պիրլէրինտէն այրլըպ կիթտիլէր,

Միւսիւ Շէվալ, միւսիւ կէրօնուսն խանէսինին
իթթիսալինտէ իսթիճար իթմիշ օլտուզու սահիլ-
խանէսինէ ազիմէթ իտէրէք, մուվասըլէթինտէ
պէսլէմէսինի նէզտինէ ճէլպ իլէ, քէնտիսինին
տօսթլարընտան պիր զաթա պիր պէսլէմէսին լու-
զումի պուլունտուլունտան պահսլէ, պէսլէմէլիք
իթմէք իչիւն թանըտըզը պիր գըզ վար իսէ պէ-
յան իյլէմէսինի թալէպ իյլէտիկինտէ, պէսլէմէ
ճէվապընտա, էֆէնտիմ, պիլտիյիմ գօնաղըն պի-
րիսինտէ խըտմէթ իթմէքտէ պուլունտան ագրա-
պամըզտան էլէնի իսմինտէ պիր պիշարէ գըզ վար
տըր, մէրգումէ հէմ չէլէպիսի թիթիզ մէշըէպ,
հէմ տէ ասլա այլըք վէրմէտիյի իչիւն նանընտան
չըգմագ իսթէր իսէ տէ, չէլէպիսի պըրտգմագ,
տէտիկինտէ, միւսիւ Շէվալ, հա' թամամ, իշթէ
պէնիմ տախի ասըլ միւրատըմ էօյլէ պիրիսինի հի-
մայէթ վէ սիյանէթ իթմէք տիր, պէն օնու կի-
ճէնին նըսֆընտա գօնաղընտան գաշըրըպ տէտի-
յիմ չէլէպիսին նէզտինէ իրսալ իտէրիմ, վէ անը
խըտմէթինէ թայեին իտէճէկիմ չէլէպի իսէ էօյլէ
պիր զաթը ֆէթանէթսիմաթ տըր քի, պիր պէս-
լէմէյի պէյէնտիկի հալտէ բարայը էսիրկէմէզ,
տէտիկինտէ, պէսլէմէ ճիւզի չէքլինէրէք վէ պիր
պարիթ թավը իլէ, էֆէնտիմ, տէտիյիմ պէսլէմէ
հէր նէ գատար իչիլզար իսէ տէ, ֆէվգէլատէ

չիրքին օլտուղու իշինն աճապա գապուլ իտէ՞րմի
տէյի շիւբհէ իտէրիմ տէյինճէ, միւսիւ Շէվալ
պու քէյֆիյէթ հագգընտա գալպէն զիյատէ մէմ-
նուն օլարագ մէրգումէյէ խիթապէն, նէ՛ ապէս
քէլամ իտէյօրսուն, պու տէտիյիմ քիմէսնէ ա-
նընլա ագտը իղտիվաճ իտէճէք տէյիլ քի կիւղէլ-
լիյինէ պագսըն, հայտի սէն պու հալ իւղրէ քէն-
տիսինէ խապէր վէր, պէն եարըն կէճէ անը ու-
շագ եէտի իլէ պիր թագըրիպ գօնաղընտան իխրաճ
իթտիրէրէք կիտէճէկի գօնաղա իրսալ իտէրիմ,
տէտի: Էրթէսի կիւն միւսիւ Շէվալ կէօրիւշմէք
իւղրէ մուգատտէմա գարար վէրտիքլէրի մահուտ
գահվէյէ աղիմէթ իտիւպ, միւսիւ կէրօնու օրա-
տա պուլարագ վուգուի հալի պլիլիֆատէ հէր պիր
շէյի թէտարիք իթմիշ օլտուղունու պէյան իյլէ-
տի. մէրգումլար պիրպիրլէրի իլէ միւքեպէմէտէ
պուլունսունլար:

Տիկէր թարաֆտա Բօլիքսէն խէլաս օլաճաղը
իւմիտինտէ պուլունտուղու եէվմի մէղքիւր քէն-
տիսինէ պիր երլ գատար ուզանտըղընտան ֆէվ-
դէլատէ ախշամ՝ օբսաօընը արղու իթմէքտէ իտի.
նիհայէթ իւլ էմր ախշամ թագարրուպ իտէրէք
միհրի միւնիր (արեգակ) ափումանը սէմթը զուրու-
պէ բէվան (ի մտանեւ արեգական) վէ եալաշ եա-
վաշ շաա (բաժնուիլ) վէ զիյասը եէրտէն քէսիլմէ-
յէ պաշլայընճա, զանն իտէրսին քի Բօլիքսէնին
գալպինէ տիկէր պիր շէմը մէսէրրէթ վէ պէհճէթ
թիւլու իթտի, պիր միւտտէթ ղէման տահա մուրուր
իտէրէք կիճէնին գարանլըղըրուի ճիհանը գարա-
տըղընտա, Բօլիքսէն միւսիւ կէրօն իլէ սօն տէֆա

ախշամ թաամընտա պուլունուղ , պիր սաաթ միւ-
րուրինտէ մէրգում եաթաք օտասընա կիտիպ ույ-
գույա տալտըքտա , պիչարէ գըղըղազ տախի
քէնտի օտասընա չէքիլէրէք զիյգըյմէթ էլպիսէ-
սինի կիյինէրէք վէ միւճէվհէրաթ սանտըքճասը-
նը էլինէ ալարագ , բէնճէրէնին էօնիւնտէ օթու-
րուպ կէօզիւնիւ ասլա այըրմայարագ գարանլըք
տէրեանըն եիւզիւնտէ պիր գըրմըզը ֆէնէր միւ-
շահէտէ իթմէք իւզըրէ իշթիյաքը ազիմլէ բուի տէր-
եայէ նազար իտէր իտի :

Կիճէ սաաթ ալթը լատտէլէրինէ կէլտիքտէ ,
Պօղաղ-իչինին իքի կէչէլէտի եալըլարընտա , գար-
շի գարչըեա իլք ախշամտան ելտըզ միսալի շու-
լէ (ճաճանչ) վիրմէքաէ պուլունան լանպա վէ ֆէ-
նէրլէրին ճիւմլէսի տէ սէօնմիւշ , վէ մահիթապ
օլմատըղընտան գարա իլէ տէրեա պիրպիրինտէն
ասլա ֆարգ օլունմազ իտի :

Պիր միւտտէթ տէհա պէօյլէ էմրարը վագթ
իթտիքտէն սօնրա , պիր տէ նակէհան պիր գըր-
մըզը ֆէնէրին , տէնիզին եիւզիւնտէ չալգալանա-
րագ կէլմէքտէ օլտուղունու Բօլիքսէն կէօրիւր
կէօրմէզ , սէվինճինտէն էլլէրի աեազլարը թիթ-
րէեէրէք , հէման աեազա գալգըպ , ուսուլ իլէ
աշաղը գաթա ինտի , Անէթայը ուեանտըրըպ ,
մէրգումէ իլէ պէրապէր խանէնին արգա թարա-
ֆընտա պիր օտաեա վասըլ օլտուլար . օրաճըգտա
Անէթա բէնճէրէնին պիրիսինի եալաշճա եօգարը
գալտըրրարագ , Բօլիքսէնին պէլինտէն պիր իք
պաղլաեարագ աշաղը սարգըլթար . բէնճէրէի մէզ-
քիւրէ բէք եիւքսէք օլմատըղը ճիհէթլէ , Բօլիք-

սէն ասլա կիւճիւք չէքմէյերէք աշաղը ինտի, վէ Անէթաեա եափաշճա պիր սէտա իլէ, Ալլահա ըսմարլատըգ տիերէք, խանէնին էթրաֆընը սիւրաթլէ տօլաշարագ իսկէլէեէ վասըլ օլտու. օլվագըթա գատար սանտալ տախի իսկէլէեէ ետնաշմըլ օլմաղլէ, իչինէ կիրտիկի կիպի սանտալճը հէման քիւրէկի չէքմէեէ պաշլատը. կիւնտիւղիւն պիլէ տըշարը չըգմանեան պիր նազիք տուլթէրին պէօյլէ կիճէնին եարըսընտա պոււնուճա իքինճի տէֆա օլարագ գարանլըգտա կիթմէք իւզըրէ տըշարը չըգմաղա մէճպուր օլմուլ իտի իսէ տէ, պուտէֆա իֆթատէսիյլէ պէրապէր պուլունտուղու իլթէ օ գարանլըք տէրեա քէնտիսինէ պիր սահրայը տիւքիւշա կիպի կէօրիւնիւր իտի, անճաք սանտալտա քիւրէք չէքմէքտէ պուլունան քիմէսնէ Ջարիֆի պէյ քէնտիսի օլտուղու հալտէ, քէնտիսինէ հիչ պիր չէյ սէօյլէմէմէսի ֆէվգէլատէ թէաճիւպ վէ հայրէթինի մուճիպ օլտու իսէ տէ, պուլտուտու մուճայիլէյհին անճագ ֆիքրի էնտիլչէ վէ միւլահազասընտան նէշէթ իտէրէք կիճէնին նըսֆընտա խարիճտէն պիր քիմսէնին պիր սէտա կիւշ իթմէմէսի իչիւն իթթիլսազ իթտիկի պիր թէտպիւրէ համլ իտէր իտի:

Պոււնտան գաթինազար, Արնաուտաքէօյիւնտէն Գանտիլլիյէ կէչէպիլէճէք գատար վագըթ միւրուր իթտի իսէ տէ, Ջարիֆի պէյին վիսուլինէ շիթապ իյլէտիկիւնտէն, եօլ քէնտիսինէ ուզուն կէօրիւնիւր զանն իտէր իտի:

Հասըլը քէլամ պիր միւտտէթտէն սօնրա սանտալ Պէյգօզ իսկէլէսինէ եանաշըպ, տէրունինտէ

պուլունան քիմէսնէ Բօլիքսէնին դօլունտան թու-
 թարագ իսկէլէյէ չըգարտը, վէ ալըպ պէրապէր
 կէօթիւրէրէք ի.քիննի սօգադտա պիր ուֆաճըք
 խանէտէն իչերի սօգտու : Բօլիքսէն, Զարիֆի պէ-
 յին էօլէ պիր ուֆաճըք վէ վիրան խանէյի իս-
 թիճար իթմէյէճէյինի էյի պիլիր իտի իսէ տէ,
 մէրգուճուն զալիպա պազը իհիթիրազլարա մէպնի
 • կիճէ քէնտի խանէսինէ կէօթիւրմէյիպ, խանէյի
 մէզքիւրիւ իլք տէֆա միւլադաթլարը իչիւն պիր
 մէրքէզ իթթիխազ իթմիշ տիր զաննընա զահիպ
 օլտու : Զէվալը Գըզճըզազ մէզքիւր խանէնին սօ-
 գադ գաբուսունտան իչերի կիրէր կիրմէզ, ի.քի
 տանէ զէպէլլահի խըրվաթ հէման սօգադ գաբու-
 սունու արգասընտան սիւրկիւլէտիքտէն սօնրա,
 Բօլիքսէնէ հավլուտան աշաղը ինէր պիր թաշ նէր-
 տիպան կէօթէրէրէք, մէրգումէյէ խիթապէն
 զայէթ միւլայիմանէ պիր թաժը իլէ, պույուրուն
 սուլթանըմ, Զարիֆի պէյ աշաղըտա պիր օտատա
 սէնի պէքլէմէքտէ տիր, տէտիլէր • Բօլիքսէն պու
 խուսուս իչիւն տախի ֆէվզէլատէ պահրը թէհայ-
 եիւր վէ միւլահազայա տալարագ նէրտիպանտէն
 աշաղը ինտիքտէ, եանընտա պուլունան խըրվաթ-
 լար պիր տէմիր գաբու աշարագ իչերի կիրմէսինի
 քէնտիսինէ թէքլիֆ իյլէմէլէրի իւզէրինէ, մէր-
 գումէ իչերի կիրիպ արթըք Զարիֆի պէյի կէօ-
 րէճէյիմ իւմիտիյլէ տէօրթ էթրաֆընա պազմա-
 յա պաշլատը • հալպու քի մահալը մէզքիւրէտէ
 պիր շավգը չուլէ պուլունմատըղընտան քիմնէյի
 կէօրմէմէքտէ վէ պու հալ իչիւն ֆէվզէլատէ միւ-
 թէհայեիւր վէ հէյէճանը գալպէ տիւլար օլմաք-

տա իբէն , խըրվաթլար տէրագապ մէզքիւր գա-
փույու տախի իւզէրինտէն գափայլպ նէրտիպան-
տէն եօգարը չըգտըլար :

Բօլիքսէն օլ անտէ , ասլա պիլմէտիկի զընտան
կիպի պիր օտանըն տէրունինտէ նըսֆը լէյլէտէ
եաբա եալընըզ գալտըղընտա , թարիֆտէն արի
պիր խէվֆը խաշիյէթէ կիրիֆթար օլարագ , պիր
ազ մուգատտէմ սէվինճինտէն թիթրէյէն նազիք
վէ նէրմ (փափուկ) վիճուտի , տէրէճէի նիհայէտէ
գօրգու վէ գաթը իւմիտլիքտէն թիթրէմէյէ պաշ-
լայըպ վէ ատուլէրինին եէնիտէն պիր տամի ֆէ-
լաքէթ էնճամընա կիրիֆթար օլտուղունու տէր-
հալ տէրք ու ֆէհմ իլէ , տիտէի հասրէթտիտէ-
սինտէն պարան պէյա ասա եաշ տէօքէրէք եիւք-
սէք պիր սէս իլէ , ամա՛ն ատամլար , պէնիմ պու-
հտըր մէլալէթ իշթիմալըմա մէրհամէթ իտին , պու-
րասը նէ՛րէսի տիր վէ պէնի պուրայտ քիմ կէթիր-
տի , տէյու ֆէրեատ վէ հազին հազին (ցաւագին)
ֆիղան իթմէյէ պաշլատը . մէրգուլմէնին իշպու
նալէ (հեծեծանք) ու ֆէրեատը խըրվաթլարըն
գուլաղընա վասլ օլարագ , գալպի ահէն ասալարը
(երկաթանման սրտերնին) ճիւզիճէ եուամուշայըպ ,
հալը փիւրմէլալընա վէ ալազը քիւտուրէթ իշթի-
մալընա թէհամմիւլ իտէմէյէրէք , իլլէրինտէն պի-
րիսի տէրագապ աշաղը էնիպ օտայը մէզքիւրուն
նէրտիպան թարաֆընա պագար ուֆաճըք բէնճէ-
րէնին ճամընը աշարագ մէրգուլմէյէ խիթապէն ,
նէ՛ եաբալըմ ա՛ գուլըւմ , պիղիմ էլիմիզտէն նէ՛
կէլիր , միւսիւ Շէվալ իլէ միւսիւ Կէրօն թարա-
ֆընտան պիղէ պէյլէ էմր սատըր օլմուշ տուր ,

միւսիւ Շէվալ իլէ ագտը իզտիվաճա ըազի.յէ օլունճայա Դտէկին, էօլմէյէճէք գատար պիզտէն էթմէք ախզ իտէրէք պուրատա մահպուս օլաճագարն տէտիքտէ, Բօլիքսէն, սանա շունու ըէճա իտէրիմ քի սլանա պիր մուժ եագղւ պէրէսին, պարի շու պուլունտուղում մահալին նասըլ օլտուղունու միւշահէտէ իտէյիմ տիմէսի իւզէրինէ, խըրվաթ մէրհամէթէ կէլէրէք, կիտիպ պիր մուժ իլէ քիպրիթ կէթիրէրէք իթա իյլէտի: Բօլիքսէն օլ անտէ մուժուն զըյասը իլէ մահալը մէզքիւրուն էթրաֆընա աթֆը նազար իթտիքտէ, նէ՛ կէօրսիւն, տիվարըարը գայատան եօնուլմա, զէմինի թօփրաք, թավանընտան էօրիմճէքլէր սարգըլմաքտա պիր մահալ քի զընտան պիլէ տինմէյէ շայան իտի, եաթաք օլարագ պիր քիրլի հասըր գօնուլուպ վէ իւզէրինէ էօրթմէսի իչիւն տախի պիր եըրթըք եօրղան վազ իտիլմիշ իտի: Բօլիքսէն, գարանլըքտա պուլունտուղու հալինէ նիսպէթլէ, օլ անտէ ճիւզի ճիւզի պիր ֆէրաֆ քէսպ իթտի, զիրա ինսան իչին տիւնեատէ էն պէօյիւք ազապլէրաէն պիրիսի տէ, գարանլըքտա գալըպ պուլունտուղու մահալի միւշահէտէ իթմէմէք տիր:

Ձէվալը Գըզճըղազ, պու հալ իւզրէ պուրատա մաթէմ վէ քէտէրլէրտէ օլտուն: կէլէլիմ միւսիւ կէրօնուլն խանէսինէ, մէրգում դատարատէմ, Բօլիքսէնի պու տէսիսէի նամէշհուտէ իլէ, սանտալա գօեուպ Պէյգօզա կէօնտէրաթտէն սօնրա, աճէլէ իլէ միւսիւ Շէվալըն խանէսինէ խըրմէթքեարընը կէօնտէրիպ, պալէառէ զիքրի սէպքաթ իտէն պէսլէմէ գըզը խանէսինէ ճէլպ իլէ-

միշ, վէ Բօլիքսէնին օթուրմագտա օլտուղու բէն-
ճէրէնին էօնիւնտէ օթուրմասընը, վէ մուգատտէ-
մա խըտմէթ իթմէքտէ պուլունտուղու չէլէպիսի-
նին իշիթմէմէսի իշին, խասսէթէն պու թէտպիրէ
թէչէպպիւս իտիլտիկինի պէեան իլէ, ըույի տէր-
եատէ պիր գըրմըղը ֆէնէր իշարէթ չէքէրէք,
կէլէն սանտալը ըույէթ իյլէտիկինտէ, տէրհալ իս-
կէլէյէ ինէրէք մէզքիւր սանտալա ըաքիպէն Գան-
տիլլի թարաֆընտա պուլունան պիր գօնաղա կի-
տէճէկինի քէնտիսինէ իթթար իյլէմիշ իտի :

Կիճէի մէզքիւրէտէ, սաաթ եէտի ըատտէլէ-
րինէ վասըլ օլտուգտա, Զարիֆի պէյ մուգատ-
տէմճէ նամէ իլէ Բօլիքսէնէ պէեան իյլէտիկի իւզ-
րէ, կիճէնին օլ թէնհա վէ զայէթ գարանըգ պիր
վագթընտա ճան ու տիլաէն քէմալի իշթիեագ
իւզրէ, սէվկիւլիսի վէ կէօյնիւնիւն էյլէնճէսի մա-
շուգասընը տիկէր պիր քիմնէ իլէ ճէլպ իթմէք-
լիկի ճայիզ կէօրէմէեէրէք, քէնտիսի պիլ նէֆս
թէպտիլի գըեաֆէթ իտէրէք, պիր սանտալա ըա-
գիպէն քիւրէք չէքէրէք, միւսիւ կէրօնուն սա-
հիլսանէսինին էօնիւնէ տօղըու եանաշըր եանաշ-
մաղ, պէսլէմէ օլ անտէ աշաղը ինիպ, եալընըն
գարուսունու աշարագ, վէ ուսուլ իլէ գարատըգ-
տան սօնրա, տըշարը չըգտը. պիշարէ գըզ, պու
նաուըլ գօնաղա կիթմէք տէյի, ֆիքրինտէն քէն-
տիսի տաթի թէհաճիւպտէ գալմըշ իտի :

Զարիֆի պէյ իսէ, օլ էսնատէ գարանըգտա
խէեալ մէեալ մէզքիւր խանէտէն պիր ատէմին
տըշարը չըգըպ իսկէլէեէ տօղըու կէլմէքտէ օլտու-
ղունու կէօրէրէք, վէ կէլէն քիմէսնէնին տաթի

Բօլիքսէնին պիղաթ քէնտիսի օլմատըղընը չիւպհէ
 պիլէ իթմէեհէրէք, արթըդ պունտան սօնրա հիչ
 քիմսէնին քէնտիլէրինի կէօրմէմէսի իչին ֆէնէրին
 մուսուլուն սէօնտիւրտիւ. վէ եավաշճա պիր սէս ի-
 լէ պէսլէմէեհէ. պուսուրուն սուլթանըմ տիմէսի
 իւղէրինէ, պէսլէմէ քէնտիսինէ օլան պու նէզա-
 քէթլի տավէթ հազգընտա տախի միւթէհայիւր
 օլարագ, սանտալա կիրտիկինտէ, Զարիֆի պէյ
 էվլէլ էմիրտէ սիւրաթլէ քիւրէք չէքմէյէ պաշ-
 լատը. տէնիզին օրթասընտա վասըլ օլտուգլարըն-
 տա, մաշուգասընտան ճիւզիճէ աթէչի հասրէթի-
 նի իթֆա (չիջուցանել) իչին, վէ արթըդ Գան-
 տիլլիյէ միւվասէլէթ իտինճէյէ գատար տախի,
 սապր ու թէհամմիւլի գալմաեարագ, հիչ տէյիլ
 իսէ Բօլիքսէնի պիր գաշ աէֆա տէր աղուչ իթմէք
 գաստիլյէ, քիւրէքլէրի պըրագըպ գըզըն եանընա
 կէլտի. վէ մէրգումէյէ խիթապէն, ա՛հ պէնիմ
 պազի ալէմաէ եէքթա, վէ կիւզէլլէր իչինտէ պի-
 հէմթա (աննման) ճանանըմ. իչթէ պունտան պէօյ-
 լէ տիւշմէնլէրիմիզին կէօղլէրի քեօր օլսուն, պիղ
 պիրպիրիմիզէ գավուշտուգ տիեհէրէք, գըզա սա-
 ըըլըպ ըուխլէրինտէ պուսէլէր ալմագտա պուլուն-
 տու իսէտէ, գըզ մէրգումուն պու մուամէլէսինի
 կալիպա գարանլըգտա քէնտիսինի պիր կիւզէլ
 գըզ զանն իլէ, պազը գաեըգճըլարա մախսուս օ-
 լան պի էտէպ վէ պի հաեալըզա համլ իտէրէք,
 գըզլարտա վուգու պուլան Գօրգու վէ թէրէտ-
 տիւտ իլէ էլլէրինի եիւզիւնէ թուլթունարագ, պու-
 սէ ալմասընը մէն իտէր, վէ օլ տարաճըգ սանտա-
 լըն տէլունինտէ միւմքին օլապիլտիկի գատար

Զարիֆի պէյտէն ուզաղա դաշնարագ, մերգումա խիթապէն «տէֆ օլ շունտան պի հաեա հէրիֆ» տիտի. Զարիֆի պէյ, պու պապտէ պիր եանլըլըգ վուգ ուա կէլտիկինէ ասլա զահիպ օլամաեարագ, մերգումէնին պու րէտտիյէթ (մերթումն) վէ հագարէթլէ իրատը քէլամտէ պուլունմաւընը պիր նէվի ճիլվէ վէ իսթիղնա ատտ իտէրէք, պէթէքրար մէրգումէյէ խիթապէն, ահ պէնիմ ճանըմըն ճանը, կէօյնիւմիւն սուլթանը ճէնանըմ, պունճա միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու տիւլմէնլէրիմիզին միեանէմիզէ իլգա իյլէտիքլէրի սէտտայիտի ազիմէ (մեծամեծ արգելում) վէ շէտայիտի միւհլիքէ (մահարեր կաշկանդեւն) տիվարլարընը հէտմ իլէ անլէրին վէ պիւթիւն ճիհան խալգընըն կէօզլէրինտէն մասթուր վէ մահֆուզ պիր հալտէ կէօրիւլմէկէ մուվաֆֆագ օլտուղումուզ շու հէնկեամը մէսէրրէթ էնճամտէ նազ ու իսթիղնա արզ իթմէնիզին վագթըմըտըր, չէք էլլէրինի կիւլ րուստաընտան պիր շէֆթալի ախզ իտէյիմ. տիտիկատ, գըզ թէքրար քէլամէ պէտ իլէ, Զարիֆի պէյի կէրույէ իթէրէք մերգումա խիթապէն, պըրագ պէնի տիւօրում. եօգսա շիմոի սէտամըն չըգտըզը գատար նիտա իտէրիմ. իսկէլէ չօգ ուզագ տէյիլ տիր, նասըլ օլսա պիր իշիտէն պուլունուր. տիտիկինտէ, Զարիֆի պէյ աշգ ու իշթիեագ իլէ վէ քէմալի թագարրու վէ միւլայիմանէ պիր հալտէ մէրգումէյէ խիթապէն, էյ պէնիմ րուհի րէվանըմ, վէրտի խէնտանըմ, ճանանըմ Բօլիքսէնիմ սանա նէ՞ օլտու. եօգսա պէնի եապանճը պիր սանտալճը մը՞ գըեաս իյլէտին, պէն Զարիֆի պէյ

իմ. վէ մէքթուպուստա իշար իյլէտիկիմ կիպի , սէնի դօնաղըմա կէօթիւրմէք իշին , քիմսէեէ էմ- նիյեէթ իտէմէտիկիմտէն , հէր տիւրլիւ թէհիւքէի կէօղիւմէ ալարագ , քէնտիմ կէլտիմ տիտիկինտէ , պէսլէմէ գըզ պիր միւլայիմ վէ նէրիմանէ հալ իլէ , ճանըմ էֆէնտիմ , անլաեըչըմա կէօրէ պուստա պիր եանլըչըգ օլմալը . չիմտի աշիքեար օլտու , պէ- նիմ իսմիմ Բօլիքսէն տէյիլ տիր . տիտիյսէտէ , Զարիֆի պէյ մէրգումէնին պու քէլամընը տախի պիր ճիւլէեէ համլ իտէրէք , վէ պիրաղտան հա- գըգաթը հալըն մէյտանէ չըգաճաղընա իւմիտվար օլարագ , պէ թէքրար սանտալըն պաշ թարաֆընա կէչիպ , քիւրէք չէքմէյէ պաշլատը . պատէհու Գանտիլի իսկէլէսինէ վէ Զարիֆի պէյին գօնաղը- նա վառըլ օլտուգլարընտա , Զարիֆի պէյ ճէպին- տէն պիր անախթար չըգարըպ , խաֆիճէ գարու- եու աշտըպտան սօնրա , իչէրիյէ տուխուլ իյլէտի- լէր . Զարիֆի պէյ պէ թէքրար գարուեու եավաշ- ճա գարաեարագ վէ գըզը պէրապէր ալարագ քէնտի օտասընա չըգարտը . պիշարէ պէսլէմէ գըզ պու վուգուաթը ղարայիպ հալէաթ հադգընտա տախի խայլիճէ թէաճճիւպ իտէրէք , հաթթա հադըգաթը հալ հէր հալտէ պիրաղտան մէյտանէ չըգաճաղը պէտիհի վէ իզհար իտուկինտէն , իշին սօնունա միւնթաղըր օլուր իտի , վէ ֆէվգ էլատէ թէհայեիւրտէն նաշի , լիսանէն քէնտի քէնտինէ աճայիպ հալ , չօգ ղարայիպ ահվալ , պունճա սէ- նէտէն պէրու պէսլէմէլիք իտէրիմ . պէօյլէ գօնա- ղա կիթմէքիլիկիմ վուգու պուլմամըչ իտի , տիտի- կինտէ , Զարիֆի պէյ մէրգումէյէ խիթապէն ,

հայտի սէնի կէօրէյիմ, պիրազ տէհա նազ իյլէ ,
չիմտի մում եանտըղը կիպի , պիւթիւն պիւթիւն
պու նազ ու իսթիղնա բէրտէլէրի քիւշաու օլունա-
ճագ տըր տիեէրէք , քիպրիթի պուլուպ մումու
եագարագ , գըղըն եիւզիւնէ աթֆը նազար իթ-
տիքտէ նէ՞ կէօրսիւն :

Սատէ զանն իթտիմ քի տէօնտի թալէի ավարէմի
Պագ նէլէր արզ իյլէտի այինէի պախթը սիյա
Կէօք եիւզիւնաէ քէվքէպ վէ միհր ու մահէ մուզթաք իքէն
Գօյտու զուլմէթտէ տիլի վիրանըմը սատ ահ ու վահ

Ֆէհվասընճա պիր եապանճը վէ զայէթ չիրքին
պիր գըզ իտուկինէ քէսպի մալիւմաթ իյլէտիքտէ
ագլը պաշընտան կիտիպ պէյնէլ հայաթ վէ էլ մէ-
մաթ պիր հալէ կէլտի . պիշարէ պէսլէմէ իսէ օ
սըրատա զաթէն քէնտիսինին պիհիւնն օլտու-
ղունու պիլտիկինտէն , սանտալըն տէրունինտէ վու-
գու պուլան մաճարայը տէր խաթըր իտէրէք ,
ղայէթլէ ութանտըղընտան էլլէրի իլէ եիւզիւնիւ
սըգը սըգըյա գաքայարագ պիր լագըրտը պիլէ
սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէմէզ իտի . մէրգումէնին
պու հալինի Զարիֆի պէյ ըանա քէշֆ վէ միւշա-
հէտէ իտէրէք , քէնտիսինին տախի մէրգումէյէ
պիլմէյէրէք իճրա իյլէտիկի հարաքեաթը նապէ-
ճա վէ մուամէլաթը նարէվասընա նատիմ վէ փէ-
չիման օլարագ , պու վէճհ իլէ միւսիւ կէքօնուն
եէնի պիր հիյլէ վէ տէսիսէնին տամընա տիւշտիւ-
կիւնիւ ֆէհմ իտէրէք , մէրգումէյէ պէշ օն ա-
թուն իթա վէ անա խիթապէն , աֆվ իտէրսինիզ
գուզում , պունտա պիր եանլըշլըք օլմուշ , անճագ

սենին պու վագըթ իսկելետէ պուլունու պէնիմ
սանտալըմա րաքիպ օլմագլըղըն քիմի՞ն թալիմա-
թըյլա տըր տէյի սիւալ իթմէսի իւզէրինէ , դըզ
վուգուի հալի պէրվէճհը թափսիլ Զարիֆի պէյէ
նագլ ու պէյան իյլէտիկինտէ , Զարիֆի պէյ ա-
տուէրինին նէ տէրէճէ հիյլէ վէ տէսիսէտէ մէ-
հարէթլէրի օլտուղունա քէսպի մալիւմաթ իտէ-
րէք , Բօլիքսէն իլէ ֆիմապատտ միւլագաթ իտէ-
պիլէճէկինտէն գաթի իւմիտ օլտու , վէ մէրգումէ
պէսլէմէնին Զարիֆի պէյին խանէսինէ կէլմէսի ,
սապահ օլտուգտա տէրունի խանէտէ պուլունան
խատէմէ վէ պէսլէմէլէրին մալիւմի օլտուղու հալ-
տէ , ըզհարը թէաճիւպ իտէճէքլէրի պէտիհի օլ-
մաղլէ , շէօյլէ պիր թէտպիրէ սիւլիւք իտէրէք գը-
զը պէրապէր ալըպ քէնտիսինին սատըք պէսլէմէ-
սի պուլունան Գաթինանըն օտասընա կէօթիւրտիւ
վէ մէրգումէյի ույգուտան ույանտըրըպ էլէնիյի
անա թագաթիմ իտէրէք , մէրգումէնին պու կիճէ
կիտէճէկի մահալի շաշըրարագ սօգագտա գալմըշ
իտուկինի բէնճէրէտէն միւլահէտէ իտիւպ , մէր-
համէթէն իչէրիյէ ալմըշ օլտուղունտան պահալէ ,
օլ կիճէ օտասընա միսաֆիրէթէն ալըգօյմասընը ի-
ֆատէ վէ թէնպիհ իյլէտի :

Իշպու վուգուաթ զարայիպ իւլ հալէաթտէն
պաշգա Զարիֆի պէյին պաշըմա միւթալէակիւ-
զարը օլան մատտէ , Բօլիքսէնին նէ հալտէ պու-
լունատուղունու քէշֆ իթմէք իտի , չիւնքի պու
վուգուաթ , քէնտիսինին Բօլիքսէնսէ եազմըշ օլ-
տուղու նամէնին ատուէրինին էլինէ կէչիպ քէսպի
մալիւմաթ իյլէմէլէրինտէն նէշէթ իթմիշ օլմալա-

ըննա պիր իսպաթ օլարագ , մերգումլար հեր հալ-
տէ Բօլիքսէնէ տիկէր տիւրլիւ պիր տամի ֆէլա-
քէթ էնճամ գուրմուշլար տըր տէյու , լէյլէի մէզ-
քիւրէտէ պիշարէ Զարիֆի պէյին տիտէյի հաս-
րէթ տիտէսինէ ույգու կիրմէզ օլտու , վէ օ կիւն-
տէն պէրու Զարիֆի պէյ հիշ պիր եէրտէ կէօյ-
նիւնիւ էյլէնտիրէմէյուպ , մէճնուն միսիլու Պօ-
ղազ իշինին քէօյլէրինտէ տօլաշըր տուրուր իտի :

Աճէպ եարիմ միհնէթտէ մի
Ֆէրեատ իտի հասրէթտէ մի
Պէնիմ կիպի զահմէթտէ մի

Արատըմ եարիմ պուլունմազ
Տէրտիմէ տաղլար տաեանմազ

Պէն մէճնունէմ եարիմ լէյլա
Տօլաշըրըմ տաղի սահրա
Գալուշտուրա պիղի Մէվլա

Արարըմ եարիմ պուլունմազ
Տէրտիմէ տաղլար տաեանմազ :

ԻՔԻ ՀԱՍՐԵԹՔԵՇԼԵՐԻՆ ՎԻՍՈՒԼԻ

Պէր մինվալը մէշուհ , Զարիֆի պէյ խայլի
միւտտէթ եարինի տըլաւըգտան սօնրա , պիր կիւն
եինէ ատէթի իւզրէ , քէօյլիւ գըյաֆէթինտէ օլ-
տուղու հալտէ , Պէյգօզ թարաֆընա աղիմէթ ի-
տիպ , տաղլարտա պայըրլարտա խայլիճէ տօլաշ-
տըգտան սօնրա , Բօլիքսէնի նէրտէ պուլուրում
աիեէրէք , պահրը թէֆէքքիւրլէրէ տալմըշ իտու-

կինտէն , վազթըն կէշտիկինի տախի տէրխաթըր
 իտէմէտէրէք . կիճ վազըթ քէօյէ ինտի . վէ օլ ա-
 րատա շէտիտ պիր եաղմուր եաղմաղա պաշլատը-
 ղընտան , օրաճըգտա պիր մէյխանէյէ կիրտի .
 հէր նէ գատար իշրէթ իթմէք ատէթինտէն տէ-
 յիլ իսէ տէ , կեահի զէմտէն կեահի տէմտէն ֆէհ-
 վասընճա , Բօլիքսէնի պիր միւտտէթ օլուճն քէօ .
 շէի խաթըրտան ֆիղամուշ իթմէք էմէլիլէ , վէ
 խաֆիֆ բօրեազ ըիւզկեար իլէ եաղան եաղմու-
 րուճ քէյֆի իլէ պիր գաչ ասնէ պատէ նուշ իյլէ-
 տի . էվվէլ էմիրտէ , էօյլէ պիր եաղմուրլու հա-
 վատա գահվէ վէ մէյխանէտէ հէր քէսին տօլա-
 ճաղընտան Զարիֆի պէյին պուլունտուղու մէյ-
 խանէտէ տախի խայլի իզտիհամ վար իտի իսէտէ ,
 սաաթ իքիտէ տօղրու եաղլաշտըգտա , մէյխանէ-
 լէր գաբունմաղա պաշլատըղընտան , հալիլէ հէր-
 քէս ետրինէ տաղըլտը . վէ հէման Զարիֆի պէյ
 տախի կիթմէկէ գըեամ իտէրէք գաբուեա տօղ-
 րու եաղլաշմագտա իքէն գաբուտան իքի տանէ
 խըրվաթ իշէրի կիրտիլէր . մէյխանէճի տախի օ
 մագուլէ տտամլարը աշըգտան աշըղա գօվմագ իս-
 թէմէտիկինտէն , մէյխանէնին եինէ գաբու վէ
 բէնճէրէլէրինի գաբաեըպ , շամաթա իթմէմէլէրի-
 նի բէճա իթտիքտէն սօնրա , արատա պիր կիտիպ
 գաբունուճն արգասընտան գուլագ միւսաֆիրի օ-
 լուր իտի :

Զարիֆի պէյ հէր նէ գատար պիրազ էվվէլ-
 ճէ կիթմէկէ գաբար վիրմիշ իսէ տէ , օ կիճէ բէք
 կիճ գալտըղընտան , Գանտիլիտէ պիլ մէճպուրի-
 նէ կիտէմէյուպ , գարիտէի մէղպուրէտէ ուսթա

Ալէքսիսին իսթիճար իյլէմիշ օլտուղու խանէսին-
տէ միսաֆիր դաւմաղը թասաւվուր իտէրէք, պիր
աղ տահա օթուրուպ պիր գաչ տանէ պատէ տա-
հա նուշ իթմէյի միւրատ իյլէտի :

Մէրգուման խըրվաթլար իսէ լագըրտըլարն-
տան աղնաշըտըղընա նաղարէն, չօգտան պէրու
պիրպիրլէրինի կէօրմէմիշ ահուպպատէն օլուպ,
պիրիսինին իսմի Բէթրօ տիկէրինին տախի Միլօ ի-
տի, պունլար օ կիճէ գարիյէի մէզքիւրէտէ պիր-
պիրլէրինէ պիթթէսատիւֆ մէյխանէյէ կէլմիշլէր
իտի . մէրգումլար փիւր սիւահ օլուպ, քէնտիլէրի
տախի ուզուն պօյլու փալա պըյըգլը վէ ճէսուր
ատէմլէրէ պէնզէյօրլար իտի, էօնլէրինտէ պիր
ալչաճըգ տէօրթ քէօշէլի մասա իւզէրինտէ իքի
շիշէ ըաքը վէ մէզէ օլալադ գըզարմըշ պալըգ
պուլունմագտա իտի, մէրգումլարըն պիր ան էվ-
վէլ գալգըպ, կիթմէսինի արզու իտէն մէյխանէ-
ճիեէ, պիրպիրինի միւթէագգըպ շիշէ թաղէլէթ-
մէքտէ օլտուգլարը հալտէ, միեանէլէրինտէ շու
քէլամլար ճէրէեան իթմէկէ պաշլատը :

Բ.— Շիմտիլիք պէքճիլիք հա' :

Մի.— Էյ նէ' չարէ կէչինմէ տիւնեասը . կիւն-
տէլիք տօլսուն տա . . . ֆագաթ նէ' պէքճիլիկի
պիլիրմիսին :

Բ.— Ատամ սէնտէ, պէքճիլիք տէ կիւճ պիր
շէյ մի եա :

Մի.— Կիւճ տիմէք տէ սէօղ մի . հէման տիեէ-
պիլիրիմ քի : իսթանպօլտա էմսալի նատիր կէօրիւլ-
միւշ պիր տիրուպա տուսթէրի բաքիզէ հապս օլմուշ
օլուպ կիճէ կիւնտիւզ մէրգումէյի պէքլէմէքտէյիլ :

Բ.— Կիւճ տիտիկին տէ պու մը՝ իմիշ . պէն էօյլէ պէքծիլիկի մաաշորդ տա իտէրիմ . պէն էօյլէ գըղլարըն եիւղէրինի ուղագտան կէօրմէքլէ իգթիֆա իտէեօրում . սէն իսէ , մէրգումէ իլէ բու պէրու մուհապպէթ էթ , էյլէն , հէմ մաաշ ալ , Ալլահտան պէլանը մը՝ իսթէրսին . էօյլէ պէքծիլիք սարրաֆլըգտանտա իլէրուտէ տիր :

Մէ.— Պըրագ ատամ սէնտէ , օ հալտէ տէրտլի վէ միւքէտտէր պիր գըղ իլէ արթըգ իյլէնիլի՞ր մի . հաթթա եիւզիւնէ պագմաղա պիլէ եիւրէյիմիզ տաեանմազ . պուլունտուղու մահէլլ եէր ալթը տըշարտան այտընլըգ ալըր պիր բէնճէրէսի եօգ . եաթաղը թաշ , նափագասը գուրու էթմէք օլտուգտան մաատա , կիճէլէրի մօմ՝ եագմագ պիլէ մէմնու տուր . էմմա արթըգ պիզիմ եիւրէյիմիզ տաեանմատըղընտան . քէնտիսինէ ախշամտան ախշամա պլըրազ մում վէ սըճագ եէմէք վիրիեօրուզ :

Ջարիֆի պէյ պու քէլամլարը կիւշ իյլէտիքտէ , տահա գիեատէ տըգգաթլըճա գուլագ միսաֆիրի օլմաղա պաշատը . վէ հէր նէ գատար Միլօ թէքէլլիւմ էսնասընտա Ջարիֆի պէյէ ոըգ սըգ նազար իտէրէք , եալաշճա քէլամ իթմէկէ պաշատը իսէ տէ , տիկէր ըէֆիգի անա խիթապէն , ատամ սէն տէ , օլ ատէմ՝ քէօյլիւնիւն պիրիսի տիր , պէօյլէ քէլամլարը նէ՞ անլար . սէն մուհապպէթէ ըէֆնագ վիրմէկէ պագ տիմէսի իւզէրինէ , մէրգումլար եինէ պէր մինվալը մէշրուշ թէքէլլիւմ վէ միւսահէպէթ իթմէեէ պաշատըլար :

Մ.— Էմմա կէօրմէեէ սէզա նէ՞ գըղ տըր թապիի կիւզէլլիկի պուլունտուղու գարանլըգ մա-

հէլլի բիւրնուր ի թմէքտէ տիր . նէ՞ նազիք . նէ
քիպար , նէ՞ շիյվէլի քէլամէր , նէ՞ նէզաքէթլի
րէվիշէր , հասրլը էթվարընտան պիւլիւք , վէ միւ-
թէպէր պիր ֆամիլեատան պուլունտուղու անլա-
շուր :

Բ.— Աճայիպ , էօյլէ պիր աֆէթի ճիհանըն ,
պէօյլէ պիր ճէզայի նասէզայէ լաեռգ օլմասը նէ՞
սէպէպէ մէպնի վէ նէ՞ գապահաթը օլապիլիր . ա-
տամ էօլտիւրէմէղ , խըրսըղըգ իտէմէղ , վէլէվ
իթսէ , անը թէվգըֆ իթմէք հիւքիւմէթին վազի-
ֆէսի տիր , մէրգումէի սիզէ քիմ թէսլիմ իթտի :

Մ.— Ուղուն շարգալը հէրիֆին պիրիսի՛ սէօզ-
տէ գըղըն բէտէրի իմիշ , հաթթա կիճէնին նըս-
ֆընտա գաշըր թարաֆտան սանտալ իլէ գաշըրըպ
պիզէ թէսլիմ իյլէտիլէր . վէ մէրգումէյի պուլու-
նաճաղը մահէլլտէն ասլա տըշարը չըգարմամագ-
իւզրէ , պիզէ շէտիտէն թէնպիհ իթտիքտէն սօնրա ,
պիլ նէֆս պիղիմ տախի պու խուսուսը քիմնէեէ
էֆշա իթմէմէքլիկիմիզի վէ հաթթա մէգքիւր խա-
նէտէն տըշարը չըգամամագլըղըմըղ տախի եասաղ
իթտիլէր . նէ՞ սէօյլէյիմ պիրատէր , սանքի պիզտէ
մահպուս ատտ օլունուրուղ , վագըա այլըզլարը-
մըզ տօկուլն , եանի պին զըշ մաաշ վիրիլիեօրսա-
տա , պուտա չէքիլիր շէյ մի՛ եա . քէնտիսի տը-
շարը չըգամամագտան մաատա , խարիճտէն պիր
քիմնէ իլէ տախի կէօրիւշիւպ իւլֆէթ իտէմէյիզ
քի , հիշ տէյիլ իսէ , ախշամլարը պիր աղ ըագը
ալտըրալըմ տա տէֆի զամ իտէլիմ , հէր նէ հալի-
սէ , մէրգումէ գըղըն հիյնը հապսընտան , եանի ի-
քի հաֆթատան պէրի տիր պէօյլէճէ սապը իթ-

տիմ . տուրտում էմմա , պու կինտէն արթըգ
թագաթըմ թագ օլարագ , թէհամմիւլ իթմէնէ
լիեագաթըմ գալմատըղնտան ընֆիգիմի օրատա
թէրք իլէ , խաֆիէն տըշարը չըգտըմ , սիղէ տախի
թէսատիւֆ իթտիկիմէ ֆէվգ էլատէ մէմնուն վէ
միւթէչէքքիւր օլտում :

Մէրգուժար պիրպիրլէրիլէ պիր միւտտէթ
տահա պէօյլէճէ գօնուշտուգտան սօնրա , մէյխա-
նէտէն տըշարը չըգտըգտա , Ջարիֆի պէյ տախի
տէրհալ աեաղա գալգըպ , վէ մէյխանէճիտէն բա-
րա իլէ պիր ֆէնէր իշթիրա իտէրէք եագըպ տը-
շարը չըգտը . վէ Միլօնուն արգասընտան եէթի-
չիպ , պիր թագըրիպ պիր սէլամ վիրտիքտէն սօն-
րա , մէրգուժա խիթապէն , էյ էֆէնտիմ սագըն
էսրարըմըզ մէյտանէ չըգտը տէյու էսէֆ իւզըն
օլմանընըզ . շու տիտիկին գըզ նէրտէ իսէ պանա
խապէր վիրմէնէ հիմէթ իթ . տիտիկտէ , խըրվաթ
էյրի էյրի Ջարիֆի պէյին եիւզիւնէ պագարագ ,
հայտի եօլունա կիթ ա' տիվանէ քէօյլիւ . տիմէսի
իւզէրինէ , Ջարիֆի պէյ պէթէքրար քէլամէ ա-
ղազ իլէ . ճանըմ' սէն պէնիմ գըեաֆէթիմէ պագ-
մա . պէն Պէյօղլու սաքինլէրինտէն վէ եիւքսէք
պիր ֆամիլեանըն էվլատըյըմ . վէ օլ գըզընտա նի-
շանլըսըյըմ . գըղըն իսմի Բօլիքսէն , վէ բէտէրի-
նին նամի տախի կէրօն տուր տիտիքտէ , խըր-
վաթ մուգատտէմճէ Բօլիքսէնին վէ բէտէրինին
խիմլէրինի իշթմիշ վէ պիր քէօյլիւնիւն իսէ ,
պէօյլէ շէյլէրէ ագլը իրուպ մալիւմաթը օլամա-
եաճաղընը պիլտիկինտէն , Ջարիֆի պէյին քէլա-
մընըն սըհհէթինէ գանի օլարագ , անա խիթապէն ,

չիմտի պէն Բօլիքսէնի սանա թէսլիմ իթմէքլիկիմի
 թալէպ իտէճէքսին էօյլէ տէյիլ մի՝ տիտիքտէ ,
 Զարիֆի պէյ ազիմ պիր շատիւմանը իպրազըյլա
 ա՛հ էֆէնտիմ, էօյլէ տէյիլ տէ եա նէ՝ տիր . տի-
 մէսի իւղէրինէ , խըրվաթ պիրազ թէֆէքքիւրտէն
 սօնրա , «բէք էյի էֆէնտիմ, պիզ տախի տէլիգան-
 լը չազընտա պուլունտուղումուզ իչին , հալտէն
 անլամազ տէյիլիզ վէ մէրգումէ գըզը աճըերպ ,
 հէր տէմ էլիմիգտէն կէլսէ , անը գուրթուրմաղա
 պիր չարէ արար իսէքտէ , մաաշըմըզտան օլուրուզ
 տէյի խէվֆ իտէրիզ » տիտիկինտէ , Զարիֆի պէյ
 թէքրար արզը մէմուլիէթլէ մէրգումա խիթապէն
 նէ՝ . մաաշ մը՝ , սիզին թալէպ իթտիկինիզ մաաշ
 օլսուն , հաթթա պէն սիզին իքինիզէ տախի եիր-
 միշէր պին ղուրուշ բարա վիրիպ , մէմէքէթինիզէ
 իրսալ իտէրիմ . սիզ եալընըզ շու Զէվալլը Գըզճը-
 ղազը պու կիճէ պանա թէսլիմ իտին . զիրա թա-
 րիֆինիզէ կէօրէ , օ գըզ մահալը մէքքիւրտէ պիր
 գաշ կիւն տահա տուրաճագ օլուր իսէ , հէր հալ-
 տէ ճէնաղէսի չըգաճաղը աշիքեար տըր . տիմէսի
 իւղէրինէ , խըրվաթ Զարիֆի պէյէ , պույուրուն
 էֆէնտիմ, պիզիմտէ անճագ արզու իթտիկիմիզ
 պու իտի տէյուպ , պիրազտա իլէրի կիթտիքտէն
 սօնրա , Բօլիքսէնին մահպուս օլտուղու ուֆաճըգ
 պիր խանէնին էօնիւնէ վասըլ օլտուլար , օ սըրա-
 տա Միլօ եավաչճա գաքուեու վուրարագ , գաքու
 աչըլըպ իչերի կիրտիքլէրինտէ , Միլօ վուգուկի հա-
 լի արգատաչընա նագլ իթտիկինտէ , օ տախի խօշ-
 նուտ օլարագ , տէրհալ Միլօ , Բօլիքսէնին պու-
 լունտուղու մահէլէ ինիպ , մէրգումէեէ Զարիֆի

պէյին կէլմիշ օլտուղունուն միւժտէսի վիրտի :
 Բօլիքսէն ղատտար կէրօնուն քէնտի հագ-
 գընտա շէֆագգաթ վէ մէրհամէթէ կէլմէեհէկի-
 նի էյիտէն էյի պիլտիկինտէն , պու խապէրի մէ-
 սէրէթ էսէրէ , գալպինտէ ապլա ինանմաեարագ ,
 հաթթա մէրգումուն եէնիտէն մուսիպէթլու վէ
 տահա խըզլը պիր տուգաղա օղրաեաճաղընը թէ-
 ֆէքթիւր իտէրէք , տիզլէրինտէ թագաթ գալմա-
 մըշ օլտուղու ճիհէթլէ , բիւր էլէմ վէ էնտիշէ օ-
 լարագ , նէրտիպանտան եօդարը չըգմագտա իքէն ,
 օրաճըգտա Զարիֆի պէյի կէօրիւր կէօրմէզ բէք
 զիեատէ հայրան օլաճագ պիր հալէ կէլէրէք , ա-
 ճէպա ըուեա մը՞ կէօրիւեօրում , եօխսա խէեալ մը
 տըր տիերէք , զարիպ պիր հալտէ էթրաֆընա
 պագընմաեա պաշլատը . օլ անտէ Զարիֆի պէյ
 Բօլիքսէնի տէրաղուշ իտէրէք , պէր վէճհի աթի
 պէյիթլէրի սէյլէմէեէ պաշլատըլար :

ԶԱՐԻՖԻ ՊԵՅ

Շիւքիւր կէօրտիւմ սէնի եարիմ
 Սաղ իմիշսին էօմրի վարիմ
 Աղլէմէ կէլ շիյվէքեարիմ
 Հէլէ միւրատըմա իրտիմ
 Շիւքիւր սէվտիկիմի կէօրտիւմ

ԲՍԼԻՔՍԷՆ

Օն պէշ կիւն աիւր միհնէթտէյտիմ
 Վասըն իշին հասրէթտէյտիմ
 Պիւլպիւլիւմտէն ֆըրգէթտէյտիմ
 Շիմտի գուրթարտը եար պէնի
 Պէյիմ ալ պէնի սար պէնի

ԶԱՐԻՖԻ ՊԵՅ

Եազրիմ սէնի զայս խտելի
Տէրտի միհնէթին կիւտելի
Իշթէ ճանրմըն պէտելի
Հէլէ միւրատըմա իրտիմ
Շիւքիւր սէվտիկիմի կէօրտիւմ

ԲՕԼԻՔՍԷՆ

Պագ նէլէր օլտու նէլէր պանա
Կէօնիւլ հասրէթ գալտը սանա
Տէրիմ տիլտէն եանա եանա
Կէլտի գուրթարտը եար պէնի
Ճանըմ ալ պէնի սար պէնի

ԶԱՐԻՖԻ ՊԵՅ

Թաթլը թաթլը գօնուշալըմ
Պու եէրլէրտէն սավուշալըմ
Իքի հասրէթ գավուշալըմ
Հէլէ միւրատըմա իրտիմ
Շիւքիւր սէվտիկիմի կէօրտիւմ

ԲՕԼԻՔՍԷՆ

Հէնուզ աչըլմըշ պիր կիւլիւմ
Ֆէլէքտէ զիւլֆի սիւնպիւլիւմ
Նէ տուրուրսուն ա պիւլպիւլիւմ
Իշթէ գուրթարտըն եար պէնի
Ճիվան ալ պէնի սար պէնի

Պու պէյիթլէրլէ հասպի հալ իթտիքտէն սօն-
րա , մէրգումէ Միլօեա օ կիճէ նէրէտէ թէսա-
տիւֆ իտէրէք , կէլիպ քէնտիսինի պուլտուղու-
նու մուխթասարէն նագլ ու պէեան իթմէսի իւզէ-
րինէ , ադլը պաշնա կէլիպ հագըգաթը հալէ վա-
գըֆ օլարագ սէվինճինտէն աղլամաղա պաշլատը .
վէ Զարիֆի պէյէ սարըլարագ , աման էֆէնտիմ ,
միւսիւ կէրօնուն պիր ճասուս վէ եախօտ տիկէր
պիր տուզաղընա տէհա թէսատիւֆ իթմէքսիղին ,
շու մահալլտէն գաշըպ , պիր ան էվվէլ պարի ա-
զատէի սէր իտէլիմ տիմէսի իւզէրինէ . խըրվաթ-
լարլա պէրապէր մէղքիւր խանէտէն տըշարը չըգ-
տըգլարը կիպի , ուսթա Ալէքսինին խանէսինէ վա-
սըլ օլտուլար :

Օրատա Զարիֆի պէյ իրթէսի կիւնիւ խըր-
վաթլարա իթա օլունմագ իւղրէ , իքի տանէ եիր-
միշէր պին ղուրուշլուգ սէնէտ եաղըպ , պէտէլլէ-
լէրինէ վիրէրէք , անլէրի քէնտի մահէլլէրինէ կէօն-
տէրտիքտէն սօնրա , իշպու ֆէվգ էլ մէհմուլ պիր
միւլագաթ հագգընտա , ճիւմլէսի աշըրը տէրէճէ
չատ ու խէնտան օլարագ , մուհասպպէթ վէ պիւ-
յիւք արզու իլէ պիրպիրլէրիլէ իւլֆէթ վէ միւ-
սահէպէթէ պաշլատըլար , հէյէ ուսթա Ալէքսի
իլէ ֆամիլեասը Սէմրլա Բօլիքսէնէ սարըլարագ ,
ա՛հ գըղըմ , պիղիմտէ սանա պէնզէր վէ Բօլիքսէն
իսմինտէ պիր գըղըմըլ օլուպ , մուգատտէմճէ վէ-
ֆաթ իթմիշ օլտուղու իշին , հէր նէ գատար շիմ
տի սէնի կէօրտիւկիւմիւզտէ եիւրէյիմիզ մուղթը-
րապ վէ հէեէճանէ ուղրատը իսէտէ , սիզին պուն-
ճա տիւշմէնլէրինիղին բէնչէսինտէն գուրթուլուպ

պիրպիրընդինիզէ գալուշմանըդ իշին տախի , աշըրը տէրէճէ շատ ու խէնտան օլտուգ , իշթէ պու տիւնեատա սաղ օլտուգճա , հէր շէյտէն խէլաս վէ միւմքինսիզ զանն օլունան միւլաքաթ միւմքին տիր տէրլէր իտի . Զարիֆի պէյ տախի Բօլիքսէնինն եանընտա օթուրմուշ վէ անըն պէեազ վէ պի հէմթա էլլէրինի թուրմուշ օլաուղու հալտէ , ա- նա խիթապէն ,էյ պէնիմ նուրի տիտէմէօմրիւմիւն վարի էֆէնտիմ , շէյմինիզ ըուշէն օլտուն , իշ օլ հազրէթի գատըր լիմ եէզլ օլան մէվլամըզ , սէնին բէտէրին օլաճագ օլ զատտար կէրօնուլն բէնչէսին- տէն ազըպէթքեարտէ սէնի խէլաս իյլէաի , շու մէսէրրէթ պախշ կիճէտէ . պիրպիրիմիզէ գալուշ- տուրտու տիտիկինտէ Բօլիքսէն էֆէնտիմ պիզ պու կիճէեէ գատար պիրպիրիմիզէ , վէ օ տախի անճագ իքի տէֆա նամէ վասըթասըյլա կէօրիւ- շէպիլտիկիմիզ իշին , խէր կիւզէշթիմիզ հագգըն- տա մալիւմաթը քեամիլէմիզ օլամանեաճաղը էմրի թապիի տիր . իշթէ շիմտի էֆէնտիմէ լիսանէն ար- զը մէրամ իտէրիմ քի , մէրգում միւսիւ կէրօն , պէնիմ բէտէրիմ տէյիլ տիր , անճագ պէն անըն թահթը հիմանեթինէ հէվալէ օլունմուշ օլտուղում- տան հիւրմէթ վէ նէզաքէթէ իթիպարէն , քէն- տիսինի բէտէր թէսմիեէ իտէր իտիմ տիտի :

Խէրգումէնին պու քէլամլարը իւղէրինէ , ուս- թա Ալէքսի իլէ Սէմիլա գատըն պիր ազ պահրը թէֆէքքիւրէ տալարլար իսէտէ , Զարիֆի պէյ միւսիւ կէրօնուլն (°) խարիճտէն պիր քիման իտու-

(°) Բօլիքսէնին բէտէրի զանն օլունան զաթըն իսմի

կինի իշխութիքտէ , քէնտիսինն Բօլիքսէն իլէ վա-
գը օլաճագ ագտը իղտիվաճընա , արթըդ անտէն
սօնրա մէրգուսուն միւտախէլէ իթմէնէ ասլա հագ-
գը օլամաեաճաղը ճիհէթլէ , գալպէն աչըրը տէ-
րէճէտէ մէմնուն օլուպ , Բօլիքսէնէ խիթապէն ,
աճայիպ , պագ տիւնեատէ նէլէր օլուեօր . պէ-
նիմ տախի պու քէյֆիեթ տայիմա , վէ հէր վա-
գըթ միւթալէա կիւզարըմ օլուր իտի . զիրա պիր
բէտէր հէր նէ գատար պաղըր թաչ օլաճագ օ-
լուր իսէ , եինէ պիր տանէճիք էվլատընա պու տէ-
րէճէ դատտարըգտա պուլունամաեաճաղը աչի-
քեար տըր . էօյլէ իսէ սուլթանըմ , սիզ գանդի
մէմլէքէթտէնսինիզ . վէ նասըլ օլտուտա մէրգու-
սուն զիյրի հիմաեթիինէ թէսլիմ օլունտունուզ .
տիտիքտէ , Բօլիքսէն պէր վէճհի աթի ճէվապը
վիրմէնէ պաշատը :

Բօ.— Էֆէնտիմ . պէնտէնիզ ասըլ Ասիթանէ-
լի օլուպ , պիր Բում Փամիլեասընըն էվլատը ի-
միշիմ :

Սէ.— (Կէօզլէրի տօլարագ) աման եա' ըէպ-
պիմ . . . աճէպա . . . :

Ալէ+.— Չափուք սէօյլէ գըղըմ :

Բօ.— Հալ պու քի իսթանպօլտա միննէլ գա-
տիմ եազ մէվսիմինտէ թէպտիլի ապու հավա զըմ-
նընտա քէօյլէրէ կիթմէք ատէթ օլտուղունտան ,
բէտէր վէ մատէրիմ տախի Պիւյիւք Ատատա պիր
խանէ , պիլ իսթիճար օրաեա նագըլը մէքեան
իթմիլէր :

Կէրօն օլմաեըպ , իլլա Կէրօն օլաճագ տըր :

Սէ.— (Վիճուաւ տիթրէհէրէք զէվճինին եանրնա կէլիպ գուլաղընա) աման գօճաճըղըմ, բէք քէնտիմիզի զաֆիլ թութմայալըմ, տիւնեա տըր պու. պիր պիրինէ պէնզէր չօգ վուգուաթ օլուր, (աղլաեարագ) հէմնէ միւմքին, ճիկէր բարէմիզ օլ վագըթ պէսլէմէլէր իլէ պերապեր, տէնիզին տալղալարը արասընտա զարգ օլմուշ տուր. ա՛հ... վա՛հ... կէօզիւմիւն նուրի գըզճըղաղըմ:

Զ.— (Ուսթա Ալէքսի վէ Սէմիլա գատընա խիթապէն) էֆէնտիմ, կիզլի գօնուշմաեընըզ, պիզաէ սիզին ֆըսըլտընըղը խիթիմա իտէլիմ. նէ՞ տիր:

Ալէ+.— Պիր շէյ եօգ էֆէնտիմ. կէչմիշ շէյլէր հագգընտա պաղը միւթալէաթտէն իպարէթ տիր:

Զ.— Աճայիպ էֆէնտիմ, արթըգ էօյլէ շէյլէր տէրխաթըր իտէճէք վագըթ մը՞ տըր (Բօլիքսէնէ խիթապէն) պույուրուն էֆէնտիմ, հէր նէ գատար լէպի նազիքեանէլէրինիզտէն տըշարը ջըգան քէլամլէրի արատա պիր գաթ իտէեօր իսէք տէ, արթըգ պէօյլէ պիր հէնկեամ մէսէրրէթ վէ շատիւմանիտէ ճիւմլէմիզտէ քէնտիմիզի շաշըմըշ օլտուղումուզտան գուսուրումուզա նագար պույուրմաեընըզ,

Բօ.— իսթաղֆիրուլլա՛հ էֆէնտիմ, հաթթա պու վէճհ իւզրէ, իւլֆիթ վէ միւսահէպէթ աշըրը տէրէճէ իւէնտան վէ մէսրուրիյէթտէն նէշէթ իթտիկի իշին. էն պիւյիւք պիր իգպալը ֆէրիւնտէ ֆալ, ատտ օլունուր, խիւլասա էֆէնտիմ, պէնտէնիզ օլ վագըթ հէր նէ գատար եէտի սէքիզ շաղլարընտա չօճուգ իտիմ իսէտէ, եինէ տէրխա-

Թըր իտէպիլիբիմ քի, ատայի մէգքիւրէտէ եազ
մէվսիմինի կէլիւրիպ, շիթա տախի եազլաշարղընտա
թէքրար Պէյօղլունա կէլէճէք օլտուղուսուգտան,
բէտէր վէ մատէրիմ պիզտէն մուգատտէմ պիր
գայըղա ըադիպէն կիթմիշ օլուպ, պէն տախի իքի
պէսլէմէ իլէ տիկէր պիր գայըղա պինէրէք, կէ-
րիտէն կիթմէքտէ իքէն . . .

Սէ.— (Բօլիքսէնէ սարըլարագ) ա՛հ գըզճըղա-
ղըմ, (տէր տէմէզ պայըլըր),

Ալէ+.— (Աղլաեարագ էվլատընա սարըլըր)
ա՛հ . . . պէն . . . պիլ . . . պիլիեօր իտիմ . . .
սէն պէնիմ էվլատըմսըն,

Զ.— (Կէօղլէրի տօլարագ) ճանըմ էվվէլա
վալիտէսինի այըլտալըմ,

Բօ.— (Պիր անասընա պիր պապասընա սարը-
լարագ) ա՛հ վալիտէմ . . . ա՛հ բէտէրիմ . . . ,

Զ.— (Սէմիլա գատընըն եիւզիւնէ սու սեր-
բէրէք այըլտըգտան սօնրա) պու նէ՝ հիքմէթ,
պու նէ՝ զարիպ հալէաթ ա՛ ճանըմ. պու նէ՝ միւ-
նէվվէր կիճէ տիր. ճիւմէ հասրէթքէշլէր պիրտէն
գալուշտուգ, եիւզ պին շիւքիւր օլսուն Մէվ-
լաեա,

Սէ.— Հէզարան շիւքիւրլէր օլսուն խալիգի-
միղէ շիւքրիւնտէ աճիզիզ,

Խիւլասաի քէլամ, պու վէճհ իլէ օ կիճէ ուս-
թա Ալէքսինին խանէսինտէ վուգու պուլան իշ-
պու զարիպ հալէաթը միւֆասսալէն վէ քեամիլէն
պէեան իթմէք պիր պէշէրին էլինտէն կէլմէտիկի
տէրքեար օլմաղլէ, եալընըզ իշպու հիքեաեէյի
գըրա իյեէթէ ըաղպէթ պուեուրան զէվաթըն

խէեալ իւն ֆէհմ ու իտրէաք, իտէճէքլէրի միսիւ-
լու մէրգումլէրին ճիւմլէսի իշպու մէհմուլուն
ղայրի թէսատտիւֆ վէ միւլադաթլարընա սէվինճ
վէ մէմնունիյեթին չիտտէթինտէն կէօղլէրինտէն
ազան եաշլէրի սիլէրէք, վէ պիրպիրլէրինէ հատ-
տէն զիեատէ արզու իւն պիրպիրլէրինէ սարըլա-
րադ, տէֆի իշթիեադ վէ հասրէթ իթտիքլէրի
սըրատա, աֆիթապը ալէմթապ զիեասընը եէր
եիւզիւնէ սալմաղլա, մէրգումլէր կիւճ հալ սա-
պահ օլմուշ իտուկինէ վազըֆ օլապիլիպ, պիր ազ
գահվէ ալթը իյլէտիքտէն սօնրա, Զարիֆի պէյին
ճէլպ իթտիրտիկի արապալարա բագիպէն քէնտի
խանէսինէ ազիմէթ իթտիլէր, վէ տէրհալ պիւթիւն
ազրապա վէ թէալիւգաթընը ճէլպ ու տալէթ
վէ չաղըճըլար կէթիրիլէրէք տիւյիւն ճէմիյեթի-
նի գուրուլուպ. բէսմի նիքեահ իճրա գըլընտըգ-
տան սօնրա, օ կիճէ տախի Զարիֆի պէյ մաշու-
գասը իւն եալընըգճա պիրպիրլէրինէ վասըլ օլտու-
լար: Մէվլա ճիւմլէ հասրէթ քէշլէրիտէ տիւտարընա
գաւուշտուրսուն ամին:

Միւսիւ Շէվալ իւն միւսիւ կիրօն իթտիքլէրի
քէօթիւլիւք իւն գալտըլար. զիրա,

Թագտիրի իօլտա գուվվէթի բազու իւն տէօնմէզ
Պիրշէմա քի հագդ եանտըրա պիր վէհհ իւն սէօնմէզ:

